

bukla

Brezplačna revija
o dobrih knjigah.

leto 14/št. 140

februar–marec 2018

www.bukla.si

Ker zgodbe navdihujejo ...

Intervjuji: Helena Konda, Aleš Šteger, Miran Tepeš in Agata Tomažič; O prevajanju Prešerna; Cankarjev kotiček

buklaplus

**Preberite in
obiščite tudi:**

- **Fabulo 2018**
- **Kulturni bazar**
- **Strokovne srede**

Naslovni intervju ob izidu zbirke pesmi za otroke:

pesnica **NEŽA MAURER**

in ilustratorka **BARBARA OGRİČ MARKEŽ**

Tokrat predstavljamo več kot 180 novih knjig. Naslednja Bukla izide začetek aprila 2018.

NEŽA MAURER

Nekaj zelo zelo lepega

ZBRANE PESMI ZA OTROKE

Ilustrirala in oblikovala

BARBARA OGRIČ MARKEŽ

FORMAT 16 X 24^{CM}, 656 STRANI,

razkošna, trda vezava,
4 zaznamovalni trakovi

REDNA CENA: 39 EUR

prednaročniška cena

32^{EUR}

PONUDBA VELJA DO 15. FEBRUARJA 2018

darilni bon

5^{EUR}

PREJMETE GA OB NAKUPU KNJIGE V HIŠI SANJAJOČIH KNJIG.
DARILNI BON VELJA ZA CELOTNI PROGRAM ZALOŽBE SANJE.
PONUDBA VELJA DO 28. FEBRUARJA.
Naročite se na sanjske novice in ponudbe: novice@sanje.si

Hiša sanjajočih knjig
House of Dreaming Books
Ljubljana Trubarjeva 29, Ljubljana
E: knjigarna.trubarjeva@sanje.si
Odprto od ponedeljka do petka od 8. do 22. ure,
ob sobotah od 9. do 22. ure
in ob nedeljah od 10. do 22. ure.
Naročila 041 937 515
Spletna knjigarna Sanje | www.sanje.si

IZDAJATELJ

UMCo, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 520 18 39,
Faks: (01) 520 18 40
bukla-urednistvo@umco.si
ISSN: 1854-3359

UREDNIŠTVO in PISCI

Odgovorni urednik: Samo Rugelj
Kreativna urednica: Renate Rugelj
Jezikovni pregled: Tine Logar**Pisci:** Sabina Burkeljca, Jedrt Jež Furlan,
Iztok Ilich, Klara Jarc, Vanja Jazbec,
Sonja Juvan, Aljaž Krivec, Renate Rugelj,
Samo Rugelj, Vesna Sivec Poljanšek,
Kristina Sluga, Žiga Valetič**Gostujoči pisci:**Nada Grošelj, Manca Košir,
Darja Lavrenčič Vrabec, Goran Vojnovič**Strip:** Živa Šorn

OBLIKA in PRIPRAVA

Oblikovanje in prelom: Aleš Cimprič
Organizacija tiska: Merima Jular s. p.
Natisnjeno v Evropski uniji.**Fotografije na naslovnici:** Jaka Babnik

OGLASNO TRŽENJE

Renate Rugelj
Telefon: (01) 520 18 31,
GSM: 031/688 590Brez pisnega dovoljenja izdajatelja je vsaka
javna priobčitev, predelava ali uporaba
vsebine prepovedana. Vse pravice pridržane!
Pisci in kolumnisti izražajo svoja mnenja in ne
nujno mnenja uredništva.

LEGENDA KRATIC

m. v. – mehka vezava
t. v. – trda vezava
pt. v. – poltrda vezava

bukla

Brezplačna revija o dobrih knjigah.

Izdajo te publikacije je sofinancirala Javna
agencija za knjigo Republike Slovenije.

buklaplus

www.bukla.si

Pisanje o knjigah in kulturi kot
priložnost za nove bralce

Kaj se je dogajalo s poročanjem o kulturi v preteklem obdobju? Nič dobrega. Zadnje, krizno desetletje je bolj ali manj potekalo v smeri poudarjene erozije prisotnosti kulture v celotnem domačem medijskem prostoru. Kulturne vsebine so v digitalnih, predvsem pa v tiskanih medijih upadale že prej, saj se je sredi devetdesetih let prejšnjega stoletja tudi na tem področju začela vzpostavljati tržna logika in jasno lastništvo tradicionalnih (in seveda novih) medijev. Kulturo, s tem pa tudi knjige, so mediji kot nekaj manj zanimivega in vse bolj obskurnega začeli potiskati na obrobje ali pa skoraj v celoti izrivati iz svojih vsebin.

Pri medijih, ki poslušajo po tržni logiki, naj bi bil v ozadju poslovni razlog, češ kultura ljudi ne zanima, četudi ta ni povsem logičen, saj so tisti, ki spremljajo kulturo, pogosto tudi ljudje, ki so pripravljeni plačevati za take in drugačne medijske vsebine. Popolnoma nerazumljivo pa je to pri takih medijih, kot sta nacionalna televizija in radio, ki ne delujeta po tržnih načelih, saj sta financirana z našim neposrednim in obveznim prispevkom.

Vendar so z letošnjim letom tudi tam začele veljati nove programske smernice, ki so že poprej precej borna in zelo selektivna poročanja o kulturi na nacionalni televiziji potisnile v še bolj odmaknjene in pozne večerne termine. Argument: umestitev kulture neposredno za večerno oddajo *Odmevi* toliko in toliko gledalcev odvrne od nadaljnega gledanja prvega programa nacionalne televizije, medtem ko se to ne zgodi (ali pa se zgodi v precej manjši meri), kadar takoj za to oddajo sledijo športne vsebine.

Medtem ko na nacionalki štejejo svoje gledalce in delajo grafe gledanosti ter tako sebi kot drugim dokazujejo, da kulture sploh ne potrebujejo (kot da ne razumejo, da gre obvezen televizijski prispevek ravno za take netržne vsebine, kot je kultura, medtem ko bi se morale tržne vsebine, med katere spada tudi večina vrhunškega športa, pač pokrivati iz tržnih virov), se še enkrat vrnimo k drugim (predvsem tiskanim) medijem in ponovno premislimo, ali se njim morda – čisto poslovno gledano – splača umeščati kulturo v svoj vsebinski program.

Mediji, med katere spada tudi naša revija, so v osnovi, če ostanemo pri kulturi, predvsem prinašalci novic o kulturnih dogodkih in kritik le-teh. Med kulturne dogodke pa uvrščamo izide novih knjig, aktualne predstave (gledališke, filmske, plesne, glasbene itn.) ter druge prireditve, nastope, razstave in fizične ali pa elektronske (pop)kulturne izdelke. Vse to so primarne kulturne stvaritve, mediji pa so njihovi (včasih le sekundarni) poustvarjalci.

V načelu velja, da je za ogled predstave, razstave ali branje knjige treba nekaj plačati (čeprav to ni vedno nujno – knjige so za branje zastoj na voljo v knjižnicah, filme predvajajo tudi po televiziji in drugod itn.), kar avtomatično pomeni, da so plačniki

teh storitev (obiskovalci, bralci, gledalci itn.) tisti ljudje, ki jih te vsebine poudarjeno zanimajo. Če govorimo še bolj konkretno o knjigah, so tisti, ki kupujejo knjige, načeloma pač tisti, ki so za kulturne vsebine pripravljeni plačati vsaj nekaj (deset) evrov in tudi več. Takih ljudi je morda kaka desetina celotne populacije, kar je že številka, s katero se splača poudarjeno ukvarjati tudi v medijskem smislu.

Če zdaj na vse te ljudi (obiskovalce, bralce, gledalce itn.) pogledamo s perspektive tiskanega medija, ki ima – poleg neke vsebinske naravnosti – v času gospodarskega ogrevanja tudi ambicijo, da bi znova povečal število svojih naročnikov, bralcev in kupcev, je na mestu naslednje vprašanje: Kje iskati nove bralce (novega ali starega) tiskanega medija in kako? Osredotočil se bom na knjige in tako zastavljam naslednje vprašanje: Je nove bralce in s tem tudi kupce

tiskanega medija laže dobiti med tistimi, ki že zdaj kupujejo in berejo knjige, ali bi to šlo laže pri tistih, ki tega zdaj ne počnejo in iščejo le vsebine, ki so brezplačne?

Na mojem primeru bi bilo to videti približno takole. Že dobra tri desetletja redno kupujem (in berem) knjige (pa tudi časopise in revije), zato bom najbrž veliko laže kupil še kak nov tiskani časopis ali revijo za razliko od nekoga, ki tega ni vaju početi. Zakaj? Če nekdo ničesar ne bere, še manj pa plačuje za tiskane vsebine, potem ni logično, zakaj bi se zdaj, ko je nekaj več denarja,

naenkrat naročil na kateri koli plačljivi medij? Nove naročnike za časopise, revije in druge tiskane medije je torej po mojem mnenju bistveno laže dobiti ali vsaj iskati med bralci in kupci knjig kot pa med nebralci in nekupci.

Naj tole razglabljanje povlečem še za en pomemben korak naprej: Zakaj bi se naročil ali podaljšal naročnino na neki tiskani medij, če mi ta ne prinaša novic in informacij ter kritik iz sveta knjig (in kulture), ki me zanimajo in jih redno spremljam? V splošnem gre namreč takole: tisti, ki kupujejo in berejo knjige ter trošijo tudi za druge kulturne dobrine, bodo raje kupili medije, ki prinašajo tudi informacije o knjižnih in drugih kulturnih vsebinah.

Kaj vse to pomeni pod črto? V načelu gre za paradoks. V času, ko se na nacionalni televiziji kulturi (in s tem tudi knjigam) vse bolj odpovedujejo, saj jo štejejo za netržno, so v obdobju gospodarske rasti ravno kupci in bralci knjig ter obiskovalci drugih kulturnih prireditev tisti, ki bi se jim bilo smiselno posvetiti pri medijih, osredotočenih na trg in lastno rast. Če kdaj, so knjige, kultura in poročanje o njih, ravno zdaj, ko določenemu delu prebivalstva ostaja nekaj denarja za vlaganje v kulturno potrošnjo, tista kakovostna tržna vsebina, ki si jo bralci, gledalci in kupci želijo in tudi pričakujejo. Vse to lahko mediji s pridom izkoristijo.

Seveda pod pogojem, da si želijo povečati svojo naklado, branost in tudi priljubljenost.

Samo Rugelj

ERIK VALENCIČ

SMRT ZA ŽIVLJENJE

Sanje, zbirka Sanje. Roman, 2017, m. v., 549 str., 19,95 €

Erik Valenčič

Erik Valenčič (1979), svobodni novinar, znan predvsem po večletnem poročanju z bližnjevzhodnih in severnoafriških kriznih žarišč in odmevnih dokumentarnih filmih, kot sta *Koalicija sovražstva* (2014) in *Fronte Kurdistana* (2015), je pred slabimi tremi leti napisal prvi roman, *Senca ne gorijo*. V njem je okarakteriziral šest glavnih junakov, Lukasa, Vilona, Saida, Murija, Adriano in Tiaro ter jih postavil v večmilijonsko prestolnico države, ki ne obstaja, občutek pa imamo, da se nahaja nekje v Zahodni Evropi. Zgodba je nalašč brez točno določene lokacije, saj hkrati s formo fikcije poudarja, da se lahko ekstremitizem – v tem primeru levičarski, v obliki urbane gverile – razvije kjer koli in kadar koli. Oziroma se je že, večkrat, kot vemo iz zgodovine. Junake, ki jih povezujejo predvsem ideali in boj proti kapitalističnemu sistemu, je Valenčič z dobrim poznavanjem vzrokov, delovanja in ciljev radikalnih skupin natančno predstavil v vsej njihovi kompleksnosti. Temu sledi tudi v nadaljevanju zgodbe, v romanu *Smrt za življenje*. Akterji, ki so v prvem delu izpeljevali zgolj aktivistične podvige (v tem delu je moč najti marsikatero avtorjevo lastno izkušnjo), zdaj v nadaljevanju, obupani in razočarani nad nespremenjenostjo družbe in neodzivnostjo sistema, začnejo udeležati vse nevarnejše akcije. Izpeljevati začnejo dobro organizirane teroristične napade po vsem mestu, pri tem pa jim je policija neprestano za petami. Kam bo radikalizacija pripeljala mlade junake, preberite v nadaljevanju Valenčičevega prvenca, ki vam ne bo dal miru vse do zadnje strani. > VANJA JAZBEC

ALEKSANDRA VEBLER

HRIBARCA

Primus, zbirka Avtorji, 2017, m. v., 280 str., 25 €

Avtorica nenehno raziskuje notranji svet ljudi, tudi s študijem psihologije in budizma, in to je moč čutiti tudi pri zasnovi likov in zgodbe njenega novega romana. V njegovem ospredju se znajde ostarela Pepa, ki

jesen življenja preživlja drugače, kot je nekoč živila sama: nekdanj je bila neustrašna in kos vsem situacijam, na tla je niso spravili ne izgube najbližjih ne težki časi, po naravi pa je bila takšna, da je preprosto ni bilo mogoče preslišati. Njena jezikava odrezavost, predvsem pa pogosto kričanje so spravljali ob pamet njene najbližje pa tudi sovaščane, na koncu včasih celo njo samo. A za lupino neizprosne zunanosti se je ves čas skrivalo mehko jedro, kar je še najbolj začutila njena oboževana vnukinja Lilica, ki je za babico skrbela tudi v njeni starosti. Le Lilici je Pepa v izpovednih pismih zaupala marsikaj, kar se je dogajalo v njenem notranjem svetu ... Odlično branje prek orisa preproste slehernice iz manjšega slovenskega kraja v sebi nosi dragocen prikaz življenja minulih desetletij, ujetosti v zapovedi nekega časa in prostora ter globlje uvide v (ne)zmožnost preseganja trdno zakoreninjenih navad in verovanj, ki se vijejo skozi več generacij. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

IVAN SIVEC

NE POZABI NAJINE LJUBEZNI

Slovenske grajske zgodbe, knj. 1
ICO, zbirka Slovenska zgodovina, 2018, t. v., 304 str., 33,10 €

Ivan Sivec

Romantična zgodba iz preteklosti, v kateri se pisatelj Ivan Sivec počuti kot doma, obeta tudi svoja nadaljevanja, kar napoveduje tudi enica na knjigi. Podložen z zgodovinskimi dejstvi, napisan na podlagi številnih dokumentarnih virov in postavljen v drugo polovico predprejšnjega stoletja, ko je graščake in podložnike do-

letela zemljiška odveza, ta ljubezenski roman tematizira resnično romanco med Maksimilijano Scario, hčerko tuštanjskega graščaka Jožefa, in preprostim človekom iz ljudstva Lukom Pirnatom. S tem postavi »na isto brv in med visoke bregove«; težave in prepreke pri uresničevanju ljubezni med pripadnikoma različnih družbenih slojev, kar je univerzalni zaplet, ki ga poznamo v mnogih svetovnih literaturah. Romantična pripoved med mladim in podjetnim vrtnarjem ter starejšo grofico (ko se poročita, ima ona že čez štirideset let) kar nekajkrat zavije v nepričakovano smer, zgodbo pa vsak po svoje prečijo tako rokomavhi in posvojeni otroci kot tudi France Prešeren in Janko Kresnik. Knjigi so na koncu dodani tudi obsežno fotografsko gradivo in strokovni spremni besedi. > SAMO RUGELJ

ANJA MUGERLI

SPOVIN

Litera, zbirka Piramida, 2017, t. v., 259 str., 25 €, JAK

Anja Mugerli

Idilična pokrajina, posejana z vinskimi trtami, željno vabi k temu, da bi bila v njena nedrja položena preprosta zgodba o tamkajšnjem življenju s srečnim koncem. A avtorica svoj romaneskni prvenec – pred njim je pred tremi leti ustvarila že zbirko kratkih zgodb – zastavi povsem drugače. Bleščečo pokrajino vzame le za

okvir dogajanja, ki v sebi skriva vse prej kot svetlo idilo. Zgodbo položi v usta Domenisa, vinogradnika sredi tridesetih let, ki se po tragičnem dogodku iz mesta preseli v rodno vas. S prijateljem Matejem na novo zaorje v zemljo vinogradov, ki jih je zasadil že njegov oče. A ta zemlja je posejana s (prenekaterimi grenkimi) spomini in, kot se izkaže kasneje, tudi s krvjo. Ne le spomin, ta kljuvajoči opomnik vsega pometenega pod preprogo, tudi sedanjost Domenisu ne pusti spati. Razžira ga od skrbi za njegovo najstniško nemo hčerko Arno, ki najde edino veselje v glasbi. Jo bo ta lahko rešila okov, v katere je vpeta? Bo Domenis kos preteklosti ter bo okolici in tudi samemu sebi zmožen naliti čistega vina? Roman *Spovin* – skovanko spovin si je za igro z iskanjem ustreznih »vinskih« parov, podobno spominu, izmislila Arna – počasi odkriva skozi zgodbo z izvrstno oblikovanimi liki ter z dramatičnim stopnjevanjem dogodkov vse svoje adute in jih postopoma zлага v zmogovalne kombinacije. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

ALOJZ REBULA

KORINTSKI STEBERCeljska Mohorjeva družba,
2017, t. v., 200 str., 22,50 €, JAK

Novi roman sodobnega slovenskega klasika se vrača v čas druge svetovne vojne. Toda za razliko od večine prozne produkcije, s katero si deli časovno umeščenost in osnovno temo, se avtor tokrat posveti specifičnemu dogajanju v okviru katastrofe 20. stoletja. Gre namreč za vlogo krščanskega socializma, ki je ob svojem času pomenil pomemben delček mozaika celotnega dogajanja. Na slogovni ravni gre za večje napisan roman, ki pa se ne zateka k jezikovni umetnosti, temveč skuša v ospredje postaviti predvsem fabulativno plat. Delo je osredotočeno na dogajanje posameznikov (likov), vendar premore tudi širše razumevanje zgodovinskega konteksta in oris ideje, ki je spremljala krščanski socializem in ki je posledično aktualna še danes. > ALJAŽ KRIVEC

VLADO ŽABOT

SVETI BOJBeletrina, zbirka Beletrina,
2017, t. v., 315 str., 27 €, JAK

Vlado Žabot

Doktorskega študenta zgodovine Radovana Podolnega mentor pošlje na nekdanje vojno žarišče, da bi tam raziskal arhive. Že tik pred odhodom začne v Radovanu divjati pravi boj misli in občutij, kar pisatelj nadgradi s prizorom z vrano. Ptica, za katero je skrbel med študijem, se tudi po izpustitvi na prostost kar naprej vrača na njegovo okno. Ko Radovan ob odhodu zunaj na tleh najde njeno zlomljeno perut, ga prežame zla slutnja, ki simbolno že nakazuje, da bo njegovo terensko raziskovanje vse prej kot »običajno«. Žabot skozi roman ves čas mojstrsko stopnjuje napetost, ki je konec koncev zažrta že v samega vedno bolj izgubljenega protagonista. Ta nenehno niha med blodnjami in resničnostjo, med mitskim in zemeljskim, med nadrealnim in realnim. Izvrstni preplet obeh svetov podari zgodbi še večjo večplastnost in globino, ki jo pisatelj poudari s svojim značilnim jezikom in tokom pripovedi. *Sveti boj* tako kot Žabotova predhodna roman *Ljudstvo lunja* in epska pesnitev *Sveta poroka* izžareva pisateljevo očaranost nad mitološkimi vsebinami, ki jih je tokrat imenitno prepletel z osnovno poanto o nenehnih (samo)izpraševanjih pomena človekove vloge v zgodovini in njegovih (notranjih) bojov. Kdo je sploh v resnici zmagovalec in kdo žrtev? > VESNA SIVEC POLJANŠEK

MILAN PETEK LEVOKOV

VROČICAZavod Volosov hram,
2017, t. v., 343 str., 27 €

Avtor z neusahljivo produkcijo (leta 2017 je izdal kar štiri dela) svoj zadnji roman postavlja v našo prestolnico v čas posttranzicije. Nad mestom se zgrinja ubijalsko vroče poletje, ki

ne da dihati, enako vročično pa se pred nami zvrstijo epizode iz življenj različnih posameznikov, od diplomatove žene, prostitutka, alkoholika do pretepačev gejev, če omenim le nekatere. Glave in telesa so razgreti, dogajanje pa se v tesnobni vročici stopnjuje do ... Zgodba je slikovita, spretno spletena z nekaterimi bolj in drugimi manj presenetljivimi zasuki, kljub pestri človeški menažeriji pa rahlo zmoti karakterno-jezikovna enoličnost protagonistov, ki v bralcu sčasoma ustvari vtis, da ves čas bere zgodbo enega samega lika. Nedvomno dobronamerni, vseeno pa malce pretirani hvalospjev urednika na platnici, ki obljublja unikatno in vznemirljivo branje, vredno filmskih Tarantina ali Lyncha, je treba zato jemati z vsaj malo rezerve. > KRISTINA SLUGA

SAŠA MARTELANC

SREČANJA ZA SPOMINilustracije: Kristina Martelanc
Goriška Mohorjeva družba,
2017, m. v., 128 str., 16,90 €

Pisatelj in časnikar Saša Martelanc, tudi velik poznavalec narodno-zabavne glasbe in avtor besedil, je že pred tridesetimi leti začrtal smer pisanja v spominskih črticah *Melodija* (1984) in *Veter iz ljubih daljav* (1987). To je nadaljeval v zbirki spominske proze *Kam potujejo večeri* (2005) in v jubilejnih črticah *SM80* (2014), v enakem ritmu pa se spletejo tudi *Srečanja za spomin*. Gre za utrinke preteklih časov in krajev, pretežno iz primorskega in tržaškega okolja, kjer je avtor živel in ustvarjal. Pisanje je živo in oprijemljivo, v ospredju so ljudje, ki so se mu vtisnili v dušo, včasih tudi fiktivni junaki in junakinje. Črtice, ki se dvigujejo v človečnost, spremljajo živopisne abstraktne slike Kristine Martelanc. > ŽIGA VALETIČ

NOVO

KRISTINA
KOČAN

ŠIVJE

Zavod Litera,
Gospodarska 83,
2000 Maribor

Nakup:

tel.: 041 398 916

www.zalozba-litera.org

e-mail: tajnistvo.litera@gmail.com

LITERA

»Roman Agate Tomažič je občudovanja vredna, resna državljanska gesta, s katero bralca vabi, da skozi fikcijo spozna realnost, v kateri še včeraj nepogrešljivi mediji danes razpadajo pri živem telesu,« je zapisala Mojca Pišek v spremeni besedi k prvemu romanu Agate Tomažič *Tik pod nebom*. Avtorico poznamo kot nekdanjo novinarko časopisne hiše Delo, po kratkih zgodbah *Česar ne moreš povedati frizerki* in potopisih *Zakaj potujete v take dežele?*. Piše spretno, duhovito, nikoli cinično. »Bolj me zanimajo ljudje s hibami kot tisti urejeni in dolgočasni«, je povedala na enem izmed pogovorov. Za prvi roman si je izbrala zgodbo o tiskanem mediju in dveh moških.

»Tik pod nebom je ljubezenski roman«

AGATA TOMAŽIČ

TIK POD NEBOM

Goga, zbirka Goga,
2017, t. v., 203 str., 24,90 €, JAK

Bukla: Metod je urednik osrednjega dnevnika, novinar analogne generacije, »mož brez posebnosti, človek za vse čase«, kot ga opišete. Mladi Ožbej je predstavnik digitalne generacije, ki se vrača iz tujine, tudi zato, da bi finančno pomagal časopisu. V medijih dela veliko žensk. Zakaj ste se odločili za zgodbo o dveh moških?

Tomažič: Zato ker sem hotela predstaviti konflikt med očetom in sinom, neki freudovski umor očeta. Če bi pisala o ženskah, materi in hčeri, bi bila zgodba popolnoma drugačna. Izziv mi je bil, da sem se vživela v lik mladega in lik starega, tečnega moškega. Morda mi je bil starejši urednik malo bližji od mladega hekerja, ker sem delala za dnevnik, čeprav vodilnih kadrov nisem pogosto srečevala in sem si vse značajske lastnosti izmislila. Ko pa sem se ukvarjala z Ožbejem, sem se morala veliko bolj poglobiti v generacijo t. i. milenijcev. Med drugim sem si ogledala nekaj delov serije o Silicijevi dolini in se dobila z nekaj izvedenci za informacijsko tehnologijo ter ugotovila, da veliko stereotipov o njih ne drži. Recimo, da so vsi avtistični, čudni in nedružabni. Zanimal me je predvsem prelom med analognim in digitalnim svetom. Roman je nastal pomotoma oziroma spotoma. Lotila sem se knjige kratkih zgodb o ljudeh iz poklicev, ki jim je internet uničil življenje. Od proizvajalcev svinčnikov do trafikantov. Med njimi sem se lotila tudi novinarskega poklica. Nisem imela namena pisati o medijih, ker sem jih že imela dovolj. Želim si, da tega romana ne bi povezovali s časopisno hišo, kjer sem delala. Je povsem izmišljeno delo, v marsikaterem pogledu pa celo karikatura neke neobstoječe časopisne hiše. Privilegij in užitek pri pisanju je, da si like in vse v delu lahko izmisliš. Ideja, da bi pisala o svojem preteklem delu, se mi zdi preveč mazohistična, nepotrebna, trapasta. Če se kdo prepozna v katerem od likov, to lahko pomeni samo, da je ali tako samovšečen ali pa ga grize slaba vest, če se isto veti s katerim od vodilnih.

Bukla: V neki televizijski oddaji ste o svojem junaku Metodu dejali, da vam je šel tako na živce, da bi ga kar ubili. Torej ne drži prepričanje, da imate pisateljice, pisatelji radi svoje like, da jih zagovarjate, branite ne glede na vse?

Tomažič: Z liki je tako, da si jih pač sama izmislim, kar pa ne pomeni, da jih imam nenehno pod nadzorom. Ko sem se vanj poglobljala in vživljala, sem odkrivala vse gnile plati njegovega karakterja in to mi je šlo na živce. Nekoliko sem pri tem najbrž tudi pretiravala, a se nisem mogla zaustaviti. Večkrat se zalotim pri misli, da svoje like ustvarjam, kot bi slikar spravljal

podobe na platno – če bi bila slikar, bi najbrž risala tako kot Fernando Botero. Njegovi ljudje so prikazani na moč nelaskavo, a jih moraš prav zaradi grdote vzljubiti.

Bukla: Zdaj ste zaposleni na ZRC SAZU, vaše delo je tudi promocija, torej obveščanje, komuniciranje z novinarji in novinarkami. Kako z druge strani gledate na medije in njihove predstavnike? Drži, kar piše Mojca Pišek v spremeni besedi – »enkrat novinar, vedno novinar«?

Tomažič: Veliko ljudi me sprašuje, ali v mislih popravljam novinarske prispevke o našem delu, ali razmišljam, kako bi jaz kot novinarka obdelala kakšno temo. Moj odgovor je ne, nikakor, naveličala sem se novinarskega dela. Ampak sem, glede na novinarje, s katerimi sem v stiku, povsem prepričana, da ta poklic nekateri še vedno opravljajo z veliko veselja in predanosti. Kar ni nič čudnega, ker je lep poklic. Ena njegovih glavnih prvin je pripovedovanje zgodb, toda če hočeš pripovedovati zgodbe z besedami, ni nujno, da si novinar. Nikoli nisem bila tiste vrste novinarka, ki je morala neki zgodbi slediti, obelodaniti nekaj, kar je pristalo na prvi strani časopisa. Pisala sem o tistem, kar me je zanimalo, kar mi je bilo všeč. Nisem iskala poslanstva v tem delu.

... privilegij in užitek
pri pisanju je, da si like in vse v delu
lahko izmisliš ...

Bukla: V romanu *Tik pod nebom* je opisan uredniški sestanek, na katerem se pogovarjajo o Nobelovem nagrajencu za literaturo. Kar nekaj težav je bilo z njegovim imenom, marsikdo ni vedel, za koga gre. Včasih so bili uredniki, ne glede na področje, ljudje široke splošne izobrazbe. Nam vaš roman sporoča, da naj se pač preprosto navadimo na novo, drugačno generacijo novinarjev?

Tomažič: Gre za to, da ta oseba v romanu nima splošne izobrazbe, saj ne le da ne pozna književnikov, temveč tudi ne ve, kdo je napisal prvi znan zakonik v človeški zgodovini, kar so pravzaprav osnove zgodovine ali celo prava. Če nimaš temeljev, ne moreš umeščati stvari v neki kontekst, primerjati, delati analiz. Oziroma jih lahko, ampak najbrž niso kaj prida. Popravek: seveda jih lahko, če jih je pripravljen kdo plačati. In če so zanje pripravljeni plačati tisti, ki vedo še manj, je krog sklenjen. Nikakor ne trdim, da ni med uredniki v slovenskih medijih še danes veliko ljudi široke razgledanosti. Bolj so problematični lastniki: če jim ti ne dovolijo, da bi svoje znanje pokazali in objavljali kakovostne prispevke, ker se to ne prodaja, je vse zaman. Kar se tiče nove generacije novinarjev, je pač tako, da tudi tu ponudba sledi povpraševanju. Novinarjev je ogromno, delovnih mest zanje pa malo, zato plače in plačila padajo. In za malo denarja, vemo, dobimo malo muzike. Pri strokovnjakih za informacijsko tehnologijo, programerjih in podobnih je ravno obratno. Malo jih je, ki so dobri, potrebe po njih so vse večje in so zato dobro plačani. Vse več jih bo in vse več bo med njimi tudi žensk, zato bodo tudi v tej panogi plače začele

Foto: Nada Žgank

Agata Tomažič

padati. Mogoče bodo pa programerji v prihodnosti neka nova vrsta novinarjev.

Bukla: Kar seliš bolj pesimistično v primerjavi z vašim romanom. Zaključek romana je vendarle bolj optimističen.

Tomažič: Vztrajam pri tem, da je moj roman ljubezenska zgodba. Mlad fant se zaljubi v dekle, ta vztraja, da razčisti s svojim starši. In fant to stori. Kaj se dogaja vmes, je pa samo stranski produkt tega.

Bukla: In katero je naslednje delo, ki se ga smemo nadejati iz vaše ustvarjalne delavnice?

Tomažič: V moji ustvarjalni delavnici, tako kot v moji glavi, vlada precejšen nered, ampak iz kaosa zamisli se mi je počasi izrisala želja, da bi izdala knjigo, bolj knjižico kratkih, celo zelo kratkih zgodb o svojih najljubših besedah. Kar nekaj jih je, začeniš z *bivavico*, ki je žal ne uporabljam tako pogosto, kot bi si jo želela. Na seznamu so še: *kolodvor*, ki ga dojemam kot dvor za vlake; *kakopak*, ki zame imenitno posnema zvok žogice za pingpong, ko se trikrat odbije od tal; *površnik*, za katerega dolgo časa nisem vedela, da nima nič opraviti s površnostjo, ki mi je bila pogosto očitana pri pouku matematike; *povodec*, ki bi ga, če bi bilo kaj pravice na tem svetu, po mojem morali uporabljati za vodenje (morskih) psov po vodi ipd. Sicer pa ves čas pišem vsakovrstne neumnosti in morda bo kaj od tega kdaj ugledalo tudi luč sveta.

KAREL GRŽAN

JAZ, ČARLI ČEPLIN

Kaplan Karli v smešnih prigradnih svojega življenja ilustracije: Marjan Rožen

Ognjišče, 2017, t. v., 244 str. + CD, 16,50 €

Karel Gržan je eden najbolj pismenih krščanskih intelektualcev, ki številne knjige objavlja tako pri katoliških založbah, kakršni sta Družina in Ognjišče, kot pri bolj angažirani založbi Sanje. *Jaz, Čarli Čeplin* je avtobiografija, izpisana v bolj komičnem slogu, zato se avtor že v naslovu in podnaslovu spomni velemejstra komedije Charlieja Chaplina (Karli Kaplan) ali, kot sporoča ovitek: »Duhovitost brez duhovnosti je hroma, duhovnost brez duhovnosti je slepa.« Iz pripovedi veje vedrina, značilna za žanr humoresk, ki so v današnjem času žal zamrle. Knjiga ne opisuje linearno prehojene poti, temveč niza prigrade in skače iz epizode v epizodo, malo naprej in malo nazaj, malo v delo z odvisniki in malo v čas, ko je postal duhovnik, malo v peripetije posvečenega poklica in malo v profanost realnega življenja. Malo v spomine na mamo in očeta in malo s pogledom v nebesa. Nekaj humoresk je priloženih v obliki cedeja, medtem ko zgodbe spremljajo tudi ilustracije Marjana Rožena. > ŽIGA VALETIČ

IVAN TAVČAR

CVETJE V JESENI

Dramatizacija Mirana Herzoga v poljanskem narečju

ilustracije: Maja Šubic fotografije: Franci Dolenc

Modrijan, KD dr. Ivan Tavčar Poljane, 2017, m. v., 222 str., 15 €

Tavčarjevo *Cvetje v jeseni* verjetno še ni izšlo v tako zlahki izdaji. Na eni strani imenitne ilustracije Maje Šubic iz narave in podeželskega življenja, na drugi dramatizacija Mirana Herzoga v dvanajstih prizorih, ki sta jo v poljansko narečje prenesla Milena Sitar in Andrej Šubic. Knjiga je sicer ugledala luč sveta v sozaložništvu založbe Modrijan in Kulturnega društva Ivan Tavčar Poljane, ki ohranja pisateljevo delo, zato poleg dramskega teksta ter izvirnega Tavčarjevega romana dobimo tudi spremno besedo o novodobnih narečnih uprizoritvah zgodbe, ki je medtem, na večjih odrih, postala tudi muzikal. Čeprav je njeno sporočilo za današnje dni precej staromodno, se *Cvetje v jeseni* z minevanjem časa vse bolj kaže kot ena najbolj avtentičnih ljubezenskih zgodb na Slovenskem. > ŽIGA VALETIČ

Mojca Gubanc

Zmagovita smučina

Zgodba o vrhunski alpski smučarki, ki pade v identitetno krizo. Zaradi tega čez noč prekine športno kariero. Na primeru glavnega lika avtorica razmišlja o vrhunskem športu in človeku, ki vanj prodre, ter o dilemah, ki jim je lahko podvržen. Avtorica spregovori o novem pojavu v vrhunskem športu - o športni filozofiji (namesto mentalnih trenerjev). Pri zbiranju informacij so ji pomagali vrhunski športnici Alenka Dovžan in Maruša Ferk ter športnik Miha Kürner, poleg tega strokovne osebe, ki se ukvarjajo s športno filozofijo.

120 strani, mehka vezava, € 17,00

NAROČILA: Družina d.o.o., Krekov trg 1, Ljubljana, tel: (01) 360 28 28, narocila@druzina.si

www.mohorjeva.com

Aleš Šteger (1973) je urednik in literarni ustvarjalec, morda sicer najbolj pesnik, vendar pa v zadnjem času vse bolj tudi prozaist. Potem ko mu je leta 2015 izšel *Kurent*, »pripoved za odrasle v otrocih in otroke v odraslih«, je v prvih dneh letošnjega leta izšel njegov pomenljivi in obsežni roman *Neverend*, v katerem se Šteger kot pisatelj predstavlja (spet) v drugi luči. Ob izidu knjige smo z njim opravili kratek pogovor.

»Meni so knjige spremenile življenje, torej ga lahko tudi drugim!«

ALEŠ ŠTEGER

NEVEREND

Beletrina, zbirka Beletrina,
2017, t. v., 455 str., 24 €, JAK

Bukla: »Banane, ki niso prihajale iz evropskih kolonij, so evropski birokrati obdavčili tako visoko, da je to za sabo potegnilo blokade pri avtomobilih, pri kemijskih izdelkih, pri hrani in sprožilo trgovinsko vojno silnih razsežnosti.« To je eden od stavkov iz tvojega novega romana, ki dobro predstavi vsaj eno plast tvojega novega dela. Si se namenil snovati distopični roman ali roman o naši (bližnji) prihodnosti?

Šteger: O prihodnosti ne bi govoril, ker se s prerokovanjem ne ukvarjam. Dejstvo pa je, da ne živimo ene, marveč mnoge sedanosti. Tukaj ne mislim le na izjemne socialne razlike v naši družbi in širše, marveč na to, da vsak od nas v lastni glavi živi različne interpretacije dogodkov okrog sebe, s tem pa tudi zelo različne scenarije realnosti, ki ga obkroža. Zato je naša realnost precej krhka in fluidna, prežeta z nenehnimi impulzi želje po osvoboditvi na eni in omejitvami v sistemih represije in strahov, projekcij in frustracij na drugi strani.

Bukla: Je *Neverend* torej realističen roman?

Šteger: Ja, v tem smislu je roman *Neverend* realističen, le da ni realistično opisovana neka objektivno preverljiva realnost, marveč mnogoterost realnosti, znotraj katerih duševno živimo. Bananske trgovinske vojne so se realno dogajale, o tem obstaja kar nekaj knjig, četudi gre to mimo večine nas, potrošnikov. Trgovinske vojne se dogajajo zdaj in tukaj, njihove žrtve so otipljive, a pogosto spregledane. Za pisca romana to ni slabo, zame kot posameznika pa katastrofalno.

Bukla: Proračuni za orožje v tvojem romanu se višajo, zdi se, da se pripravljajo vojna. Človek bi sklepal, da na našo prihodnost ne gledaš z optimizmom. Zakaj?

Šteger: Poglejmo zgodovino človeštva, kot jo pač poznamo, recimo zadnjih par tisoč let. Generacij, ki so vse svoje življenje živele v miru in niso nikoli doživele vojn ali vsaj osvajalskih pohodov, plenjenja, kaosa ipd. – takih generacij je neprimerno manj kot tistih drugih, ki so bile izpostavljene brutalnemu nasilju, nasilju, ki je zaznamovalo njihova življenja in pogoje eksistence. S te perspektive je dolgotrajni mir izjema, neke vrste medigra, ponavljajoča se vojna – kaos in izredno stanje pa norma. V Evropi zavest o krhkosti miru in blagostanja plahni z vsakim dnem. To je eden od vzrokov za vzpon populističnih in nestrpnih politik. Pri nas ni nič boljše.

Bukla: Je sedanje stanje družbene in kulturne erozije po tvojem mogoče kako obrniti navzgor?

Šteger: Kako to obrniti na bolje? Zagotovo ne s prestrašenim branjenjem starih privilegijev, dvojno moralo in pasivnostjo, marveč z neko drugačno, spremenjeno zavestjo in osebnim angažmajem. To zavest opažam kliti vsepovsod na obrobju, iz odločevalskih elit pa je pretežno izrinjena.

Bukla: Prvoosebna pripovedovalka romana kot pisateljica sodeluje tudi v projektu aktiviranja in vključevanja zapornikov. Ali misliš, da pisatelji še lahko aktivirajo družbo? Kaj je namen tvojega romana?

Šteger: Če ne bi globoko verjel, da lahko tekst, knjiga, spreminja življenje, ne bi pisal. Meni so knjige spremenile življenje, torej ga lahko tudi drugim. Ne verjamem, da smo pisatelji samo zato, ker pišemo, že avtomatično bolj kot kdor koli drug poklicani spreminjati družbo. Vsakdo, čisto vsak kot posameznik nosi odgovornost delovanja za skupnost, v kateri živi. Je pa res, da pisatelje medij literature, ki je po naravi premislek in artikulacija sveta, rad navaja k temu, da na glas povemo, kar drugi ne znajo, ne zmorejo ali pa si ne upajo povedati. Zame je pomembno, da naših mnenj ne artikuliramo le v intervjujih in publicističnih člankih, marveč v prvi vrsti skozi literarna dela sama. V tem smislu je *Neverend* angažirana knjiga, knjiga, ki želi spremeniti svet, pa naj se to sliši še tako zelo velikopotezno in utopično.

Bukla: Tvoj roman odlikuje tudi bogastvo idej (in zgodb), ki jih spoznavamo skozi dnevniške zapise glavne junakinje. Kako je nastajalo to delo? Zdi se, kot da si črpal iz vsakodnevne realnosti in to nanašal na osnovno idejo svoje »distopične« prihodnosti. Se motim?

Šteger: So knjige, ki jih želimo napisati, in takšne, ki jih moramo napisati. *Neverend* sodi med slednje. Leta sem se upiral pisanju o vojni, misleč, da so za to drugi bolj poklicani. Potem pa me je snov dobesedno povozila, me za nekaj časa pretvorila v svoje orodje. Temu je sledilo intenzivno leto oblikovanja, kjer se je vse skupaj dvakrat, trikrat povsem pregnetlo, postavilo na glavo, me samega presenetilo, skoraj povsem zaslužjilo. Zaslužjilo v pozitivnem smislu. Redko kdaj poprej sem pri pisanju čutil obnem neizmerno svobodo in jasno določenost poti, ki se je nenehno spreminjala in cepila. Od tod verjetno tudi bogatija detajlov, o kateri govoriš, in notranja razvejenost romana.

... so knjige, ki jih želimo napisati,
in takšne, ki jih moramo napisati.
Neverend sodi med slednje ...

Bukla: Kaj je (naj)bolj vplivalo na tvoj roman: zgodbe, delo zapornikov, od katerih so bile nekatere, kot si nekje rekel, zapisane že prej, to, kar doživljaš vsak dan v svoji osebni realnosti, ali to, kar bereš o svetu, ki nas obdaja?

Šteger: Vložne zgodbe so bile napisane prej, a so se kasneje še pod vplivom romana spreminjale, transformirale. Bile so neke vrste micelij, iz katerega je raslo vse drugo, ne le na ravni idej, ampak na ravni podob, prizorov in oseb. Enako je z realnostjo, ki pulzira okrog nas, enako s številnimi stanji in idejami, ki jih, zavestno ali ne, nosimo v sebi in se ob dotiku s tekstom sprožijo, razprejo, aktivirajo. V tem smislu ne obstaja neki »prej« ali »kasneje« pri nastanku teksta, tudi ni bolj ali manj važnih elementov. Prej gre za neko celostno, telesno prisotnost teksta, ki je na skrivnosten način tu, še preden je tekst napisan, še preden je idejno izoblikovan, racionaliziran, fiksiran s črkami. Te prisotnosti kot avtor na začetku seveda ne vidim, a jo instinktivno čutim, ji sledim, jo sčasoma vse bolj skozi proces pisanja delam vidno, jo razkrivam samemu sebi. Zveni malce mistično? Upam, da ne preveč, ker mi je mistifikacija tuja ...

Aleš Šteger

Bukla: Mislim da ne, vsaj tistemu, ki prebere *Neverend*. Roman se dogaja pred volitvami, ki nas čakajo tudi letošnjo pomlad, v njem pa javnost hlepi po novih obrazih. Če sva še malo družbeno aktualna, saj je tak tudi tvoj roman: ali tudi mi (spet) potrebujemo nove obraze? Ali jih nismo dobili tako rekoč na vsakih volitvah v zadnjem času in bili potem (vsakič znova) nad njimi razočarani?

Šteger: Slovenci globoko v sebi ne verjamemo v demokracijo. Ne verjamemo, da imajo naša beseda ali naša dejanja težo in lahko spremenijo stanje stvari. Ne, za nas (ali vsaj za večino nas) so bile ključne odločitve sprejete, še preden nas je kdor koli kaj vprašal. V tem smislu so tudi volitve zmeraj igra temnih sil ozadja. Zato tudi ne volimo iz verovanja v konkretni politični program, saj ne verjamemo, da se lahko kar koli spremeni, ampak imamo potihoma volitve za neke vrste obredno razkazovanje lastne nemoči in upora zoper sistem.

Bukla: Oportunizem torej?

Šteger: Da zmeraj volimo nove, neznane in nepreverjene obraze, je v bistvu anarhični akt, akt samodestrukcije, katarzično samoočiščenje, izraženo z zaušnico političnemu establišmentu. Je divja, poganska gesta. Seveda so politični establišment in njegovi strategji to igro že zdavnaj razbrali in zato vse strani zavestno kalkulirajo predvolilno igro z novimi obrazi, za katere vsi vemo, da praviloma za sabo ne morejo imeti ne ustrezne kadrovske zaslombe, ne preizkušene ekipe, ne pragmatičnih načrtov, ne razvejene strankarske mreže in podobno, kar je potrebno za učinkovite spremembe. S tem zavrnitvenim impulzom proti politiki se igra tudi moj roman, v katerem na oblast nepričakovano pride populistični voditelj Platano, ki kaj kmalu uzurpira celotno oblast in državo privede na rob kaosa in vojne. Zveni znano?

Bukla: Ja, še kar! Na žalost.

Šteger: Še nekaj je na slovenskem odnosu do volitev: v zameno za anarhično gesto, s katero damo glas osebi, ki na videz ne sodi v sistem, dobimo občutek, da smo se z voljenjem neizvoljivega in z zaušnico sistemu odvezali vsakršne odgovornosti za to, kar bo sledilo. Legitimirali smo lastno neudeležnost v družbenih procesih, pa naj to stane, kar hoče. Moj roman želi pokazati to pasivno držo in posledično nagovarjati k aktivnem ravnanju.

Bukla: Upam da se tvoje besede na tokratnih volitvah ne uresničijo. Hvala za pogovor in vso srečo romanu na poti med bralce in volivce.

LEV DETELA

PANONSKA ELEGIJA

Mohorjeva Celovec,
2017, m. v., 114 str., 22 €

Zbirka desetih zgodb Leva Detele, ki se je leta 1960 odločil prebežati v Avstrijo, je, tako kot že večji del njegovih prejšnjih knjig, spominsko-avtobiografska. Vsestranski avtor za lažje vstopanje v svoj dvojni svet dveh, velik del življenja z mejo ločenih domovin, bralcu sam ponuja nekaj »ključev« in namigov za vživetje v to posebno bivanjsko izkušnjo. Kolikor gre za avtobiografske plasti, jih, kot pojasnjuje, ne gre razumeti dobesedno; preoblikovane so v novo sporočilno obliko z mnogimi svobodno napisanimi in delno izmišljenimi dodatki. V njih se zrcalita strah, ki ga je proti koncu vojne porajalo bobnenje letal in topov domači vasi čedalje bližje nemško-ruske fronte, po njej pa odpor mladeniča proti ideološkemu enomju, ki ga je pri enaindvajsetih letih namesto v umik v zasebnost in resignacijo, kot pravi, vodil v širši svet in iskanje globinskega smisla bivanja. Spremno besedo *Krog v krogu s kačo* je na koncu prispeval Ivo Antič. > IZTOK ILICH

DUŠAN MAROLT

ČIPS IN TELENOVELE

Manični poet, 2017, m. v., 95 str., 12 €

Po dveh pesniških zbirkah se nam avtor in knjižni urednik tokrat predstavlja s kratkoproznim prvencem. Gre za razmeroma kratke (navadno 3–4 strani dolge) zgodbe, ki jih zaznamujejo izrazita poantiranost, jasna zasnova in

pogosto razrešitev (ki v okviru zgodbe to morda sploh ni) v zadnjih stavkih pripovedi. Besedila so slogovno izrazito ekonomična, pripovedovalec nam ponuja le bistvene informacije, ki jih moramo poznati za potek zgodbe. Prav lahko bi govorili o nekakšnih novodobnih črticah, ki predmeta pripovedi ne problematizirajo znotraj fabule, temveč ga kot problematičnega predstavijo s samim inkorporiranjem v lastno pripoved. Po snovno-tematski plati je zgodbe mogoče razumeti kot izrazito nagnjene k »življenjskemu«, kot prikazuje zakonov, ljubezenskih razmerij, spopadanja z boleznijo ... vsem znana vprašanja, ki se pogosto zadržujejo v polju literarne odslikave. > ALJAŽ KRIVEC

MILAN PETEK LEVOKOV

TAKO BLIZU, TAKO DALEČ

Kratka ZF proza
Zavod Volosov hram,
2017, t. v., 213 str., 18,75 €

Pisateljjeva nova kratkoprozna zbirka nam ponuja nekaj več kot dvajset zgodb, označenih kot kratka ZF proza. A zdi se, da element znanstvene fantastike v zbirki nekoliko niha, vse od komaj zaznavnega do prevladujočega, v vsakem primeru pa nam branje pušča priokus nekakšnega postapokaliptičnega, antiutopičnega locusa, ki pa ne ostane brez kančka upanja, saj nam ostaja najmanj avtorjev humor. Gre za zbirko, ki na jezikovnem nivoju v ospredje postavlja predvsem pripovedno plat, na vsebinskem pa jo zaznamuje poznani znanstvenofantastični imaginarij. In problemska raven? Vprašanje umeščenosti tehnologije v naše vsakodnevno življenje, ekologija in strukturiranost naše (postmoderne) družbe. > ALJAŽ KRIVEC

Ljubljana je decembra 2015 prejela trajni naziv **Mesto literature**.

Kaj pomeni, da je neko mesto mesto literature? Kako mesto literature vidijo naši pisatelji in pisateljice ter ustvarjalci s področja knjige? In kaj je tista majhna izjemnost, ki lahko Ljubljano postavi na literarni zemljevid sveta?

V tokratni številki predstavljamo pogled Gorana Vojnoviča, pisatelja, režiserja, scenarista in kolumnista. Na literarno prizorišče je vstopil leta 2008 z romanom *Čefurji raus!*, za katerega je naslednje leto dobil prvega kresnika in nagrado Prešernovega sklada. Leta 2016 je izšel njegov drugi roman *Jugoslavija, moja dežela*, ki mu je prinesel drugega kresnika. Leta 2017 je dobil tretjega kresnika za roman *Figa* ter Župančičevo nagrado mesta Ljubljane. Njegovo pisanje prevprašuje obstoječa razmerja moči, opozarja na neenakosti in krivice ter družbi nastavlja ogledalo. Je eden najprodornejših glasov mlajše generacije.

**LJUBLJANA:
MESTO/CITY
OF/LITERA-
TURE ...**

PIŠE: GORAN VOJNOVIČ

ODPRIMO KNJIGE

Foto: Tanja Drasković-Savić

Goran Vojnovič

Esad Babačić včasih potarna, da so mu ukradli Ljubljano. Razumem ga, ker so jo ukradli tudi meni. A on svoje Ljubljane iz osemdesetih let nikakor ne zmore preboleti, jaz pa sem tatovom še hvaležen, da se jim je ljubilo odnesti tisto skrupucalo od mesta ob koncu tisočletja. Mesto, v katerem sem odrasčal, se je hitelo izgubiti v novih časih. Novi ljudje so stare fasade strgali s hiš in jih odeli v industrijski pleh. Osvetlili so jih z neonom in prelepili s plakati, na katerih so razkrivali številke svojih mobilnih telefonov. Futuristi mojega časa so mesto prihodnosti videli v tovarniških halah. Esadove Ljubljane že konec devetdesetih let ni bilo več in tudi njen duh se je dobro skrival. Ko se je brisalo za nove čase neprimerne ljudi, so pankerji prodajali certifikate. Ali predavali sociologijo. Tisto malega, kar je od mesta še ostalo, pa je samevalo. Moja generacija se je pred odraslimi očmi skrivala na elitnih lokacijah. Na obrežju, za filharmonijo, recimo. Tam je bila noč temna, kakor v najtemnejšem gozdu, v temi pa sta se izmenjevala Kurt Cobain in Saša Lošič. Včasih imam slabo

vest, ker smo morda Esadu Ljubljano ukradli prav mi, konformisti, ki smo odraščali med čefurji in skini, vzgojeni, da živimo neke vmes, med levim in desnim, med narobe in prav, na toplem in udobnem, a ne preveč vidnem. Naša Ljubljana je bila mesto brez zgodbe. Svoje nismo spisali, druge, pretekle, nas niso zanimale. Preteklost Ljubljane je zato z nami bledela, dokler je ni povsem razbeljene dobil v roke nov, načrtov poln upravnik, ki je tam, kjer je bilo nekoč Esadovo moje rojstno mesto, zgradil bleščečo Potemkinovo vas. Esad ni edini, ki hodi po tej vasi, z nohti praska šminko z obraza mesta in upa, da bo zagrebel v kožo, da bo pod prsti začutil brazgotine in gube. A šminka tu žal ne skriva minulih porazov in neobstojećih zmag. Pod šminko ni ničesar. In zato se lahko Ljubljana odene v kar koli hočete. Na njen obraz je možno nanesti odtenke vseh barv. Ljubljana, najlepše mesto na svetu. Ljubljana, mesto literature. Zakaj pa ne? Na trgu stoji bronasti pesnik, nedaleč od njega z malo truda najdete vhod v Hišo literature. Po mestu so razpredene skrbno obnovljene knjižnice in tudi nekaj knjigarn se še ni vdalo trgu. Razkošna vila Društva pisateljev se bohoti kot muzej. A še tako vztrajen sprehajalec ne bo našel poti v Ljubljano Lojzeta

... Ljubljana, najlepše mesto na svetu. Ljubljana, mesto literature. Zakaj pa ne? ...

Kovačiča, največjega ljubljanskega pisatelja. Med postopanjem po mestu ne morete zaiti v Šalamunovo pesem, ne morete se uvesti zraven Vitomila Zupana, tako kot se lahko na Dunaju v nekem prikupnem hohštaperaju usedete zraven Thomasa Bernharda. Literarna Ljubljana ostaja zaprta v knjige. Ljubljana, mesto literature, to se lepo sliši. A če bi mesto res želelo postati Mesto literature, bi odprlo svoje knjige in spustilo vanje ljudi.

EVALD FLISAR

ZBIRALEC SANJ

KUD Sodobnost International, 2017, t. v., 328 str., 24,90 €, JAK

EVALD FLISAR

GREH

Prenovljena izdaja romana *Mrgolenje prahu*

KUD Sodobnost International, 2017, t. v., 198 str., 24,90 €

Najnovejši roman Evalda Flisarja (1945) med drugim tematizira vprašanja rekapitulacije posameznikovega življenja v poznih srednjih letih, razmišlja o zakonitostih poti, ki jo prehodi človek na poti svojega življenja in se ubada z vprašanji preteklosti in izvora, ki

nujno pri vsakem privrejo na dan ob zazrtju nazaj v mladost. Glavni junak *Zbiralec sanj*, romana z avtobiografskimi potezami, je Janez Grah, ki ga je nekaj let po drugi svetovni vojni čez mejo spravil stric, od tam pa ju je pot najprej vodila v Avstrijo, potem pa v Nemčijo, kjer se je Janez počasi začel ukvarjati s psihologijo in psihiatrijo, se preimenoval v Johanesa Gracha, potem pa ga je pot odpeljala še naprej v London in na koncu v New York, kjer je postal uspešen psihoanalitik John Gray z zasebno prakso. Na stara leta se Gray vrne v prekmurske kraje svoje mladosti. Tu pa sredi ravníc sreča belolasca, ki mu začne pripovedovati zgodbe o njegovih starših, mu razkrije resničen razlog, zakaj je moral Janez, v mladosti imenovan Fižolček, s stricem zapustiti svojo rodno zemljo, mu pove, kaj se je v resnici zgodilo z njegovo mamo, mu odkrije resnico o njegovem očetu, mu pove zgodbe o njegovih polbratih in polsestri, in ga spodbudi, da svojo življenjsko zgodbo pove tudi sam, z vsem tem pa nas spravi na prepoznavni Flisarjev hudournik razgibanih zgodb, ki ne popusti do zadnje strani. Medtem pa je roman *Greh* (za prevode v tuje jezike) posodobljena in prečiščena verzija Flisarjevega prvega romana *Mrgolenje prahu*, ki nas – prav tako kot *Zbiralec sanj* – potegne tudi v Prekmurje, in nam postreže z dramatično, provokativno ter stilistično izbrušeno domačijsko zgodbo o tamkajšnjem surovem in preprostem ciganskem življenju. > SAMO RUGELJ

»Beri Cankarja, ker je zmeraj sodoben.« – BORIS PAHOR

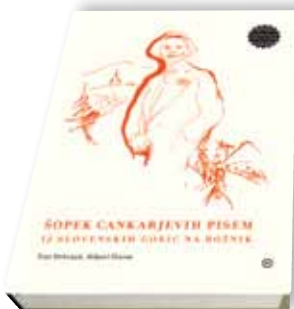
V letu 2018 bomo ob 100-letnici smrti velikega slovenskega književnika Ivana Cankarja obeležili **Cankarjevo leto**. Poleg različnih kulturnih obeležij se posebej pestro dogajanje obeta na knjižnem področju.

IVAN CANKAR

ŠOPEK CANKARJEVIH PISEM

iz Slovenskih Goric na Rožnik
urejanje: Tine Debeljak
Mladinska knjiga, Jubilejna zbirka,
2018, t. v., 182 str., 29,99 €

Ob četrtsotletnici Cankarjeve smrti, sredi vojne vihre, leta 1943, je v težkih pogojih priložnostno izšel (delno cenzurirani) faksimile Cankarjevih pisem, ki jih je ta leta 1911, ko je prebival v Slovenskih goricah, pošiljal Bergmanovim na Rožnik (predvsem gospe Štefaniji - Nini, ki ji je ob neki priložnosti napisal tudi sonet). V relativno kratkih pismih se je Cankar razkrival kot pozoren dopisovalec in obziren opazovalec, ki je obenem pokazal tudi veliko hvaležnosti svojim ljudem ter hkrati izpisal slavospev svojemu Rožniku. Sedaj je ta knjiga, ki jo je ob prvem izidu uredil ter za biografski zapis poskrbel Tine Debeljak, izšla kot prenovljena in z novimi dokumentarnimi fotografijami obogatena izdaja, kjer faksimile dopolnjujejo lahko berljivi prepisi pisem z najpomembnejšimi opombami, v zadnjem delu knjige pa je podrobneje izrisano tudi Cankarjevo življenje na Rožniku in usoda Frazotove družine, s katero je bil takrat tesno povezan. Izvirna mešanica pisem, biografije in portreta Cankarjevega obdobja na Rožniku. > SAMO RUGELJ

IVAN CANKAR

PODOBE IZ SANJ

ilustracije: Janez Bernik
Beletrina, zbirka Beletrina,
2018, t. v., 249 str., 29 €, JAK

Zadnje pisateljevo delo, objavljeno še za časa njegovega življenja, je kolekcija tesnobnih črtic, ki so bile napisane po njegovem dunajskem obdobju, ko se je iz svojega bolj lahkotnega boemskega obdobja med prvo svetovno vojno znašel tako v zaporu kot tudi med judenburškimi vojaki. Tudi zaradi tega v njegovem pisanju niso imele več mesta teme, ki so bile prej zanj osrednje; ni več satiričnokritičnega presojanja slovenske družbe, razen v začetni črtici *Ogledalo*, ni več teme spolne ljubezni in spolnosti in ni več teme matere, njenega trpljenja in odrešilne ljubezni. Medtem pa v teh, temneje obarvanih pripovedih prevladujejo teme krivde in/ali greha, krivo je celotno človeštvo, izvor krivde pa je pomanjkanje ljubezni, ter seveda temi vojne in smrti, slednja tudi kot strah pred smrtjo in obsojenosti nanjo. Podobe iz sanj so torej Cankarjeva zbirka o naporni pisateljevi poti do poslednje postaje, spremno besedo k tej izdaji je napisal Janko Kos, o samoniklih ilustracijah Janeta Bernika, ki bogatijo to darilno izdajo pa je krajšo študijo prispeval Milček Komelj. > SAMO RUGELJ

zbirka CANKAR V STRIPU

Škratelj,
2017, m. v., 92–173 str., 29,90 € (komplet treh stripov)

Tridelni stripovski projekt je že v minulem letu kot prvi napovedal serijo knjižnih poklonov in različnih kulturnih obeležij stote obletnice smrti našega največjega avtorja Ivana Cankarja (1876–1918). Da bi mladim na čim bolj sodoben način predstavili in približali literarni opus tega velikana so se pod okriljem založbe Škratelj, ki ga vodi dr. Uroš Grilc, združili trije mladinski avtorji (Andrej Rozman – Roza, Boštjan Gorenc – Pižama, Žiga X. Gombač) in trije eminentni ilustratorji (Damjan Stepančič, Tanja Komadina, Igor Šinkovec), obsežne spremne študije pa so prispevali Mladen Dolar, Ana Perne, Matic Kocijančič in urednica vseh treh izdaj Ženja Leiler. Velika ekipa se je projekta lotila študiozno in zelo ambiciozno, ogledali so si Cankarjevino na Klancu, Vrhniški muzej, obiskali Cankarjevo hišo

... da bi mladim bralcem čim bolj približali Cankarja ...

na Rožniku, v NUK-u pregledovali Cankarjeve rokopise in tako že v samo predpripravo projekta vložili veliko časa in energije. Za *Hlapce*, to zahtevno politično obarvano dramo, ki je nastala že davnega leta 1909, prvič pa je bila uprizorjena šele po Cankarjevi smrti, je Roza prepričan, da zelo nagovarja tudi današnja družba, kjer bi zlahka našli »obračanje po vetru in tudi kakega Jermana, ki ga je sistem izločil.« Zato izvirnega besedila ni veliko spreminjal, le skrajšal in posodobil je nerazumljive starinske besede ter dodal dva angela, ki dogajanje komentirata. Gosto in večplastno

besedilo ter mnoge psihološke dileme pa je Stepančič v svojem prepoznavnem stilu zelo uspešno vizualno, likovno in risarsko prestavil na dinamično stripovsko prizorišče. Tudi socialna povest *Hlapec Jernej in njegova pravica* bi lahko bila zelo aktualna v današnjih dneh, zato je dvojec Gombač/Šinkovec sprejel svojevrsten izziv in povest spremenil v stripovsko basen s pasjim junakom, ki po štiridesetih letih predanega dela v slaščičarni ostane brez vsega in se odloči sam poiskati pravico. Cankarjeve črtice v zbirki *Moje življenje* govorijo o Ivanovem otroštvu, ki ga zaznamuje revščina, pomanjkanje in velika materina požrtvovalnost. Poleg zelo znanih črtic o peharju suhih hrušk in tiste o zatajeni materi, je Gorenc v navezi s Komadino povzel in odlično, humorno, mestoma tudi zelo angažirano priredil še nekaj drugih epizod iz Ivanove rane mladosti, ki je bila prežeta s krivdo in travmami. Da bi mladim bralcem čim bolj približali Cankarja, pa so ustvarjalci pripravili tudi gledališko-stripovski performans. Stripe so na pot pospremile tudi besede Borisa Pahorja, ki pravi: »Beri Cankarja, ker je zmeraj sodoben.« > RENATE RUGELJ

JOŽEF PAVLIČ

VODORAVNICE IN NAVPIČNICE

Družina, 2017, m. v., 72 str., 17 €

V svoji tretji pesniški zbirki *Vodoravnice in navpičnice* Jožef Pavlič v pesniški govorici zaobjema boga, človeka in naravo. Pesnik, ki želi biti eno z vsem, išče lepoto stvarstva/narave, išče povezanost, mir in resnico v tuzemskem bivanju – dnevi se neizbežno odštevali in pesnik se tega zaveda. »Stikalnica časa vse spreša. / Na koncu ne ostane ničesar, kar bi bilo odveč. / Narava vse da, nekaj pa hoče nazaj. / Na koncu tudi človeka. / Naužij se, ti pravi. / Použijem te, / ko bo ura odbila tvoj krogotek.« »Življenje teče, teče, se izteče. / Koliko me je vmes?« Še smo tu, v tem času in prostoru. > SABINA BURKELJCA

JOSÉ ÁNGEL VALENTE

FRAGMENTI PRIHODNJE KNJIGE

(1991–2000)

prevod: Janez Žumer

KUD Logos, zbirka Poezije,

2017, m. v., 248 str., 20 €, JAK

Galicijski pesnik, esejist, prevajalec in kritik (1929–2000) je bil eden najpomembnejših modernih evropskih pesnikov 20. stoletja. Izdal je več kot 20 lastnih del in v španščino prevedel vrsto pomembnih svetovnih literatov. *Fragmenti prihodnje knjige* so zbirka, ki obsega zadnje desetletje pesnikovega ustvarjanja. Gre za izrazito avtobiografsko delo, ki odseva temeljne prvine avtorjeve poezije in odstira intimne dogodke, ki so usodno zaznamovali njegovo življenje (smrt dveh otrok). V Valentejevi poeziji sta ves čas prisotni dve razsežnosti: mistična in kritična. Na njegovo ustvarjanje so najmočnejše vplivali mistični pisci in izročila, še posebej judovska kabala in islamski sufizem. Kljub intenzivnemu raziskovanju misticizma pa je ves čas ostajal vpet tudi v realno življenje (kot kritik Francovega režima) in bil v intenzivnem dialogu z drugimi umetniki (posebej pesniki in slikarji). Gre za odlično urejeno izdajo (dvojezično, z obsežno spremeno besedo in opombami prevajalca Janeza Žumra), kar izpostavljam najprej zato, ker to danes žal ni več samoumevno, in še posebej zato, ker gre za prvi prevod Valenteja v slovenščino. > KRISTINA SLUGA

SREČKO ČOŽ

SRCE NA ZIDU

Naj korak, 2018, t. v., 108 str., 20 €

Čož je človek, ki je v življenju počel marsikaj: bil je radijski komentator, ustanovitelj revije *Šport*, idejni oče prireditve Miss športa, znan je tudi kot pisec slovenskih popevk (*Sava šumi*) in še bi lahko naštevali. Ustvarjalni nemir ga ni zapustil niti v pokoju. V zadnjih letih je izdal štiri zbirke, tudi v novi pa ostaja zvest avtorski pisavi. Spet so v ospredju ljubezenske pesmi, druge prevevata nostalgčno priklicovanje brezskrbne mladosti (*Ne stepemo se več*) ali tožba nad starostnimi tegobami (*Ostareli frajer*), ob tem pa se lirski subjekt ne zazira le vase, ampak je tudi odkrit kritik družbenih krivic. Vodilo, ki mu sledi tako v življenju kot poeziji, najbolje ponazorijo njegovi verzi: »Vseeno je, / do česa ali pa do koga / čuti ljubezen tvoje srce, / da le ljubi, važno je!« > KRISTINA SLUGA

IVO SVETINA

OČE, TVOJE OČI GORIJO

2012–2016

Beletrina, zbirka Beletrina,

2017, t. v., 117 str., 19 €, JAK

Ivo Svetina

Če se je Svetina v *Knjigi očetove smrti* (1990) soočal z izgubo očeta, v novi zbirki temeljito preizprašuje lastno vlogo očeta in tudi že starega očeta, pogosto z (bolečim) zavedanjem, da je to hoja po samotni poti, večni krogotok, ki posameznika vodi k njegovemu začetku ali k prapočelu sveta: »Med sinovi in očeti, med bogovi in prividi, / med miti in zgodovino: vse je premešano, nihče več/se ne spominja začetka: je sploh bil? / Ni mar njegovo pravo ime konec?« Lirski subjekt kot pričevalec sedanjega, (samo)izpraševalec preteklega in neumoren iskalec »resnic« prihodnjega časa na ozadju osebne zgodbe, torej zgodbe biološkega očeta, z vrsto mitskih referenc, religioznih prispevkov (predvsem iz starodavnih orientalskih religij), estetskih podob, skratka skozi izrazito zgoščen jezik izrisuje vlogo očeta kot mitske in narodove figure. > KRISTINA SLUGA

VLADIMÍR HOLAN

ZID KOT AVTOPORTRET

izbor in prevod: Nives Vidrih

Mladinska knjiga, zbirka Nova lirika,

2017, pt. v., 211 str., 27,96 €, JAK

Vladimír Holan

Pesmi za pričujočo zbirko je iz obsežnega Holanovega (1905–1980) opusa izbrala in prevedla Nives Vidrih. Čeprav je Holanova v največji meri transcendentna filozofska lirika izrazito hermetična in intelektualno zahtevna (polna je pomenskih preobratov, paradoksov, neologizmov, ima bogat metaforični jezik, z navezovanjem na zgodovinske dogodke, mite, resnične ali literarne osebnosti pa zahteva razgledanega bralca), je bil pesnik že v času življenja precej priljubljen in spoštovan, literarni kritiki pa so ga postavljali ob bok Mallarméju. Njegovo literarno pot je leta 1950 prekinila komunistična partija (Holan je bil sicer njen član), ki mu je zaradi družbenokritičnih stališč onemogočila kakršno koli javno udejstvovanje za več kot desetletje. O tem piše tudi v pesmi *Zid*: »/.../ Govoril sem 15 let / tja v zid / in steno zdaj vlačim sam / iz svojega pekla, / da bi zdaj ona vam / vse rekla ...« Nov ustvarjalni zamah in priznanje je doživel po letu 1963, tudi zunaj čeških meja – njegova izjemna pesnitev *Noč s Hamletom*, v kateri je združil vse prvine ustvarjanja, velja za najbolj prevajano češko pesem. Nasploh je češki poeziji odprl nova obzorja in verjel, da se lahko le s pesnjenjem dokopljesh do skritih resnic o življenju, biti in človeški usodi. > KRISTINA SLUGA

... avtor najbolj prevajane češke pesmi ...

dr. Manca Košir

MARIO BENEDETTI

DRUGO NEBO

prevod: Sara Virk

Mladinska knjiga, zbirka Nova lirika,
2017, pt. v., 144 str., 24,94 €, JAK

Urugvajski pesnik, pisatelj, dramatik in esejist Benedetti (1920–2009) je eden najpomembnejših in tudi najbolj branih latinskoameriških avtorjev. V slovenščini je leta 1999 v prevodu Pavla Fajdige izšel njegov roman *Hvala za ogenj*, zdaj pa smo dobili še antologijski izbor njegove poezije. Za Benedetti je bila tako v javnem življenju kot v literaturi izredno pomembna družbena in politična angažiranost, nenazadnje je po letu 1943, ko je z državnim udarom oblast prevzela diktatorska vojaška hunta, kar 12 let preživel v izgnanstvu. Zaslovel je z zbirko *Pisarniške pesmi* (1956), v kateri upesnjuje dušo birokrata srednjega sloja, in ki pomeni nov mejnik v urugvajskem pesništvu. Kasneje se je lotil tudi vseh pomembnih družbenosocialnih tem, ki so oz. še vedno pretresajo državo in svet (bil je velik kritik ameriške potrošniške kulture, vojaških spopadov itd.). Ker je poezijo razumel predvsem kot »instrument« za ozaveščanje bralca, je njegov pesniški jezik preprost, jasen, tematsko pa vselej vpet v neposredno sedanjost. Slovenski izbor poleg omenjenih dopolnjujejo še občutene pesmi o njegovih veliki ljubezni, ženi Luz, ko je spremljal njeno počasno »izginevanje« zaradi Alzheimerjeve bolezni. > KRISTINA SLUGA

PATRICIJA ŠAŠEK

KROŠNJE NEBES

samozaložba, 2017, t. v., 84 str.

Avtorica prvenca skrbno odbira besede, pazi, da zven pomeni in pomen zveni, in tudi ne olepšuje, ker ve, da so besede včasih pelin ali kot zapiše: »*Ko rezilo zrak prereže, / se koža naježi in strah pribeleži. / Ta švist je tih in je pošasten. /.../ Naravnost in natančno. / Zadane beseda, ne nož. / Nož beseda.*« Pri tem najbrž ni nepomembno, da je v vsakdanjem življenju direktorica podjetja za strateško komuniciranje in predstavnica za odnose z javnostmi; torej ves čas tako ali drugače vpeta v svet besed. Šašek v glavnini pesmi razgalja Žensko dušo: raziskuje, kaj čuti kot mama, žena, hči, ljubimka, prijateljica, odstira strahove in hrepeneja, hkrati pa pronicljivo opazuje svet okoli sebe. > KRISTINA SLUGA

EUGÈNE GUILLEVIC

ZEMLJEVÔDEN

prevod: Zarja Vršič

KUD Logos, 2017, m. v., 336 str., 24 €, JAK

Guillevic (1907–1997) prvenec *Zemljevôden*, sicer prvi slovenski prevod enega najpomembnejših francoskih pesnikov 20. stoletja, je v času izida leta 1942 pomenil velik odmik od prevladujočega nadrealizma, saj je avtorjev pogled v prvi vrsti usmerjen v zunanji svet – »*Če nekoč vidiš, / da se ti nasmehe kamen, / boš komu povedal?*« –, pa tudi v povsem vsakdanje predmete, kot so krožniki, skleda, omara, kar imenuje »poezija reči«. V zbirki je sicer najti tudi nekaj ljubezenskih, družbenokritičnih in političnih (bil je vnet komunist) pesmi, vendar so v izraziti manjšini. Prav tako so že v prvencu prisotne vse temeljne značilnosti avtorjeve poetike: lapidaren in nemetaforičen jezik, stalne pesniške podobe (menhirji, morje, ptič, bik itd.), motiv strahu pred smrtjo. Pesnik je za Guillevica le še molčeči opazovalec, ki se mu bistvo sveta (živega in neživega) ne razkrije več. > KRISTINA SLUGA

VINKO MÖDERNDORFER

DRUGA PRETEKLOST

Goga, 2017, t. v., 824 str., 34,90 €, JAK

Je mogoče strniti misli o tem 800 strani obsežnem romanu v nekaj besed? Mogoče. Veličasten roman. Pripovedno bravurozen. Napisan z ljubeznijo in sočutjem, da sem zmogla prebrati celo grozljive prizore mučenja v zaporu in razcefranih teles po izdaji partizanskega bataljona. Ker sem razumela. Razumela tiste, ki so tako sovražili, se maščevali, so globoko ljubili ... Vinko Möderndorfer (1958) z opisovanjem detajlov slika žive

ljudi in tok življenja tako prepričljivo, da postanemo del njegove mogočne freske, potopljeni v čas, ki je tudi naš. Samo velika literatura zmora ukiniti distanco med bralcem in dogajanjem; *Druga preteklost* je taka pisava, ki posrka vase, v svoje drobce, ki je živa resnica, četudi pretočena skozi umetnikovo imaginacijo. Moja resnica, resnica naših prednikov in resnica otrok, ki bodo opisane vzorce ponovili in zavrteli nov krog druge, tretje, četrte prihodnje preteklosti ...

Avtor je roman kot nosečnica nosil skoraj vse življenje, leto dni ga je, nespečnež, pisal dan in noč, še pol leta pilil in najbrž je po njegovem izidu preveč utrujen, da bi dojel, kako fascinantno fresko nam je daroval. »Zgodbo, v kateri nastopajo različne osebe, množica ljudi, živali, objektov, situacij. /.../ Ko stojimo pred mogočnimi freskami, se počutimo majhne pred veliko zgodovino, pred velikimi zgodbami. Freska slika svet, stvarstvo, veselje. /.../ Odpira nam vrata v najtemnejše prostore tesnobe in najsvetlejše prostore želja. Ko z očmi opazovalca vstopimo v fresko, vstopimo v svet, ki ga ni več in ki hkrati še bolj je, kot je v resnici bil. Stopimo v večnost. Ne samo v večnost zgodbe, ampak tudi v večnost sveta.«

Möderndorfer izpisuje kroniko dveh močnih družin v Dolini: nemškega graščaka in lastnika žage ter slovenskega gostilničarja in župana, ki se poroči z graščakovo hčerjo, zagledano v Hitlerjevo vizijo zvišene nemške rase. Zmagovalni Nemci in nemškutarji po drugi svetovni vojni doživijo kruto maščevanje njihovih izkoriščanih delavcev in kmetov. Položaji moči se spremenijo, življenje ne. Ker ostaja človek enako bitje iz krvi in mesa že tisočletja, se njegova usoda bistveno ne spremeni; otroci jo ponovijo, ne da bi vedeli za skrivnosti svojih staršev, ki vodijo tudi njih. »Živimo tudi življenja svojih prednikov. Nadaljujemo jih. In ponavljamo jih. Iste napake, podobne odločitve.« Spomnimo se samo krutosti Srebrenice in današnjih vojn! »Vedno lahko sosedu iztaknemo oči in ga pribijemo na kol, samo časi morajo biti primerni za to.«

Druga preteklost je na zgodovinskem ozadju zasnovan družinski in vojni roman, pa tudi roman sprave, kakršnega na Slovenskem še ni bilo. Kajti – kot piše vodilo v tretji del knjige: »Če verjameš v življenje, se sprava zgodi sama od sebe.«

»Bolj kot preteklost,« je povedal pisatelj v intervjuju za prejšnjo številko *Bukle*, »me je zanimala skrivnost življenja, dnk človekovega bivanja in ravnanja v svetu, ki ga je že davno zapustil celo bog.« Ni pa ga (še) zapustila umetnost, ni ga zapustila lepota, ker ga niso zapustile oči tistih, ki jo zmorejo videti. Vinko Möderndorfer je v svojem življenjskem delu dihnil lepoto v vse koščke te izjemno pretanjeno napisane freske. Ker je likom omogočil človeško dostojanstvo. Naše dostojanstvo je naš obraz v vseh legah, od rojstnega do smrtnega iz-diha. Avtor v esejistično reflektivni ravnini romana zapoje hvalnico takemu spominu. Spomnil se je številnih, od ubitih talcev do nemških vojakov na kamionih, ki se peljejo v hladno rusko smrt, od nemških meščanskih družin do delavskih in kmečkih slovenskih. »In vsi so za hip dobili obraze, četudi sem si jih izmislil, četudi sem jih sestavil iz mnogih obrazov, oživeli so, se sestavili v fresko, ki se ji reče življenje. Nihče ni kriv in nihče ni nedolžen. Vse skupaj je samo življenje. In nič drugega.«

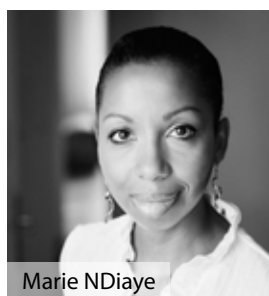
MARIE NDIAYE LADIVINE

prevod: Katja Zakrajšek
Sanje, zbirka Sanje. Roman,
2017, m. v., 314 str., 18,95 €, JAK

... prejemnica
goncourtove
nagrade ...

več se vsak prvi torek v mesecu prelevi v Malinko, hčerko revne črne čistilke Ladivine Sylla, ki jo obiskuje na skrivaj. Clarisse skriva svojo poreklo in svojo preteklost, vendar to nepovratno vpliva na njeno sedanost in prihodnost. Med njima z možem (tudi zato) zeva nepremostljiv komunikacijski prepad, ki vodi v razdor njune zveze, Clarisse pa kljub obupanosti najde moškega, bolj dovtetnega za njeno skrivnost, do katerega pa ima (upravičene) zadržke njena hčerka, ki je zdaj že na poti k svoji poroki. Pazljivo izpisana trigeneracijska zgodba o ženskah, ki jih težijo duhovi preteklosti in vprašanja njihove resnične identitete, kar usodno zaznamuje njihova življenja. > SAMO RUGELJ

Marie NDiaye

Predzadnji roman francoske pisateljice senegalskih korenin Marie NDiaye (1967), prejemnice gonicourtove nagrade za roman *Tri močne ženske*, ki je preveden tudi v slovenščino (kar velja tudi za *Rosie Carp*), se, kot že njeno preteklo pisanje, spopada z zamačanimi in s krivdo obremenjenimi družinskimi zgodbami, ki se naslanjajo na kolonialistično ozadje. Clarisse Rivièrè ni samo Clarisse, Richardova žena in mati hčerke Ladivine, tem-

CONNIE PALMEN TI SI REKEL

prevod: Mateja Seliškar Kenda
Modrijan, zbirka Bralec,
2018, m. v., 260 str., 18,90 €, JAK

Ljubezenska zgodba med ameriško pesnico in pisateljico Sylvio Plath (1932–1963) ter angleškim pesnikom Tedom Hughesom (1930–1998) velja za eno najbolj silovitih, obenem tudi tragičnih intimnih zgodb med dvema umetnikoma v 20. stoletju. Nizozemska pisateljica Connie Palmen (1955), ki jo v slovenščini že poznamo po njenem izvrstnem prvencu *Zakoni*, se je odločila, da bo v romanu *Ti si rekel* iz leta 2015 literarizirala Hughesov pogled na začetek in nadaljevanje njenega eruptivnega razmerja, v katerem je Sylvia Plath na neki zabavi leta 1956 v Cambridgeu v pesnikovo življenje prihrumela kot vulkan, pri čemer je Hughes že od samega začetka slutil, da se spušča v nekaj, kar je obsojeno na katastrofo. Plathova je imela namreč že pred srečanjem

Ted Hughes in Sylvia Plath

z njim samomorilske težnje, zdravili so jo tudi z elektrošoki ter ji z njimi uničevali možgane, vendar pa je bil Hughes z njo tako prevzet, da sta se nekaj mesecev kasneje tudi poročila. Connie nam njuno zgodbo pripoveduje prvoosebno z njegove perspektive, to pa počne z virtuozno izpiljenim slogom, z izjemnim pripovednim učinkom prenesenim tudi v slovenski jezik, saj se vidi in čuti, da je avtorica v tako rekoč vsak stavek skušala vlti drobec energije, ki je sevala iz tega para. Ena najbolje izpisanih (in prevedenih) romanesknih biografij zadnjega časa. > SAMO RUGELJ

HAJRUDIN RAMADAN ZGODBE DEŽJA

prevod: Aleksandra Rekar
Sanje, zbirka Sanje. Roman,
2017, m. v., 149 str., 14,95 €, JAK

»Ta knjiga lahko postane vaša prava prijateljica. Po njej boste segli vsakič, ko se vam bo zazdelo, da na svetu ni več prostora za domišljijo in preprosto človeško toplino,« nekje zapiše Marko Tomaš. Kratke *Zgodbe dežja* so bile v Bosni objavljene leta 1996, v času, ko so bile vojne rane še središče bosanske literature. *Zgodbe dežja* izstopajo iz znanih in prevladujočih tokov ter se ne podrejajo dokumentarnemu in vsakdanji realnosti. In vendar govorijo o bolečini, truplih, urokih, vonju prsti. So kratke, odmerjene, povezuje jih osrednji junak Elias Veskot, ki prestopa časovne in zgodovinske okvire. Zdi se, da nas popelje v davni čas cesarjev, onkraj omejenega nam življenja. »Pomislil je, da je smrt pravzaprav na moč zabavna. Vse žive bi bilo vsekakor treba obvestiti o lepotah mrtvaškega življenja,« se mu utrne nekje med različnimi in samo na videz fantazijskimi potovanji. Knjiga je razprodana v več državah. Leta 1997 je dobila nagrado na mednarodnem srečanju založnikov v Pazinu.

Hajrudin Ramadan (1952–2003) je bil novinar in urednik radia Sarajevo. Med vojno je delal v improviziranem studiu v naselju Dobrinja. Znan je bil tudi zaradi oddaje *Zgodilo se je na današnji dan*, iz katere so kasneje nastale zgodbe *Vloga Sarajeva v zgodovini sveta*. Pisal je tudi radijske igre in mladinsko literaturo. > JEDRT JEŽ FURLAN

1857
CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
— Prva slovenska založba —

Alojz Rebula
Korintski steber

Alojz Rebula: KORINTSKI STEBER
Roman prvič obdeluje vlogo slovenskega krščanskega socializma med vojno 1941–1944. Junak z utopičnim ciljem, da bi zbližal partizanstvo in domobranstvo, v svojem brezmejnem patriotizmu postane žrtev prevare ...
(204 strani, 22,50 €)

www.mohorjeva.org · info@celjska-mohorjeva.si
tel.: 03 490 14 20 ali 01 244 36 50

AMOS OZ

JUDA

prevod: Mojca Kranjc
Mladinska knjiga, zbirka Roman,
2018, t. v., 327 str., 29,99 €, JAK

Amos Oz

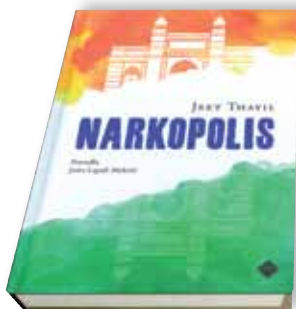
V zadnjem obdobju smo romane najbolj znanega izraelskega pisatelja Amosa Oza (1939) začeli bolj redno dobivati tudi v slovenskih prevodih, še posebej po tem, ko je bil preveden njegov avtobiografski ep *Zgodba o ljubezni in temnini* (ki jo je filmsko

ekranizirala Natalie Portman) in je avtor obiskal tudi Slovenijo. Zatem smo dobili prevedena njegova znana romana *Panter v kleti* (sl. prevod 2014) in zgodnje uspešno delo *Moj Mihael* (sl. prevod 2016), od prej pa imamo pisemsko *Črno skrinjico*. *Juda* je Ozov zadnji roman, ki je izvirno izšel leta 2014, v njem pa je pisatelj prepletel pomenljive zgodovinske teme, ob tem pa primešal tudi nenavadno ljubezensko zgodbo. Glavni junak romana, ki se dogaja v letih 1959 in 1960, je študent Šmuel Aš, ki se zaradi nesrečne ljubezni odloči prekiniti študij in pisanje magisterija s provokativnim naslovom *Jesus v očeh Judov*, potem pa se po spletu naključij nastani pri invalidnem sedemdesetletniku Geršomu Valdu, razboritem sogovorniku, saj se javi na oglas, ki za nekajurno vsakodnevno druženje in pogovor z invalidom ponuja posteljo, hrano in skromno plačilo. Druga stanovalka v tej hiši, polni skrivnostne preteklosti in neizgovorjenih besed, je Atalja Abrabanel, hčerka nekdanjega vplivneža, ki je bil nekaj časa med vodji judovskega prebivalstva, dokler ni bil odstavljen z vseh javnih funkcij. Šmuel Aš se počasi zbližuje tako z Ataljo kot z Valdom, s katerim imata poglobljene biblijsko zgodovinske debate, roman *Juda* pa se, s svojimi esejističnimi vložki, pred nami razpira kot izvirna zgodovinska freska, ki kaže, kako davni dogodki še vedno vplivajo na sodobno življenje. *Juda* dobiva dodatno aktualnost ob nameravanem slovenskem priznanju Palestine, svoj delček v romanu pa imamo tudi Slovenci, saj Amos Oz kratko zgodbo nameni tudi križarjem, ki so med svojo potjo obupali, da bodo kdaj prišli do pravega Jeruzalema, in so si svojega ustvarili kar sredi sedanjih Ljutomersko-Ormoških gor. > SAMO RUGELJ

JEET THAYIL

NARKOPOLIS

prevod: Jedrt Lapuh Maležič
Cankarjeva založba,
2017, t. v., 350 str., 32,96 €, JAK

Romaneski prvenec indijskega pisatelja se je leta 2012 presenetljivo prebil v ožji izbor za Bookerjevo nagrado. Jeet Thayil (1959) je indijski pesnik in glasbenik, ki se je v hipnotično zavitem *Narkopolisu*, ki ga odlikuje pripovedni slog s tudi po več strani dolgimi stavki, potopil v indijsko narkomansko sceno, saj glavni junak prvoosebno pripoveduje o prihodu v opijski Mumbai v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. V avtobiografsko izdatno podloženem delu – Thayil namreč pravi, da so mu droge vzele dve desetletji življenja, večino tega časa je namreč preživel zadet po lokalih in govoril o pisanju, vendar ni napisal ničesar – avtor večje predstavlja indijsko podzemlje, v zadimljeni zadržanosti na svoji vrtoglavi poti spretno vpleta bizarne sopotnike ter obenem obžaluje prihod heroina v poprej skoraj idilično opijsko omamo. *Trainspotting* na indijski način. > SAMO RUGELJ

JEAN-BAPTISTE DEL AMO

ŽIVALSKO KRALJSTVO

prevod: Saša Jerele
Cankarjeva založba, zbirka Moderni klasiki,
2017, t. v., 304 str., 34,96 €, JAK

Jean-Baptiste Del Amo

Ambiciozno zastavljena, petgeneracijska saga podeželske francoske družine, ki se odvija v približno stoletje dolgem obdobju, od konca 19. stoletja do osemdesetih let 20. stoletja, katere pomemben vir prihodkov za preživetje je vzreja prašičev. Naturalistično,

skoraj surovo izpisana pripoved (ki zadiši po Zolajevi *Zemlji*) nam predstavlja preprosto, neprijazno življenje francoskega kmeta, ki se komaj prebija iz dneva v dan, iz leta v leto, ob tem pa ga tepejo raznovrstne nadloge, od vpoklica v prvo svetovno vojno naprej. Roman, ki ga je napisal borec za pravice živali Jean-Baptiste Del Amo (1981) – ta je za svoj romanekni prvenec *Vzgoja čutov* (2008) dobil »malega goncourta« –, pa je obenem tudi izjemno plastičen prikaz spreminjanja odnosa do živali, saj pri družini sčasoma razvijejo industrializirano prašičjo farmo, kjer s prašiči delajo kot ... ja, s prašiči. Nazorni opisi valjanja svinj v lastnem dreku, s katerim se ves čas borijo njihovi rejci, njihovega klanja itn. so tako del premišljenega načrta: v bralcu zbuditi razmislek o človekovem odnosu do narave in živali, njegovo spreminjanje v zadnjem obdobju ter vpliv tega vse bolj brezčutnega odnosa na splošna medčloveška razmerja in posameznikovo psihološko in fizično zdravje. > SAMO RUGELJ

Borisu A. Novaku
iskreno čestitamo
ob Prešernovi nagradi
za življensko delo!

V utemeljitvi je žirija posebej poudarila ep *Vrata nepovrata*, v katerem je »pesnik porabil vse svoje veščine in zaposlil ves register pesniških postopkov«. Ponosni smo, da smo lahko sodelovali pri nastanku te veličastne mojstrovine.

Ob praznični priložnosti ponujamo bralcem vse tri knjige epa po posebej ugodni ceni 79,90 € ter podarimo poštnino. Naročila zbiramo na www.goga.si ter po telefonu 7 393 08 11.

MILES FRANKLIN

MOJA SIJAJNA KARIERAprevod: Katarina Mahnič
Modrijan, zbirka Nostalgija,
2017, m. v., 309 str., 19,90 €, JAK

Miles Franklin

Moderna klasika avstralske literature. Avstralska pisateljica Miles Franklin (1879–1954) se je rodila v hriboviti pokrajini Monaro v Novem Južnem Walesu, že kmalu pa se je hotela prebiti iz takratne kolonialno konservativne družbe. To je vidno

tudi iz njenega odločnega, sočnega in energičnega prvenca *Moja sijajna kariera*, ki ga je napisala pri samo devetnajstih letih in ga, v pričakovanju zavrnitve, ker je bila ženska, poslala zakritega pod moško identiteto. Prevara je bila zaradi deklinsko razčustvovanih delov hitro odkrita, ne glede na to pa sta življenje in odraščanje v odmaknjeni avstralski divjini ter dekletova želja po pisanju na eni strani in neodvisnosti na drugi, popisana s prepričljivo boleče tenkočutno avtentičnostjo. Zgodba govori o uporniškem, netipičnem podeželskem dekletu. Sybylla Melvyn je bila namreč tako neobičajna, da se je, kljub kasnejšim pripombam, ki so romanu očitali nezrelost in nedoslednost, avstralski pisatelj in pesnik Henry Lawson, ki je roman od avtorice prejel v branje, postavil zanjo in knjigo priporočil angleškemu založniku. Franklinova je potem večinoma živela v ZDA in Veliki Britaniji, kjer se je aktivno udeleževala v ženskih gibanjih, ob tem pa tudi ves čas pisala – njen opus obsega sedemnajst knjig –, vendar *Moja sijajna kariera* ostaja njeno nepreseženo delo, ki je leta 1979 doživelo tudi filmsko priredbo v režiji Gillian Armstrong. Vendar pa je to delo avtorici zaradi preveč podrobnega popisovanja ljudi iz njene okolice prineslo tudi precej neprijetnosti. Zato je roman čez čas potegnila iz prodaje, v tisk pa je ponovno prišel po njeni smrti.

CHIMAMANDA NGOZI ADICHIE

ŠKRLATNI HIBISKUSprevod: Gabriela Babnik
Sanje, zbirka Sanje. Roman,
2017, m. v., 295 str., 17,95 €, JAK

Obetavni prvenec nigerijske pisateljice Chimamanda Ngozi Adichie (1977) iz leta 2013, ki je pokazal, da imamo pred seboj talentirano pisateljico, kar se je kasneje potrdilo z romani, kot sta tudi v slovenščino prevedena *Polovica rumenega sonca* in *Američanka*, in odmevnimi družbeno angažiranimi besedili, kot je bila uspešnica *Vsi moramo biti feministi* (ter njeno nadaljevanje). Prvoosebna pripovedovalka in osrednja junakinja *Škrlatnega hibiskusa* je (večino romana) petnajstletna Kambili Achike, ki skupaj z bratom živi v strogi katoliški družini postkolonialne Nigerije, kjer oče vzgaja avtoritarno, včasih tudi nasilno, prav tako pokroviteljski pa je tudi do svoje žene. Ko v državi pride do političnih nemirov, oba otroka začasno preselijo k očetovi sestri Ifeomi, kjer prideta v dom, obložen s knjigami ter bolj mehki in optimističnimi predstavami o bivanju. To je za Kambili pravo razodetje, saj končno odkrije pravo življenje, tu spozna tudi svojo prvo ljubezen, obenem pa se ji kmalu razodenejo tudi bridke družinske skrivnosti. Tankočutno izpisana zgodba o razpadu neke družine s tragičnimi posledicami.

KAZUO ISHIGURO

OSTANKI DNEVAprevod: Srečko Fišer
Cankarjeva založba,
2017, t. v., 234 str., 24,99 €

Ponatis prevoda najbolj znanega romana lanskega prejemnika Nobelove nagrade za literaturo iz leta 1989 (pri nas je prvič izšel leta 1995), v katerem se je

Ishiguro (1954), otrok pojovne generacije in dveh kultur, poražene in zmagovalne (pri šestih letih se je s starši iz Nagasakija namreč preselil v Veliko Britanijo), odvrnil od zgodovinskih tem, ki jih je tematiziral v prejšnjih delih, in v ospredje postavil butlerja Stevensa, do skrajnosti zavezanega svojemu poklicu.

Ostanki dneva je zadržano in disciplinirano napisan roman, v katerem butler je utrinki iz preteklosti in številnimi podrobnostmi opisuje svoje življenje. Tega je posvetil temu, da je lojalno služil lordu Darlingtonu, ki ima iz časa druge svetovne vojne na sebi tudi madež sodelovanja z Nemci, pri čemer ima posebno vlogo tudi nerealizirana romanca z dolgoletno kolegico. Po romanu so leta 1993 tudi posneli pri kritiki dobro sprejet film z istoimenskim naslovom; glavni vlogi sta nepozabno odigrala Anthony Hopkins in Emma Thompson. Roman, vreden nobelovca, ki mu leta ne pridejo do živega.

Anthony Hopkins in Emma Thompson v prizoru iz filma *Ostanki dneva* (1993)

RACHILDE

GOSPOD VENERAprevod: Špela Bibič
Škuc, zbirka Lambda,
2017, m. v., 147 str., 20 €, JAK

Rachilde

Najbolj znani temačni erotični roman francoske simbolistične in dekadentne pisateljice Marguerite Vallette-Eymery, s pisateljskim imenom Rachilde (1860–1953), je v Belgiji izšel leta 1884, v Franciji pa pet let za tem. Gre za provokativno delo, v katerem je pisateljica prelamljala običajne družbene konvencije, saj je med seboj zapletla osebe iz različnih družbenih slojev, obenem pa sprevračala tudi njihovo spolno identiteto. *Gospod Venera* pripoveduje zgodbo o premožni gospodični Raoule de Vénérande, ki se naveliča svojega dosedanega življenja, zato se zaljubi v revnega cvetličarja Jacquesa Silverta. Plačuje mu za njegove usluge, si ga vse bolj podreja ter počasi spreminja njegov spolni status in vlogo, saj Jacques naprej postane njena »ljubimka«, potem pa še »žena«. Vse to vodi do novih (erotičnih) prigod, v katere je vpleten Raoulin nesojeni ljubimec Baron de Raittolbe in Jacquesova sestra Marie, sicer prostitutka, ki z bratom živi v neugledni mansardi. Roman je bil označen za pornografijo, zaradi česar je bila avtorica tudi obsojena na sodišču, delo pa so tedaj prepovedali in uničili vse izvode, ki so jih lahko dobili.

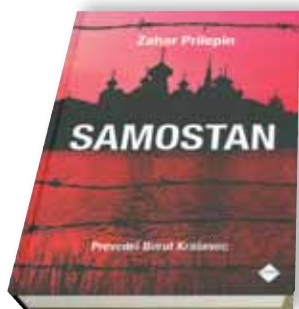
ZAHAR PRILEPIN

SAMOSTAN

prevod: Borut Kraševac

Cankarjeva založba,

2017, t. v., 718 str., 39,99 €, JAK

Zahar Prilepin

Zgodbe o lageraškem življenju v sovjetskih »prevzgojnih« taboriščih so v minulih desetletjih k nam prihajale prek bolj ali manj literariziranih ali pa tudi dokumentarnih memoarov tistih, ki so bili tja kazensko poslani, a so preživeli. Tako smo lahko do zdaj bra-

li že tako raznovrstne izpovedne pristope, kot sta, denimo, *Kolimske zgodbe* Varlama Šalamova in *Arhipelag Gulag* Aleksandra Solženicina. Sodobna generacija ruskih pisateljev, med katere spada tudi Zahar Prilepin (1975), do sovjetskih taborišč nima več neposredno osebnega odnosa, zato so mnogi od njih tamkajšnje življenje izkoristili za oder njihovih leposlovnih del, ki pa vseeno pogosto temeljijo na kakih resničnih osebnih zgodbah. *Samostan* je Prilepinov roman iz leta 2014, nagraden s prestižno nagrado velika knjiga in po mnenju mnogih, tudi prevajalca Boruta Krašovca, najbrž najboljši ruski roman po letu 2000, v katerem avtor tematizira prvo sovjetsko taborišče, postavljeno v samostan na otočju Solovki. Čeprav v obsežno zastavljenem romanu nastopa več kot sto različnih likov, je glavni junak Artjom na prvi pogled precej običajen posameznik, ki ga v njegovem taboriščnem delovanju usmerja predvsem neizmeren preživetveni nagon. Roman se odvija v enem ciklu od enega do drugega nabiranja jagod, vse skupaj pa se začne, ko se Artjom na začetku odloči, da ne bo več hodil na njihovo obiranje. To sproži niz dogodkov, ki pravzaprav predstavljajo junakove vzpone in padce v njegovem taboriščnem življenju, od konflikta z urki do pobega in vnovičnega zapora. Kot je o knjigi zapisal njen prevajalec: »Ne spomnim se, pri kom od pisateljev sem nazadnje srečal tako dobro plastiko in akustiko. Jezik je tako sočen, da kar šprica od njega, zgodba pa ... kako bi to povedal ... a ste kdaj videli kuno v teku? Vitko, mišičasto, kruto telo, ki se v dolgih skokih poganja naprej in naprej. Taka je ta zgodba. Ko sem *Samostan* prvič dobil v roke, sem tri dni samo bral. Imaš ljudi, ki požirajo knjige, in imaš knjige, ki požirajo ljudi. Ta te zagrabi, požre, pregnete.« > SAMO RUGELJ

LAWRENCE SCHIMEL

BRADA ZA DVA

In 99 drugih erotičnih mikrozgodb

prevod: Barbara Pregelj

Škuc, zbirka Lambda,

2017, m. v., 146 str., 20 €, JAK

Pravzaprav je že s podnaslovom povedano, kaj lahko bralec pričakuje od omenjene zbirke. V slovenščino je že prevedenih nekaj avtorjevih otroških slikanic, tokratna zbirka pa je prva, namenjena odraslim bralcem. V njej se Schimel, po rodu Američan, ki že vrsto let živi v Španiji in piše v obeh jezikih, brez predsodkov loteva gejevske ljubezni v vseh mogočih različicah v času grindra in drugih mobilnih aplikacij, namenjenih gejem. Enočni avanturisti, naključni voajerji, svingerji, trojčki, pa tudi zapriseženi monogamisti, romantiki in drugi so protagonisti teh niti ne toliko zgodb kot prizorov, v ospredju katerih so predvsem strast, seks in telesnost. Schimel jih opiše enkrat zmohtno, drugič humorno in tretjič z blago ironijo, vselej pa v duhu miselnosti živi in pusti živeti. > KRISTINA SLUGA

JENNIFER CLEMENT

MOLITVE ZA UGRABLJENE

prevod: Dušanka Zabukovec

KUD Sodobnost International,

zbirka Horizont,

2017, t. v., 215 str., 24,90 €, JAK

Ameriško-mehiška pisateljica in pesnica, od leta 2015 prva ženska predsednica Mednarodnega združenja PEN, je angažirana borka za človekove pravice in svobodo govora. V slovenščini smo lahko brali njeno fragmentarno besedilo *Vdova Basquiat* (Lud Šerpa, 2014) o življenju slikarja Jeana-Michela Basquiata in njegove muze ter pokukali v umetniški svet New Yorka v 80. letih prejšnjega stoletja. Tokrat pa nas v družbenokritičnem romanu spretno popelje v osrčje mehiških gora, kjer člani mamilarskega kartela na velikih poljih skrivaj gojijo mak in ugrabljajo mlade deklice. »Ime mi je Lady Garcia Martinez, imam rjavo kožo, rjave oči in svedraste lase in podobna sem vsem dekletom, ki jih poznam. Ko sem bila majhna, me je mama oblačila v fanta in me klicala Pob,« pravi protagonistka, ki nosi ime po princesi Diani, Lady Di. Skupaj z najstniškimi prijateljicami, Paulo, Mario in Estefani, hodi v šolo, kamor so kazensko dodeljeni vsako leto drugi mestni učitelji. Želijo si biti lepe, a hkrati so lepe deklice v še večji nevarnosti. Njihove matere, zgarane mehiške ženske, morajo same skrbeti zase in v jamah za razpadajočimi hišami skrivajo hčere, saj so njihovi možje odšli na delo v ZDA in v večini pozabili na svoje mehiške družine. Stilsko izpiljen roman, kjer vsak stavek zadene neposredno v srce, prinaša več kratkih poglavij, ki podrobno opišejo intimni svet odraščajočih deklet, ki se trudijo izvleči iz kaosa družbenega dna in si zagotoviti boljše življenje. > RENATE RUGELJ

GIPI

DEŽELA POTOMCEV

prevod: Bojan Albahari

Forum, zbirka Ambasada Strip,

2017, m. v., 290 str., 17 €, JAK

Distopični, minimalistično post-apokaliptični in napeti risoroman o času (naših?) potomcev, kjer dva najstniška sinova skupaj z očetom s skromnimi sredstvi života odmaknjeno v koči ob jezeru. Stroga vzgoja očeta, ki jima prepoveduje tesnejše stike z ljudmi, ki živijo na drugih koncih jezera, v sinovih budita zanimanje, kaj se nahaja na drugi strani njihovega poznanege življenjskega prostora, a tudi agresijo, saj se z očetom ne strinjata zaradi njegova odnosa do njiju. Nezaupanje med njimi povečuje dejstvo, da oče veliko časa preživi ob pisanju dnevnika, ki pa ga sinova ne moreta prebrati, saj tega ne znata. Vse skupaj se spremeni, ko oče umre, onadva pa se z njegovim zvezkom odpravita na pot spoznanja. *Dežela potomcev* iz leta 2016 je delo cenjenega italijanskega striparja Giana Alfonsa Pacinottija - Gipija (1963), ki je prejel številne mednarodne nagrade, med drugim pa je tudi avtor kratkih filmov in neodvisnih videov. > SAMO RUGELJ

HENRY MARSH

NE ŠKODUJ!Zgodbe o življenju, smrti
in možganski kirurgiji

prevod: Branko Gradišnik

UMco, zbirka Odkrito,

2018, m. v., 325 str., 24,90 €, JAK

Henry Marsh

Izjemna avtobiografska knjiga, ki dokazuje, da ni bolj dramatičnih zgodb od tistih, ki jih napiše življenje. Henry Marsh je slavni nevrokirurg, ki je delal na oddelku Atkinson Morley v londonski bolnišnici St George's. Pred medicino se je zanimal za politiko, filozofijo in ekonomijo, njegov izjemni lik pa je bil upodobljen v

dveh odmevnih dokumentarnih filmih, *Your Life in Their Hands* in *Angleški kirurg (The English Surgeon)*. Leta 2010 je bil Marsh odlikovan z nazivom viteza britanskega imperija, knjiga *Ne škoduj!* pa je njegov prvenec, ki je doživel izjemen kritiški in bralski odmev, saj predstavlja neposreden vpogled v življenje in delo nevrokirurga, človeka, ki skuša s tako ali drugačno operacijo pozdraviti možgane, pri tem pa ves čas tvega, da bo – morda v primeru, da bo preveč pogumen in bo zarezal preveč globoko – pacientu prizadejal nepopravljivo škodo pri njegovih življenjskih funkcijah. S svojim dramatičnim, a prizemljenim pisanjem Marsh ne želi doseči sočutja in opravičila za morebitne napake, ki se zgodijo med zdravljenjem pacientov z nevrofiziološkimi težavami, marveč se potruži tako širši kot strokovni

javnosti prikazati realnost poklica nevrokirurga. Z grobo iskrenostjo in hkrati tenkočutno opisuje osebne drame, ki jih med opravljanjem različnih tipov zahtevnih operacij – po njih je poimenoval naslove poglavij – in odločanjem o pacientovem življenju doživlja kot na videz umirjeni

in zbrani nevrokirurg. *Ne škoduj!* tako predstavlja izvirno delo na področju medicine, ki bralcu s prvoosebne perspektive odstre del dramatičnosti nevrokirurškega poklica, hkrati pa z izrazito osebno noto ves čas kaže, da so tudi kirurgi samo ljudje iz mesa in krvi. Njen namen pa je tudi, kot pravi Marsh, da ljudi opominja na neusahljivo vero v življenje, kadar smo postavljeni pred največje in najtežje življenjske izzive. Knjiga, ki sem jo v večerih, odmerjenih zanj, prebiral po kapljicah ter si vedno znova predstavljal tega skromnega kirurga s sposobnostmi nadčloveka, ki se v deževnem Londonu s kolesom vozi v službo, da tam opravi še eno usodno operacijo.

... iskren vpogled
v delo
nevrokirurga ...

ADAM MAKOS, LARRY ALEXANDER

VIŠJI KLIC

prevod: Martin Petrovčič

Celjska Mohorjeva družba,

2017, m. v., 409 str., 25 €, JAK

Makos, avtor velike biografske uspešnice iz leta 2013, se je z bratom in sestro v mladih letih entuziastično lotil revije o letalskih pustolovščinah med drugo svetovno vojno, izdajali pa so jo kar doma.

Zaradi povpraševanja se je projekt sčasoma prelevil v pravo revijo in dobival celo pohvale zvezdnikov, kot sta Tom Hanks in Harrison Ford. Zavezani ameriškemu patriotizmu se uredniki revije na veteranskih letalskih mitingih seveda niso nikoli želeli pogovarjati z nemškimi piloti, saj so jih imeli za naciste in dosmrtno sovražnike. Vse to pa se je spremenilo nekega dne, ko je Adam želel opraviti intervju z ameriškim letalskim veteranom Charliejem Brownom, ki naj bi imel na zalogi dobro vojno zgodbo, na nenavaden način povezano z nemškim pilotom Franzem Stiglerjem. Makos je poklical Browna, vendar ga je ta najprej usmeril k Nemcu. »V tej zgodbi sem samo igralec,« je rekel Brown, »pravi junak je Franz Stigler.« Osem let kasneje je iz tega stavka nastala knjiga *Višji klic*, napeto in čustveno poročilo o tem, kaj se je zgodilo leta 1943, ko se je Brown s sesutim letalom vračal z bojnega poleta nad Nemčijo in se mu je za hrbet prilepil nemški lovec, ki ga je pilotiral Stigler ...

HIŠAM MATAR

VRNITEV

prevod: Neža Božič

Mladinska knjiga,

2017, pt. v., 301 str., 29,95 €, JAK

Matar (1970) se je libijskim staršem rodil v New Yorku, mladost je preživel v Kairu in Tripolisu, kasneje pa je večinoma živel v Londonu. Zaslovel je že s svojim romanesknim prvencem *V deželni mož*, ki je preveden tudi v slovenščino, za svoje neleposlovno memoarsko delo *Vrnitev* pa je leta 2017 prejel Pulitzerjevo nagrado. Gre za spretno in z veliko literarnega talenta izpisano pripoved, v kateri Matar v slogu najboljšega filmskega montažerja preskakuje med različnimi časovnimi obdobji, osrčje knjige pa je tragični dogodek, ki se je zgodil, ko je imel avtor devetnajst let. Takrat so ugrabili njegovega očeta, ga odpeljali v zapor v Libiji in Hišam Matar ga ni videl nikoli več. Več kot dve desetletji kasneje, že po padcu Gadafijevega režima, se Matar vrne v domovino, v svoji knjigi pa prepleta tako spomine na mladostniško obdobje kot njeno vnovično odkrivanje, v ospredju pa še vedno ostaja iskanje resnice o očetu in o tem, kaj se mu je zgodilo. Eno najboljših izpovednih spominskih del zadnjega časa.

Prvič v slovenščini, izjemna monografija o vrhunskem umetniku.

Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU

Damjan Prelovšek

Jože Plečnik. Arhitektura večnosti.

Teme, metamorfoze, ideje

Bogato ilustrirana knjiga, trda vezava, 23,5 × 28,5 cm, 432 strani, 49 €

Založba ZRC

Novi trg 2, 1000 Ljubljana • <http://zalozba.zrc-sazu.si/>Naročila sprejemamo: narocanje@zrc-sazu.si • 01 470 64 65ZALOŽBA
ZRC

JEFFREY MASSON

KONČNA ANALIZAKako postati in ne ostati
psihoanalitik

prevod: Branko Gradišnik

UMco, zbirka Odkrito,

2018, m. v., 285 str., 24,90 €, JAK

Jeffrey Masson

Profesorja, publicista in misleca Jeffreyja Massona (1941), nekdanjega projektne vodjo Freudovih arhivov, v slovenščini že poznamo po njegovi odmevni in tudi v psihoanalitičnih krogih dobro sprejeti knjigi *Zablode psihoterapije*, v kateri je z nadrobnim navajanjem arhivskih virov kritiziral nekatere temeljne ugotovitve Freudove

psihoanalize. Masson je na Harvardski univerzi doktoriral iz sanskerta, bil nekaj časa profesor sanskerta na univerzi v Torontu, med letoma 1970 in 1978 pa opravil klinično izobraževanje za psihoanalitika na Psihoanalitičnem inštitutu v Torontu ter leta 1978 diplomiral in postal član Mednarodnega psihoanalitičnega združenja. Krajši čas je bil vodja projektov v Arhivu Sigmunda Freuda, direktor Inštituta Sigmund Freud Copyrights ter vodja zasebne psihoterapevtske in psihoanalitične ordinacije v Torontu in Berkeleyju. V knjigi *Končna analiza* izhaja iz osebne izkušnje, saj je z razkritjem dvomljivih metod dela, ki jih pri delu z učenci njihove psihoanalitične šole in klienti dogmatično uporabljajo člani freudovske šole za psihoanalizo, zamajal nedotakljivost poklica psihoanalitika. Z zanosom, strastjo in pronicljivim humorjem je v knjigi *Končna analiza* opisal svoje usposabljanje na poti do psihoanalitika ter ob tem razkril nečedne prakse ortodoksne šole freudovskih psihoanalitikov. S kontroverzno pripovedjo o nepravilnostih psihoterapevtske stroke in njeni ekskluzivnosti znotraj freudovskega kroga – imel je tudi stik z neposrednimi nasledniki Freudove misli – je tako ponudil priložnost za kritičen razmislek o koristnosti in objektivnosti različnih oblik psihoterapije. Masson se je po tej izkušnji odpovedal psihoanalizi, zdaj pa se posveča pisanju knjig o čustvenem življenju živali. > SAMO RUGELJ

MIHA MALEŠ

Slikajoči pesnik

izbor: Breda Ilich Klančnik

Mladinska knjiga, zbirka Album,

2017, t. v., 278 str., 39,99 €, JAK

Miha Maleš (1903–1987) je bil slikar in grafik, ki je želel popularizirati ilustracijo in raznovrstne grafične tehnike, na primer izrezanko, litografijo, jedkanico, linorez in lesorez. Izobraževal se je v Zagrebu, v Pragi in na Dunaju, in ko se je vrnil, je v Slovenijo prinesel radožive zamisli in svetovljanskega duha. Privlačili so ga plakati, bil pa je tudi izdajatelj in urednik revij *Ilustracija* ter *Umetnost*. Njegove podobe so vedre, igrive, izpričujejo življenjsko svežino in so naklonjene Ženski. Le v medvojnem času telesa poležejo, oči se zaprejo in iz njih kapne solza. In celo v tem je mogoče najti svetlobo. V knjigi, ki jo je zasnovala in zanjo zbrala eseje ter slikovno gradivo Breda Ilich Klančnik, sprva najdemo biografske zapise različnih avtoric in avtorjev, ki jim sledijo eseji o Maleševih kulturno-umetniških dejavnostih, v zadnjih poglavjih pa še raziskovanja in pričevanja. Pred nami je celovita slikarska monografija, ki prikaže izjemno pestrost in tudi tehnično prelomnost Maleševoga ustvarjanja. > ŽIGA VALETIČ

MAJA PLISECKA

JAZ, MAJA PLISECKA

prevod: Nataša Jelić

Modrijan,

2017, m. v., 528 str., 34,90 €, JAK

Maja Plisecka (1925–2015) je bila ena najslavnejših baletnih plesalk vseh časov, ki je primabalerina postala že takoj po diplomi. Da je nekaj posebnega, je razvidno že iz tega, kako je

nastajala njena avtobiografija. Najprej je svojo zgodbo pripovedovala novinarju, ki jo je konstruiral iz magnetogramskih posnetkov, a z njenim zapisom nikakor ni bila zadovoljna. V drugem poskusu se je svojega življenja lotila v obliki vprašanj in odgovorov, ki jih je zastavljal pisateljski novinar, vendar

tudi tako ni prišla do želenega rezultata. V tretje se je odtrgala od poskusov s takimi in drugačnimi najetimi pisci in se zgodbe o sebi lotila sama. Rezultat je prepričljivo in z mnogimi detajli izpisana, veličastna in v mnoge vsebinske krake razširjena pripoved o njenem življenju in izjemni karieri s skoraj neverjetnimi prigodami, od prijateljevanja z J. F. Kennedyjem naprej. Pot je Majo Plisecko iz rodne Sovjetske zveze – ob raznih težavah, ki so jo pestile tudi zato, ker je bila Judinja – vodila po vsem svetu, pri čemer je za seboj zapustila nepozabne vloge, svojo kariero plesalke pa je sklenila stara že precej več kot šestdeset let. Nujno branje za vse ljubitelje umetnosti. > SAMO RUGELJ

080 23 64

www.modrijan.si

Modrijan

DRALEC

13 × 20 cm
264 strani
mehka vezava
z zavihi
18,90 €

Pretresljiva ljubezenska zgodba

Sylvie Plath in Teda Hughesa

prevedla Mateja Seliškar Kenda

SLOVENKA

PRVI ŽENSKI ČASOPIS
(1897–1902)

KNJIGA O PRVEM SLOVENSKEM ŽENSKEM ČASOPISU SLOVENKA, KI JE PRVIČ IZŠEL PRED 120 LETI IN JE ODLOČILNO VPLIVAL NA TAKRATNO DRUŽBO TER NJEN POGLED NA VLOGO ŽENSK V JAVNEM ŽIVLJENJU

KNJIGO JE UREDILA RAZISKOVALKA IN REDNA PROFESORICA DR. MARTA VERGINELLA, BESEDILA ZANJO PA JE PRISPEVALO VEČ STROKOVNJAKINJ NA PODROČJU LITERARNE IN KULTURNE ZGODOVINE TER ŠTUDIJ SPOLOV

mehka vezava, 122 str., cena: 14,90 EUR

KNJIGA, O KATERI NE SMEMO MOLČATI

JASNA PODREKA
BILA SI TISTO, KAR JE MOLČALO

DELO, KI NA PODLAGI ŠTEVILNIH PRIČEVANJ IN PRIMEROV IZPOSTAVLJA VPRAŠANJE INTIMNOPARTNERSKIH UMOROV ŽENSK V SLOVENIJI.

mehka vezava, 320 str., cena: 24,90 EUR

Znanstvena založba Filozofske fakultete UL in
Knjigarna Filozofske fakultete UL

t.: 01/ 241 1119, e.: knjigarna@ff.uni-lj.si
Več informacij na: <https://knjigarna.ff.uni-lj.si/>

ESEJI, KOLUMNNE IN JEZIKOSLOVJE

URŠA ZABUKOVEC

VSEŽIVO

KUD Logos, zbirka Collectanea, 2017, m. v., 174 str., 12 €, JAK

Kontinuiteta in dolžina esejev izkazuje vsebinsko tehtnost in osebni pristop, ki sta v tem žanru ključni sestavini. In kanček humorja. Da smo dobili suveren esejistični glas, je prepoznal tudi urednik Gorazd Kocijančič, ki je predlagal izdajo zbirke. Enaindvajset esejev, ki si sledijo po tematskih vzorcih, prehaja od refleksije potovanj in družinskih selitev vse do grenkih, a duhovitih opazanj o kasti »kreativcev«, o 8. marcu ali o vpetosti današnjih staršev in otrok v nenavaden sistem, ki ga živimo. Tu je tudi nekaj ocen prebranih knjižnih del in stalno prisotno vračanje v domeno literarnega. Skupna značilnost esejev je sočna in dostopna avtobiografska pisava, ki o svetu in življenju spregovori skozi svetovljansko duhovitost. > ŽIGA VALETIČ

CARLOS PASCUAL

DEBELI ZIDOVI, MAJHNA OKNA

prevod: Mojca Medvedšek

Cankarjeva založba, zbirka S poti, 2017, m. v., 192 str., 19,99 €, JAK

Pascual (1964) je mehiški pesnik in publicist, ki si je dom in družino ustvaril v Sloveniji, ob tem ustanovil gledališče Pocket Teater Studio, leta 2015 pa mu je že izšla odmevna knjiga esejev *O služkinjah, visokih petah in izgubljenih priložnostih*. *Debeli zidovi, majhna okna* je njegova navdihnjeno napisana potopisna knjiga o Sloveniji, a ne v klasičnem smislu, saj Pascual Slovenijo preiskuje in pregleduje z nenavadne perspektive, išče ljubke paradokse v naši zgodovini in mentaliteti (denimo vraščena groza slovenskih moških, da bi se njihove ženske utegnile izgubiti v krempljih drugih, vodnih pošasti ali tujcev), si ustvarja mnenje o njej, še preden pride vanjo, in streže z bistroumnimi ugotovitvami, kot je, denimo, ta, da mesta Ljubljane ni ustanovil Jazon, ki je ubil zmaja, temveč je pravzaprav vse storila Medeja, ki je s tem postavila temelj slovenski tradiciji: ženske vlečejo voz, moški pa pobirajo zasluge. Duhovit in inteligen (duhovni) potopis, ki Slovincem našo deželo odstira s pogosto precej neznane perspektive. > SAMO RUGELJ

MARKO STABEJ

NAJ GRE ZA JEZIK

Ocean, 2017, m. v., 148 str., 19,99 €

Novo delo enega naših najvidnejših jezikoslovcev obsega 42 kolumen, ki so nastajale od leta 2010, za knjižno izdajo pa so bile tudi posodobljene. Knjiga je namenjena tako vsakdanjim kot poklicnim uporabnikom slovenščine z željo, da bi razmislili o različnih jezikovnih vprašanjih. V razumljivo napisanih, lucidnih in pogosto zelo duhovitih kolumnah se Stabej loteva vrste jezikovnih vprašanj in poudarja, da je jezik živa in zato nenehno spremenljiva tvorba, jezikovne kaprice, vsiljene v imenu te ali one ideje, pa mu prej škodijo kot koristijo. Njegove uporabnike zato poziva k živahnejši besedotvorni telovadbi, tiste strokovne pa tudi k večji odprtosti in strpnosti. > KRISTINA SLUGA

70 LET SLOVAKISTIKE V LJUBLJANI

urejanje: Špela Sevshek Šramel, Jozef Pally

Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2017, m. v., 278 str., 19,90 €

Znanstvena monografija prinaša pogled na sedemdesetletnico ljubljanske slovakistike, ki jo je ustanovil Viktor Smolej. S tem pa je, kot v uvodu pišeta urednika, »neoddeljivo prepleten« tudi profesor dr. Andrej Rozman, ki mu je posvečena pričujoča monografija. Njegovo strokovno delo in renesančno širino utemeljuje in osvetljuje dr. Irena Novak Popov. Poleg pregleda Rozmanove bibliografije je v monografiji dvajset prispevkov, ki so razdeljeni v štiri tematska poglavja, ta osvetljujejo slovakistiko znotraj same vede in širše: Slovakistika v Ljubljani: dve vodilni osebnosti, Jezikoslovni vidiki: slovaščina v stiku, Literarnovedni vidiki: od baroka do postmoderne ter Slovensko-slovaški kulturni odnosi. > SABINA BURKELJCA

UROŠ ZUPAN

SEDETI V TEMI

Mladinska knjiga, zbirka Kultura,
2017, pr. v., 193 str., 22,98 €, JAK

Uroš Zupan

Zupan (1961), večkrat nagradjeni slovenski pesnik in esejist, se v svoji novi zbirki esejev (po prejšnji *Sto romanov in nekaj komadov* iz leta 2014) posveča dvema ljubima mladostnima temama, ki se za njim vle-

četa do današnjih dni: Trbovljam, njegovemu rojstnemu mestu, ki se ga spominja na način, na kakršen ta kraj morda nikoli ni niti obstajal, in glasbi, ki je bila, poleg potovanja, eno temeljnih gonil pri njegovem odrasčanju ter tudi poti v poezijo in literaturo nasploh. Zupan nas s svojim umirjenim, a pretanjenim občutkom za jezik in pripoved tako vodi po svojih pustolovščinah, od glasbenega komada, ki ga je nekoč slišal in je mislil, da ne bo nikoli izvedel, za katerega je šlo (se je to zgodilo tudi vam? – meni se je), prek tega, zakaj je spet strmoglavil v svet vinilnih plošč, za katere se je pred leti zdelo, da bodo kmalu postale samo še muzejski eksponati, do tega, kako je v njegovem rodnem mestu vsako leto prišlo do tistega kvintesenčnega vprašanja, ki so si ga zastavljali že dolgo pred tem, preden je zanj prišel naraven čas: »Kam grš z nou let?« Poetična nostalgija, ki dokazuje, da je mladost lahko neizčrpen vir pripovednega navdiha! > SAMO RUGELJ

MIHA MAZZINI

SKRIVNOST NAŠEGA USPEHA

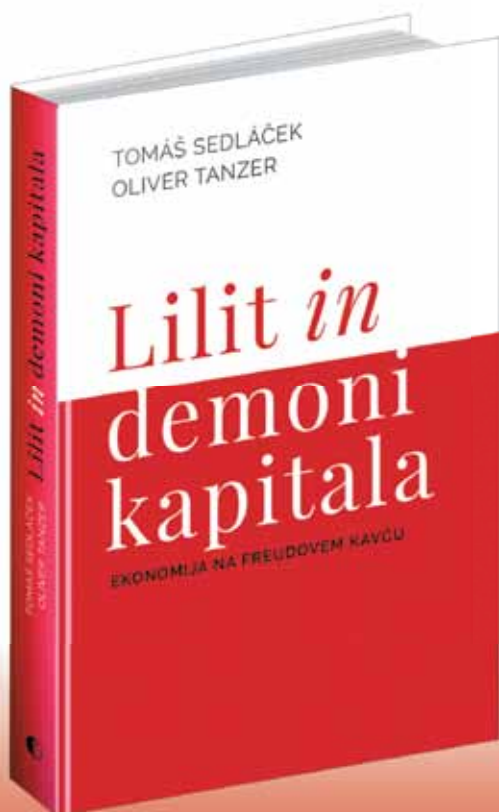
Goga, 2017, m. v., 316 str., 24,90 €

Miha Mazzini

Pisatelj in kolumnist Miha Mazzini je svoje družbeno aktualne in kritične kolumne, ki jih je napisal za portal Siol, do zdaj že objavil v dveh knjigah z naslovoma *Če ti kaj ni prav, se pa izseli* (2011) in *Samo smeh nas lahko reši* (2014), zdaj pa je to njegovo pisanje zaokroženo še s *Skrivnostjo našega uspeha*. Čeprav bi morda lahko kdo pomislil, da je Mazzinijevo razkrivanje slovenskega nacionalnega značaja že dobilo okvire pretiranega kritiziranja sonarodnjakov za vsako ceno, velja na njegovo pisanje – bodisi da gre za analiziranje, kaj Slovenci najpogosteje iščemo na Googlu ali zakaj smo prenesni za turizem – gledati konstruktivno in s samokritične perspektive. Slovenci namreč iz dneva v dan še naprej presegamo rekorde v lastni zaplankanosti: v času, ko to pišem, so bili takšni, denimo, nezrelo in nacionalistično »sesutje« Jakova Faka kot potencialnega nosilca slovenske zastave na zimski olimpijadi ter zadnje javnomnenjske raziskave, ki trenutno na prvo mesto najbolj priljubljenih strank postavljajo stranko nedavnega županskega kandidata, ki za zdaj ni postregla niti s svojim programom. Mazziniju kot kronistu slovenskih bizarnosti tem za pisanje še dolgo ne bo zmanjkalo. > SAMO RUGELJ

NOVA KNJIGA PRILJUBLJENEGA AVTORJA TOMÁŠA SEDLÁČKA

Oliver Tanzer, Tomáš Sedláček

Lilit in demoni kapitala

EKONOMIJA NA FREUDOVEM KAVČU

Lilit in demoni kapitala je knjiga z nenavadnim naslovom za knjigo o ekonomiji in sicer zato, ker pojasnjuje nenavadne stvari v nenavadnem času. To ni knjiga pravljic, temveč, nasprotno, knjiga, ki živi od tega, da hoče naš sistem hkrati dojemati z ekonomsko in psihološko logiko. To je njena naloga in avtorja upata, da bo knjiga bralcem omogočila novo zaznavanje družbenih povezav.

Mit o Lilit, nenavadnem, mračnem liku, obsojenem na nenehno rojevanje in hkratno nenehno uničevanje, se je v ekonomski interpretaciji izkazal za veliko mogočnejšega, kot sta avtorja sprva domnevala.

Katere psihološke motnje lahko diagnosticiramo v ekonomiji in svojem gospodarskem sistemu kot celoti? V kolikšni meri se družbene motnje manifestirajo v ekonomiji? Katere izmed njih ekonomija še dodatno krepi in katere blaži?

Naročila in informacije:

Družina d. o. o., Krekov trg 1, Ljubljana
tel.: 01/360-28-28, www.druzina.si

ZALOŽBA
DRUŽINA

DAMJAN PRELOVŠEK

JOŽE PLEČNIK

Arhitektura večnosti

ZRC SAZU, 2017, t. v., 432 str., 49 €

V minulem letu, ob 145. obletnici rojstva in 60. obletnici smrti, posvečenem Jožetu Plečniku, je zanimanje za našega največjega arhitekta znova močneje stopilo v ospredje. Prav ob izteku leta je niz odmevnih dogodkov v Sloveniji, na Češkem in drugod zaokrožil izid nove znanstvene monografije o življenju in delu velikega mojstra izpod peresa Damjana Prelovška, najtemeljitejšega raziskovalca njegovega opusa. Knjiga v resnici ni povsem nova – gre za precej dopolnjeno in z novimi podatki obogateno delo *Josef Plečnik 1872–1957 Architectura perennis*, ki je pred četrto stoletja izšlo le v nemščini ter pozneje še v angleščini, češčini in italijanščini. Za Plečnikove rojake je torej prva slovenska izdaja priložnost, da ga spoznajo tudi v doslej manj znanih razsežnostih in podrobnostih. Avtor posebej omenja številne doslej pri nas neobjavljene ali premalo upoštevane faktografske in slikovne vsebine, kot so reprodukcije arhivskih virov in fotografije, ki jih je posnel on sam. Mnoge prikazujejo Plečnikove stvaritve, kakršne so bile pred nekaj desetletji, aktualno stanje mnogih v naši državi – opustošeni ljubljanski Stadion, denimo, le omeni – pa je že zelo zaskrbljujoče, na kar Damjan Prelovšek, brez vidnejšega uspeha, opozarja že vrsto let. > IZTOK ILICH

UPRIZORITVENE UMETNOSTI, MIGRACIJE, POLITIKA

Slovensko gledališče kot sooblikovalec medkulturnih izmenjav

urejanje: Barbara Orel

Znanstvena založba FF in AGRFT, 2017, m. v., 504 str., 29 €

Obsežna monografija, ki jo je skrbno uredila Barbara Orel, raziskuje nadvse pomembno vprašanje: prepletanje različnih kultur na slovenskih gledaliških deskah, saj Slovenija leži na stičišču slovanske, germanske in romanske kulture, kar omogoča bogato izmenjavo vplivov. Že prva pričevanja o slovenskem gledališču prikazujejo njegovo hibridno kulturno poreklo; prvo ohranjeno dramsko besedilo v slovenskem jeziku je prevod nekaj prizorov iz Molièrovega *Georga Dandina* (1670), *Škofjeloški pasijon* (1721) kapucina Lovrenca Marušiča, ki je najstarejše v celoti ohranjeno besedilo, pri nas namenjeno uprizarjanju, pa je trijezično, spisano v slovenskem, nemškem in latinskem jeziku. V delu skušajo avtorji zajeti predvsem čas 20. stoletja, ko je slovenski prostor postal sestavni del večkulturne skupnosti jugoslovanskih narodov, in 21. stoletje, v katerem se je pridružil evropski integraciji. Vsekakor raziskava, ki ponuja močno odskočno desko za vse nadaljnje raziskave medkulturnih povezav v gledališču in umetnosti nasploh. > VANJA JAZBEC

BOGO ZUPANČIČ

PLEČNIKOV ŠTUDENTI

in drugi jugoslovanski arhitekti v Le Corbusierovem ateljeju
Muzej za arhitekturo in oblikovanje in
KUD Polis, 2017, t. v., 232 str., 48 €

Bogo Zupančič je zgodovinar arhitekture in kustos za novejšo slovensko arhitekturo v Muzeju za arhitekturo in oblikovanje v Ljubljani, obenem pa tudi avtor šestih izjemnih monografij, s katerimi je posegal na področje zgodovine arhitekture pri nas: ena je bila namenjena ljubljanskemu Nebotičniku, štiri je posvetil pomembnim ljubljanskim stavbam, v šesti pa je osrednja oseba njegovega zanimanja arhitekt Josip Costaperaria in njegov vpliv na ljubljansko moderno meščanstvo. V najnovejši, spet izjemno lepo oblikovani monografiji *Plečnikovi študenti*, plodu desetletnega dela, se je Zupančič odločil odpreti še eno manj znano poglavje iz zgodovine slovenske arhitekture, in sicer obdobje od leta 1929 do leta 1940 (do takrat sta oddelek za arhitekturo vodila Jože Plečnik in Ivan Vurnik), ko so nadarjeni slovenski arhitekti (kar nekaj je bilo Plečnikovih učencev) hodili na delo in izpopolnjevanje v Le Corbusierov pariški atelje, ki je bil v tistem času morda najpomembnejši atelje na svetu. Za francoskimi, švicarskimi in ameriški arhitekti so bili Slovenci četrta največja nacionalna skupina v tem ateljeju (nekaj je bilo tudi Hrvatov in Srbov), odlikovala sta jih delovna etika in izjemno risarsko znanje, vsak naslednji Plečnikov učenec pa je – zaradi preteklih dobrih izkušenj – laže prišel v ta atelje. Monografija v prvem delu oriše arhitekturne razmere med obema svetovnima vojnama (za širši kontekst je nujno poznati tudi družbenopolitične razmere) ter secira razloge, zakaj je bilo delo v Parizu med slovenskimi arhitekti tako zaželeno in kaj so risali pri Le Corbusieru, v nadaljevanju pa postreže s kratkimi biografijami drugih slovenskih (drugi del) pa tudi hrvaških in srbskih arhitektov (tretji del), ki so se izpopolnjevali v tem pariškem ateljeju. Pomembno delo o zgodovini slovenske arhitekture! > SAMO RUGELJ

BOGOMILA KRAVOS

APLAVZ

Tržaškemu gledališkemu ansamblu iz let 1945–1965
Založništvo tržaškega tiska,
2017, m. v., 256 str., 18 €

Slavistka, pisateljica in teatrologinja Bogomila Kravos, neutrudna raziskovalka dogajanja na odru – in v zaodruju – tržaškega gledališča, se v pričujoči knjigi vrača v prvi povojni desetletji, ki jima je namenila že svojo prvo monografijo. Tukaj ne postavlja v ospredje programske in siceršnje politike ali različnih gledaliških zgod in nezgod, temveč ljudi, ki so tržaškemu odru iz predstave v predstavo vdihovali življenje. Osnova za ta zapis je bilo njeno spominjanje na srečanja in pogovore z njimi. Nanizala je 17 portretov igralcev in igralk, od Silvija Kobala, Bogdane Bratuž, Mirande Caharija, Livija Bogatca, Jožka Lukeža in Jožeta Babiča do Štefke Drolc, Mire Sarđoč in Danila - Joca Turka, če omenimo le tiste, ki so se najbolj uveljavili tudi v širšem slovenskem prostoru. Dodana bogata zbirka portretnih in dokumentarnih fotografij daje dobrih petdeset let odmaknjenemu času tretjo razsežnost. > IZTOK ILICH

Vse bralce, ki jih zanimajo dobre knjige vabimo, da postanejo Buklini prijatelji tudi na Facebooku.

S klikom do dobre knjige!

www.bukla.si
knjigarna

UMco d. d.,
Leskoškova 12,
1000 Ljubljana
tel. 01/520 18 39
knjigarna@umco.si

HENRIK NEUBAUER

SLOVENSKE OPERE

Od Belina do Desetega brata
samozaložba, 2017, m. v., 228 str., 30 €

Henrik Neubauer

Domačemu laičnemu občinstvu pojem »slovenske opere« bržkone ne predstavlja posebej velikega, kaj šele splošno znanega ustvarjalnega bazena. Vendar nam že bežen pregled Neubauerjeve monografije da vedeti, da imamo opraviti z bogato in relativno dolgo (*Belin* Jakoba Franciška Zupana iz leta 1780) zgodovino te umetnosti pri nas (in da, z njo so se ukvarjali skoraj vsi pomembnejši ustvarjalci slovenske klasične glasbe). Monografija se najprej dotakne same geneze (svetovne) opere, sledi prvim uprizoritvam na naših tleh in prvim prevodom tujih oper, nato pa v štirih zgodovinsko ločenih poglavjih predstavi operno ustvarjanje vse do leta 2017. Knjiga, ki je sicer opremljena z bogatim slikovnim gradivom, je zastavljena predvsem kot katalogizacija glasbene zgodovine in opozarja tudi na (še) neuprizorjene opere. Naslednji korak? Bržkone duhovnozgodovinska analiza domačih opernih del. > ALJAŽ KRIVEC

... knjiga je opremljena z bogatim slikovnim gradivom ...

FRANJO KOPAČ

Matevžkov malar
urejanje: Tončka Stanonik
Pegaz International, 2017, m. v., 226 str., 15 €

V središču te knjige, sestavljene iz spominskih in strokovnih zapisov, stoji akademski slikar Franjo Kopač - Matevžkov malar (1885–1941), zaradi nesrečnih okoliščin širše bolj poznan kot oče Vlasta Kopača, ene od žrtev dachauskih procesov. Vendar je tudi njegova življenjska zgodba izjemno zanimiva. Prav tako tudi način, kako jo je posređoval v obliki spominov na svoja doživetja od zgodnjega otroštva, študija na Dunaju in ruske fronte v prvi vojni do državnih služb ter večidel slabih izkušenj z razstavami in s portreti, naslikanimi po naročilu. Krajši, faktografsko in umetnostnozgodovinsko kritiško usmerjeni prispevki Petre Leban Seljak, Staneta Mikuža, Miha Nagliča, Janeza Mesesnela, Jožeta Hudečka in urednice Tončke Stanonik slikarjevemu avtoportretu, obdanem z izborom reprodukcij njegovih stvaritev, dodajo še nekaj bolj »objektivnih« potez. > IZTOK ILIČ

NINA DRAGIČEVIĆ

MED NJIMA JE GLASBA

Glasba v konstrukciji lezbične scene
Društvo Parada ponosa, 2017, m. v., 363 str., 20 €

Po nedavno izdani esejistični knjigi *Slavne neznane*, v kateri je avtorica pod drobnogled vzela presek ženskega vprašanja in glasbene umetnosti, se nam Nina Dragičević tokrat predstavlja z (esejistično-strokovnim) delom, ki nekoliko prestavi in/ali približa fokus na glasbo v konstrukciji lezbične scene. Knjigo je prav mogoče povezati s poprejšnjo: spet gre za odkrivanje še neznanih, čeprav pomembnih imen v glasbi neke (zatirane) skupine, ujema pa se tudi vsaj delček referencialnega polja. Prav tako gre ponovno za slogovno nabito, dobro premišljeno in eruditsko pisanje. Večina družbenih skupin tako ali drugače v svojo sredino (ali celo lastno estetiko) sprejme različne kulturne kapitale, a zdi se, da jih le redko zares reflektiramo, temveč se namesto tega ustavimo pri posplošitvah. Avtorica naredi korak naprej, ko raziskuje umeščenost glasbe v (domači) lezbični sceni: z vsemi navideznimi neskladji, notranjimi boji in obenem implicitno pokaže, da ne gre samo za pasivno sprejemanje vplivov, temveč tudi ustvarjanje, in prav tako ne gre le za vpliv glasbe na lezbično sceno – proces je dvosmeren in kompleksen. > ALJAŽ KRIVEC

RAZPRAVE FF

Igor Žunkovič
Evolucija in literatura: literarni darvinizem, v precepu literarne vede
168 str., 19,90 €

Florence Gacoin-Marks
Do Pariza in nazaj: Vladimir Levstik in francoska književnost
276 str., 22,90 €

Katarina Marinčič
Študije o francoskem romanu
200 str., 19,90 €

Nataša Golob
Srednjeveški in renesančni rokopisi: materiali, strukture, predstavitev
304 str., 24,90 €

Znanstvena založba Filozofske fakultete
UL in Knjigarna Filozofske fakultete UL
t.: 01/ 241 1119, e.: knjigarna@ff.uni-lj.si/
Več informacij na: <https://knjigarna.ff.uni-lj.si/>

Helena Konda, etnologinja, raziskovalka, prostovoljka, avtorica razstav, vodi tudi delavnice in občasno predava, je lani ob koncu leta izdala knjigo *Grafiti v Ljubljani: zgodovina, grafitarji, mesto*. Delo je izšlo pri Znanstveni založbi Filozofske fakultete in je predelava njenega znanstvenega magistrskega dela, torej je napisano analitično in strukturirano, kot se za znanstveno delo spodobi. *Grafiti v Ljubljani* so torej raziskovalno in hkrati dinamično delo – kot tema, ki se je loteva. Spremlja in analizira, če poenostavim, razvoj in kontekst, torej od poslikave Triglava s kraticama O. F. prek osebnega sporočila na javni površini »Mojca, rad te imam« do družbeno angažiranega grafitu »Čefurji raus«.

»Ivan, jebemti, skuhaj si že to prekleto kavo!«

HELENA KONDA

GRAFITI V LJUBLJANI

Zgodovina, grafitarji, mesto

Znanstvena založba Filozofske fakultete,
zbirka Zupaničeva knjižnica,
2017, m. v., 300 str., 25 €

Bukla: V vašem delovnem življenjepisu je naštetih raznovrstnih del in funkcij, ki jih opravljate, veliko referenc imate s področja evropskih institucij in programov, ukvarjali ste se tudi s filmom. Grafiti pa so, tako je videti, vaša stalnica, rdeča nit dela. Drži?

Konda: Trenutno se ukvarjam z raziskovanjem grafitov v bližnji preteklosti, zlasti v osemdesetih letih 20. stoletja, ko sta pri nas to področje razvijala Strip Core in Mizzart. Rada bi razširila tudi svoje pisanje o grafitih med drugo svetovno vojno. Poudariti moram, da so bili grafiti in druge umetniške dejavnosti vedno moj hobi poleg rednega dela, ki je temeljilo na moji ekonomski diplomski izobrazbi. Šele v okviru podiplomskega študija etnologije in kulturne antropologije sem se začela z raziskovanjem grafitov ukvarjati znanstveno. Seveda pa sem že pred tem in tudi kasneje ustvarila bogat arhiv iz vizualne antropologije.

Bukla: Osredotočate se tudi na davno in bližnjo zgodovino grafitov, pišete, da poslikave v jamah kamene dobe ne sodijo med grafite, čeprav so grafiti obstajali že tudi v tistem obdobju.

Konda: Paleolitske jamske poslikave imajo z grafiti skupno le osnovno likovno podobo, po pomenu pa predstavljajo povsem drugačen pojav. Grafiti so v osnovi prepovedan minljiv pojav; izdelujejo jih osebe s komunikacijskim deficitom. Paleolitske poslikave pa so imele precej bolj monumentalni način izdelave in podajanja sporočil. Njihova kontinuiteta skozi desetisočletja pričča o tem, da so predstavljale dominanten medij starodobnih ljudi, zato se po svojem družbenem pomenu povsem razlikujejo od grafitov.

Izraz grafit v smislu sodobnih grafitov je v arheologiji uporabljen za vreznine in naslikane podobe, ki so prisotne na površini arhitekture, vendar niso vključene v arhitekturno obliko in tudi ne dopolnjujejo arhitekturnih okrasov v obliki stolpcev in vrstic.

Bukla: Zanima me, kateri je bil vaš prvi grafit. Prvi, ki ste ga opazili, ki vas je pognal v radovednost, spremljanje in ne nazadnje v znanstveno delo.

Konda: Prve grafite sem opazila v času punka – to so bili predvsem znaki za anarhijo in mir, se pravi črka A v krogu in znak ptičje nožice v krogu. Potem sem odkrila dovršene poslikave kolektiva Mizzart v Šentvidu. V devetdesetih letih je bilo grafitov čedalje več, poleg številnih političnih daljših napisov so se začele pojavljati tudi stilizirane barvne črke, ki so prinesle še danes prevladujoči hiphoperski stil. Vsi grafiti so mi zanimivi, vsak po svoje. Skupaj pripovedujejo kroniko svoje dobe, ki jo je pripravljen resno brati le malokdo. To skrivno globoko sporočilo me pri grafitih najbolj pritegne.

Bukla: Kateri umetnik, grafitar je zdaj v ospredju in ga ne moremo in ne smemo spregledati? Gre za osamljeno delo enega, morda skupine?

Konda: Področje grafitiranja je zelo heterogeno. Veliko likovnih grafitarjev ustvarja tudi na drugih umetniških področjih in se občasno vrača h grafitiranju.

V tem trenutku je v Ljubljani najbolj aktiven Klan 1107, kjer izstopata Azram in Zuias. Še vedno je močna zapuščina skupine ZEK z Miho Artnakom na čelu. Na svetovni ravni je najbolj znan slovenski grafitar Veli, ki s švicarskim kolegom Amosom potuje po svetu, grafitira, ustvarja glasbo in dokumentarce (svetovno znan je njun Style Wars 2). Velik ugled med kolegi uživa grafitarka Vixen, znani pa so tudi Teoson, Rone 84 (kot najstarejši še aktivni slovenski grafitar) in številni drugi.

Bukla: Kako se je profil grafitarjev spremenil od vojne do pank? Stereotipna podoba je, da gre vedno za mlade, ozaveščene in kritične ljudi. Drži?

Konda: Grafiti po navadi nastajajo ponoči in skrivaj, zato zahtevajo precej kondicije. Poleg tega predstavljajo zelo adrenalinski način izražanja. Po navadi gre res za mlade ljudi, ki pišejo ali rišejo po zidovih, nikakor pa ni to edina starostna skupina, ki se tako izraža.

Bukla: Prav gotovo imajo tudi grafitarji pravila, nenapisana, reciva temu etični kodeks. Kakšna so in kako so se spreminjala?

Konda: V dokumentarjih iz osemdesetih let so ameriški grafitarji predstavili svoj etični kodeks, ki še vedno velja. Bistveno pravilo je, da se ne prekriva grafitov drugih avtorjev, dokler niso že zelo obledeli ali jih prekrije tehnično veliko bolj dovršen grafit. Prekrivanje grafitov ali crossing out je v Ameriki sprožalo krvave boje (pretepe in umore) med grafitarskimi nasprotniki. Tudi pri nas so se likovni grafitarji v preteklih letih včasih spopadali s prekrivanjem. Bilo je nekaj fizičnih obračunov, najhujši udarec pa je bil izdelava klinopisa, s katerim je Egotrip »premagal« crew ZEK.

Na svojih delavnica sem poskušala uveljavljati pravila, da se grafitira le po javnih površinah, kot so podhodi in podobni objekti, da se grafit začne s skico, da ne prekriva drugih grafitov in da sporočilo ni žaljivo. Tudi sicer likovni grafitarji praviloma ne ustvarjajo po stenah cerkev in spomenikov – take posege zelo obsojajo. Med avtorji napisnih, predvsem političnih, grafitov so najbolj priljubljene vidne površine z gostim prometom. Med njimi so zelo pogoste grafitarske bitke, kjer se spopadeta dve nasprotni politični struji (npr. pankerji in nacionalisti). Sporočila si nasprotni skupini uničujeta in dopisujeta.

V 21. stoletju je postala s pojavom *street arta* oz. likovne ulične umetnosti etika še bolj poudarjena. Nove oblike ulične umetnosti (pleteni grafiti, murali) na prvo mesto postavljajo dobro dopolnjevanje izdelka z okolico in odgovoren odnos do okolja. Pogosto tudi opozarjajo na družbene probleme.

Bukla: Kako so se odzivali na politične in družbene spremembe? Kakšen je bil njihov pogled na umetnost in kako jih je umetnost (etablirana) sprejela, kako so torej so vplivali drug na drugega v Sloveniji?

Konda: Grafiti so stopili v galerije že v osemdesetih letih. Najbolj vidni predstavniki so bili Dušan Mandič in njegov kolektiv, ki se zdaj imenuje Irwin. Iz obdobja slikarstva grafitov je ohranjenih le nekaj del, predstavljali pa so predvsem alternativno umetnost. Uraden prehod v visoko umetnost je bil leta 2004 z razstavo Grafitarji v MGLC.

Bukla: Vire ste iskali po arhivih in v praksi. Predvsem me zanima, kako se je spremenil odnos na osi politika-policija-mesto v zadnjih letih. Je več osebnih ali družbeno angažiranih grafitov in kako se jim uspe pretihotapiti med vse več plačanih oglasnih sporočil? Poteka med njimi »vojna«?

Konda: Policija in mestne oblasti obravnavajo grafite kot prekršek. Na spletnih straneh MOL-a je zapisano, da lahko v skladu s pooblastili tako policist kot mestni redar kršitelja, ki riše ali piše po zidovih, oglobi po 13. členu Zakona o javnem redu in miru. Globa za storjeni prekršek znaša 208,65 evra. Kljub prepovedim obstaja v Ljubljani 13 lokacij, kjer je grafitiranje dovoljeno že od

Helena Konda, Šiška, 2002

leta 2011. Pregarjanje nedovoljenega grafitiranja je učinkovito v samem jedru, kjer so nameščene kamere in je prekrivanje dosledno.

Vsebine grafitov lahko kategoriziramo na zelo veliko načinov. Osnovna delitev je na likovne in jezikovne grafitte. Likovni grafiti nagovarjajo s sliko in so zaradi abstraktnosti bolj zaprtega tipa. Jezikovni grafiti izpisujejo sporočila z besedami in simboli, zato je njihovo sporočilo neposredno in odprto. Likovni grafiti nastajajo predvsem v toplejšem obdobju, ker je v mrazu in vlagi težko ustvarjati. Jezikovni ali napisni grafiti spremljajo predvsem družbene prelomnice (volitve, demonstracije), veliko pa je tudi pesniških, filozofskih in drugih komentarjev.

Grafitarske vojne v zadnjem času potekajo predvsem med pisci političnih sporočil, likovni grafitarji pa se precej dobro razumejo.

Večanje oglasnih površin v Ljubljani vnaša v mesto neprijetne dražljaje in ga vizualno kazi. Tudi grafiti in street art so čedalje bolj uporabljeni kot oglaševalska tehnika. Pri nas to še ni tako izrazito, v Ameriki pa so pri trženju zelo agresivni.

Bukla: Kaj so spremenile sodobne tehnologije? Vse je na internetu, kaj to pomeni za grafitte? Še vedno so in bodo, kako sobivajo z vseskozi s prisotnim spletom? Zanimiv je tudi za marketing.

Konda: Internet pomeni za grafitte veliko podporo, ker omogoča enostavno učenje, seznanjanje z novimi trendi in z zgodovino grafitiranja. To so pred dvema, tremi desetletji omogočale tudi revije in redke TV-oddaje, danes pa internet omogoča tudi hitro širjenje posnetkov svojih izdelkov po vsem svetu, povezovanje grafitarjev, dogovarjanje za skupne multimedijske projekte, organizacijo dogodkov in zbiranje sredstev.

Svetovno uveljavljenim uličnim umetnikom oz. streetartistom je internet tudi v veliko pomoč pri potrjevanju avtentičnosti njihovih del. V preteklosti so bili pogosto žrtev prodaje ponaredkov v njihovem imenu. S sprotnim objavljanjem slik svojih grafitov po spletu je omogočena učinkovita javna objava avtorstva in s tem preprečevanje neavtoriziranih prodaj ponaredkov.

Bukla: Kateri so po vašem mnenju najbolj legendarni ljubljanski in slovenski grafiti?

Konda: Vsako obdobje ima svoje legende, ki pustijo pečat v spominu svojih generacij. Danes je spomin na pankovske anarhistične in podobne grafitte še precej živ, mlajše generacije pa ob omembi grafitov najprej pomislijo na hipoperske stilizirane črke, ki predstavljajo bolj sliko kot napis. Poleg nekaj likovno zelo dovršenih grafitov izstopajo naslednji napisni grafiti: »Dol z rdečo buržoazijo«, »Sonček je in ti si skuštrana«, »Burek bi, džamije pa ne bi«, »Čefurji raus«, »Ivan, jebemti, skuhaj si že to prekleto kavo! Mama Francka«, »Vulva vas gleda«, »Refugees welcome (to hell)«. V zadnjem času so zelo dobro sprejeti tudi pleteni grafiti (yarn bombing), ki občasno krasijo drevesa v parkih. Pri nas se šele uveljavljajo tudi laserski grafiti, ki ustvarjajo napise in slike s svetlobnimi žarki.

Nikar ne

zamudi.

Feb. / Mar.

10 izbranih literarnih dogodkov v Mestu literature

Podelitev Prešernovih nagrad

Sre / 7. 2. / 20.00
Neposredni RTV-prenos iz Cankarjevega doma
Prejemnik nagrade za življenjski opus: Boris A. Novak

Balada o Sneguročki, literarno-glasbeni večer

Ned / 25. 2. / 19.00 Veliki oder SNG Drama
Svetlana Makarovič, Vitalij Osmačko, Saša Olenjuk, Matija Krečič, Nikola Matošič

Knjiga in film: O režiji romana Črna mati zemla

Čet / 15. 2. / 19.00
Vodnikova domačija Šiška
Pogovor z Rokom Bičkom, vodi Nadina Štefančič

Sveti boj, novi roman Vlada Žabota

Pon / 26. 2. / 18.00
Kavarna Union
Pogovor z avtorjem, Bredo Biščak in Matjažem Lunačkom

Pohujšanje v dolini šentflorjanski Ivana Cankarja

Ned / 18. 2. / 19.30
Cankarjev dom, Gallusova dvorana
Predstava v režiji Eduarda Milerja

Literature sveta - Fabula 2.-10. 3.

Cankarjev dom
Osrednji gostje Serhij Žadan, Maylis de Kerangl, Slavenka Drakulić, Taiye Selasi in Lukas Bärfuss

Pesniško glasbeni večer ob svetovnem dnevu materne jezika

Sre / 21. 2. / 19.00
Klub Cankarjevega doma
Pesnica Silvana Paletti in pevka ljudskih pesmi Bogdana Herman

Na pesniškem tandemu s Petro Koršič

Pet / 16. 3. / 19.00
Trubarjeva hiša literature
Gosta Barbara Simoniti in Boris A. Novak

Kotlar, krojač, vojak, vohun

Pet / 23. 2. / 18.00
Slovenska kinoteka
Film po romanu Johna le Carréja

Pravljice danes 19.-24. 3.

Cankarjev dom in druge lokacije
Pripovedovalski festival

• **INGRID DIVKOVIČ, KNJIGA ZA DIVJO ŽENSKO**
ponedeljek, 12. 2. ob 18. uri

Vabljeni na predstavitev nove knjige in pogovor z avtorico uspešnice *Vas j**e ego* ter najnovejše, *Knjiga za divjo žensko*, ki jo posveča ženskam. Zanosno jih opogumlja in jim prigovarja, naj ljubijo sebe, sprejemajo poraze in zmage, razdrejo kletko, uresničijo osebno svobodo, a hkrati trepetajo od strasti, sanjajo, objemajo in pomagajo ... odločno, divje in nežno.

• **KNJIGA SPREMINJA ŽIVLJENJE. NA BOLJE.**
sreda, 14. 2. ob 18. uri

Damjana Bakarič bo gostila Majo Golob, avtorico knjige *Ne čakaj na vikend*.

• **OTROŠKI ABONMA**
četrtek, 1. 2. 2018 ob 17. uri

Igrivo pravljичno popoldne s kamišibajem in Jeleno Sitar.

• **POTEPANJA S KNJIGO IN KOMPASOM**
četrtek, 15. 2. ob 18. uri

V knjigah so zgodbe. O človeku in svetu. Odlične zgodbe pa pripovedujejo tudi Kompasovi poznavalci sveta. Tokrat nas bodo popeljali v Panamo in Kostariko.

• **POTEPANJA S KNJIGO IN KOMPASOM**
četrtek, 8. 3. ob 18. uri

Marčevska potepanja po Dubaju, Abu Dhabiju in Ras al Khaimahu.

• **PIL**
sreda, 21. 2. ob 18. uri

Revija PIL praznuje 70. rojstni dan. Na prireditvi, ki jo bo povezoval Boštjan Gorenc Pižama, se bomo skupaj z njenimi sedanjimi in nekdanjimi snovalci ter ob utrinkih priložnostne razstave pomudili ob PILovih mejnikih in se zazrli v prihodnost.

• **KNJIŽNI POBEGI Z NINO**
četrtek, 22. 2. ob 18. uri

Za tokratne Knjižne pobege je Nina izbrala knjigo *Ostanki dneva* Nobelovega nagradjenca Kazua Ishigure.

• **FOKSI IN ŠPORTNI DUH**
sobota, 24. 2. ob 18. uri

Že poznaš lisjaka Foksija, maskoto Olimpijskega komiteja Slovenije? Pridruži se Foksiju, spoznaj zimske športe in prisluhni napeti zgodbi o duhu, ki straši po Foksijevi dolini. Misliš, da bi lahko imel kaj opraviti s športnim duhom? Lepo vabljeni, starši in otroci!

• **ČAJANKA Z MANCO KOŠIR**
torek, 6. 3. ob 18. uri

Čajanka z Manco bo 6. marca ob 18. uri slavila ženski praznik s posebnima knjigama dveh duhovnih popotnic: Barbare Stegel *Knjiga strahu ali kako mi je ime* in Mance Košir *Iz trebuha in neba*.

POLONA SITAR

»NE LE KRUH, TUDI VRTNICE!«

Potrošnja, tehnološki razvoj in emancipacija žensk v socialistični Sloveniji
ZRC SAZU, zbirka Kulturni spomin,
2017, m. v., 420 str., 25 €

V zgodnjih šestdesetih letih preteklega stoletja so se slovenski domovi začeli polniti z elektronskimi napravami za gospodinjstvo in prvimi televizorji. Ključni za ženske so bili pralni stroji. Ti so povzročili, da so imele več časa za otroke, družabno življenje in ne nazadnje za potrošnjo. Samo na prvi pogled se zdi, da potrošnja, socializem in emancipacija ne gredo skupaj. Ne bo držalo, čas socializma je bil veliko bolj barvit kot prvi televizijski programi v črno-beli ponudbi. Čas socializma je bil čas, ko so se ženske pri nas zares vpisale v zgodovino in je potrošnja postala ključni del družbe tudi pri nas, ugotavlja avtorica v uvodu. Skozi različne vire, teorije in obilo podatkov, predvsem pa skozi pogovore z upokojenkami širom po Sloveniji avtorica slika barviti in dinamični čas socializma, predvsem vsakdanje življenje, razmere in odnose v družbi in službi.

... avtorici je odlično uspel
preplet teorije in prakse ...

Saj veste, s službo je prišlo stanovanje. V sedemdesetih letih, v nekaterih podjetjih že prej, so v zakone in ustavo vpisali pravico do dopusta in nadomestila, to je bil tudi čas različnih kreditov, odplačevanj na obroke. Sogovornice so ji, med drugim, povedale, da so bile veliko bolj urejene in negovane v primerjavi s turistkami iz ZDA. V knjigi so fotografije prvih reklam za pralne stroje, za vedno in povsod primerne hlače ali vložki za ženske. Nekaj jih je iz osebnega arhiva sogovornic, recimo primer obleke za v službo ali prosti čas, fotografije z njihovih potovanj po nekdanji skupni državi ... Avtorici je odlično uspel preplet teorije in prakse. Njeno področje so etnologija, kulturna antropologija in komunikologinja, teme pa antropologija postsocializma, raziskave o spolu in potrošni kulturi ter popularne kulture, predvsem glasba in resničnostni šovi.

> JEDRT JEŽ FURLAN

SLOVENKA

Prvi ženski časopis (1897–1902)

urejanje: Marta Verginella

Znanstvena založba Filozofske fakultete,
2017, m. v., 122 str., 14,90 €

»Žensko vprašanje se ne začinja pri vseučiliščih, marveč v brezupnem stanju proletarskega ženstva. Tu se ne gre edino le za to, da nekatere ženske postanejo doktorice, profesorice itd., da se s tem dokaže intelektualno zmožnost žene. Tu se gre veliko več za to, da se nižje ženstvo otme moralni pogubi in socialni bedi,« so besede, zapisane na zavihku tega čudovito oblikovanega raziskovalnega zbornika, ki je nastal ob 120. obletnici nastanka *Slovenke*, prvega ženskega časopisa, ki kljub svojemu kratkotrajnemu izhajanju (1897–1902) v sebi nosi veliko in daljnosežno sporočilo o prispevku žensk k slovenski kulturi in družbi. Glavna urednica tega knjižnega projekta, raziskovalka in zgodovinarica Marta Verginella, je v uvodniku zapisala, da je bil izid *Slovenke* na narodnem obrobju, v gospodarsko razvijajočem se in večinsko italijanskem Trstu, prelomne narave, saj so se v njem oglašala prva feministična peresa, cvet mladoslovenske inteligence pa tudi že uveljavljene literarne osebnosti.

ŽENSKA LITERARNA USTVARJALNOST NA PRIMORSKEM

urejanje: Marija Pirjevec

Mladika Trst in

Slavistično društvo Trst-Gorica-Videm,
2017, m. v., 320 str., 22 €

Primorska v naslovu zbornika zajema slovenske književnice iz pokrajin, ki so po prvi svetovni vojni ostale na italijanski strani, beseda o njih pa je tekla leta 2016 na simpoziju z enakim naslovom na Opčinah. Urednica Marija Pirjevec in zgodovinarica Marta Verginella v uvodnih zapisih orišeta zunanji okvir družbenih odnosov, ki so ovirali ali onemogočali in še danes otežujejo uveljavljanje žensk v javnem življenju, posebno na polju umetniškega ustvarjanja. Prispevki 27 udeleženk in udeležencev simpozija so razvrščeni v dva razdelka. Prvi zajema žensko ustvarjalnost v drugi polovici prejšnjega stoletja in sega do današnjih dni, začinjata pa ga strnjena pregleda Vilme Purič Sodobne slovenske tržaške pesnice in Katje Mihurko Poniž Trst v delih slovenskih proznih ustvarjalok. Loredana Umek dodaja oris delovanja trinajstih avtoric, od Eveline Umek in Zore Tavčar prek Irene

Žerjal do Lide Turk in Bogomile Kravos. Sledijo zapisi o Ivanki Hergold, Brunii Mariji Pertot in Jasni Jurečič, o literarni kritiki, ki je na Tržaškem predvsem v ženskih rokah, in kratka predstavitev pesnice Marije Kostenapfel. Drugi razdelek obravnava starejše primorske besedne umetnice in kulturne delavke: Marico Nadlišek v spisih njenega sina Vladimirja Bartola, vpliv Trsta na pisateljske začetke Zofke Kveder, poezijo Marije Mijot, Ljubke Šorli in Ane Praček Krasna itn. Izdajo sklepajo analizi ženske ustvarjalnosti v programih tržaških založb Mladika in Založništvo tržaškega tiska ter bibliografski pregled objav slovenskih literarnih ustvarjalok na Tržaškem, Goriškem in Videmskem. > IZTOK ILICH

Naslovnica prve številke *Slovenke*

V nadaljevanju Verginella s sodelavkami (Ireno Selišnik, Katjo Mihurko Poniž, Vito Žerjal Pavlin, Petro Testen, Ano Cergol Paradiž in Urško Strle) podrobno predstavlja okoliščine, v katerih je nastajal časopis, njegove vsebinske usmeritve, sodelavke in sodelavce, težave z bralstvom in podporo. Natančno je predstavljeno delo, življenje in razmišljanje prve urednice Marice Nadlišek Bartol, pisateljice in publicistke, ki je *Slovenko* postavila na noge, pa tudi njene naslednice, bolj feministično usmerjene Ivanke Anžič, a število naročnic in naročnikov je z leti nazadržno padalo, dokler revija ni usahnila ... Poseben prostor v tej knjigi si je s svojim delom in prispevki za *Slovenko* prislužila tudi Zofka Kvedrova, sledi mu obsežen pregled drugih pesnic, ki so objavljale v tej reviji, *Slovenkinih* moških podpornikov in sodelavcev, na koncu pa so dodani še feministični nazori in vplivi *Slovenke* v tujini. Nastala je pregledna in celostna študija, ki ponuja podroben pogled na vlogo žensk v politiki, družini in na trgu dela v našem prostoru v povojnih tranzicijskih obdobjih prejšnjega stoletja, sočasno pa razkriva tudi delček zgodovine feminizma, slovenske publicistike in narodnega prebujanja v tistih letih. > RENATE RUGELJ

JASNA PODREKA

BILA SI TISTO, KAR JE MOLČALO

Intimnopartnerski umori žensk v Sloveniji

Znanstvena založba Filozofske fakultete,
2017, m. v., 317 str., 24,90 €

Sociologinja Jasna Podreka se v svojem delu posveča vprašanjem diskriminacije žensk, nasilja v družini in intimnopartnerskega nasilja ter žensk v javnem prostoru in politiki. Diplomirala je iz »femicida«, o povezanih temah pa predava tudi strokovnim službam – od centrov za socialno delo do policistov in nevladnih organizacij. *Bila si tisto, kar je molčalo* je prvenec (nadgradnja doktorata iz leta 2013) trajne vrednosti, saj sovпада z globinskim družbenim premislekom spolnih vlog. Knjiga se osredotoča na umore, ki so jih slovenski moški zagrešili nad ženami in dekleti, torej v intimnopartnerskih zvezah, in pokaže, da so bila to večinoma spolno zaznamovana dejanja. Avtorica predela vse tipe zvez (z lastnimi otroki, brez otrok ali s posvojenimi otroki), vse tipe storilcev (glede na starost, izobrazbo, duševno stanje), odkriva povezave z alkoholom, zlorabami v otroštvu in s kaznivimi dejanji ter seveda miselni prehod od tradicionalnega razumevanja moško-ženskih vlog do sovražnosti do žensk, ki je storilce napeljala do izvedbe njihovih grozovitih dejanj. Žalostna, a nadvse pomembna strokovna literatura. > ŽIGA VALETIČ

RAZISKOVANJE SLOVENSKEGA IZSELJENSTVA

Vidiki, pristopi, vsebine
urejanje: Janja Žitnik Serafin, Aleksej Kalc
ZRC SAZU, 2017, m. v., 244 str., 17 €

Urednika interdisciplinarnega zbornika, naslovljenega po jeseni 2016 organiziranem posvetu, v uvodnih poglavjih označita namen in pomen izdaje. Kalc oriše premik od preučevanja slovenskega izseljenstva k migrantskim študijam, Žitnik Serafinova pa razvoj Inštituta za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU in njegov prispevek k izseljenskim študijam. V prvem od treh tematskih razdelkov v nadaljevanju, ki nosi naslov Izbrani vidiki raziskovanja slovenskega izseljenstva, sodelujejo Marina Lukšič Hacin, Žarko Lazarevič, Mirjam Milharčič Hladnik in Miha Koderman. Razdelek Pristopi, metode, kategorizacija sestavljajo prispevki Damirja Josipoviča, Martine Bufolin in Nataše Rogelja ter Maruše Verbič Koprivšek, tretji sklop, Aktualna vprašanja, pa so s svojimi spisi zakročili Marijanca Ajša Vižintin, Dejan Valentinčič, Jure Gombač in Jerneja Brumen. > IZTOK ILICH

JASNA PODREKA DRŽAVE PRAZNUJEJO

Državni prazniki in skupnosti na območju bivše Jugoslavije
Znanstvena založba Filozofske fakultete,
2017, m. v., 317 str., 24,90 €

Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo ljubljanske Filozofske fakultete je pod uredniško taktirko Božidarja Jezernika in Ingrid Slavec Gradišnik izdal raziskavo državnih praznikov na območju bivše Jugoslavije, ki jo usmerja predvsem primerjalni interes. Kateri so bili najpomembnejši skupni prazniki in kateri ključnega pomena v posameznih republikah ter kako so nadzorovali upravno,

... široko zasnovana študija ...

gospodarsko, versko in nasploh vsakdanje življenje skupnosti, razlaga ta široko zasnovana študija, za naš prostor pa je seveda najpomembnejše poglavje o slovenskih državnih praznikih, v katerem je opisano, ktere smo praznovali v skupni Jugoslaviji in s katerimi smo stopili na samostojno pot. Pomembna študija, ki osvetljuje pomen državnih praznikov in jih smiselno opredeljuje kot politične in s tem kazalnike politične moči, ki jo soustvarjajo in ciklično poustvarjajo. > VANJA JAZBEC

NATAŠA GOLOB NA PERGAMENTU IN PAPIRJU

Rokopisi in tiski
iz mariborskih zbirk
Narodni muzej slovenije,
2017, m. v., 32 str., 5 €

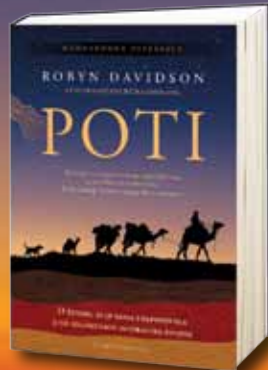
Besedilo kataloga k razstavi izbranih rokopisov in tiskov iz Maribora, iz Nadškofijskega in Pokrajinskega arhiva ter iz Študijske knjižnice, je ddr. Nataša Golob, avtorica obojega, oblikovala v širše zanimivo, poučno informacijo. Gradivo je iz časa od sredine 12. do sredine 16. stoletja, kaže pa »slogovne in umetnostne poteze središč, zaradi različnih razlogov povezanih z našimi kraji in predniki«. Med rokopisne stvaritve sta zaradi odlične kaligrafije uvrščeni dve listini, v vitrinah pa je tudi nekaj šolskih knjig, ki so v pregledih, namenjenih »veliki umetnosti«, največkrat prezrti. Avtorica med zanimivostmi opozarja še na rokopis o matematični logiki, ki s svojimi risbami napoveduje miselne vzorce, in na knjižne vezave, ki nekaj niso le varovale notranjosti knjig, ampak so bile tudi v okras. > IZTOK ILICH

IZA VERDEL, SREČKO PIRTOVŠEK 50 ZGODB O USPEHU

Slovenske prave ideje
Slotur, 2017, m. v., 210 str., 24 €

Sloveniji na trenutke res primanjkuje zmagovalne miselnosti, vendar se to tudi spreminja. Veliko bolj ji primanjkuje zdravega podjetniškega duha, se pravi doseganja rezultatov na podlagi vloženega truda (in delitve uspeha) vseh, ki so vključeni v neko organizacijo, podjetje ali projekt. Sebične poslovne, menedžerske ter upravljalne držje je še vedno preveč, zato je včasih nujno izpostaviti dosežke, ki nastajajo drugače. Knjiga *50 zgodb o uspehu* je neke vrste katalog uspešnih domačih projektov, med katerimi najdemo tako izdelovalce pekočih omak kot programerje videoiger, tako svečarje kot projektante letal, tako prevoznike kot označevalce, tako marketingarje kot dizajnerje, tako pivovarje kot mojstre kuhanja, tako izdelovalce zamaškov kot razvijalce pametnih aplikacij. Za uspeh truda. V dveh jezikih. > ŽIGA VALETIČ

Robyn Davidson POTI

»Ena najboljših knjig o raziskovanju in potovanju.«
– DORIS LESSING,
Nobelova nagrajenka za literaturo

»Nepozabno močna knjiga.«
– CHERYL STRAYED,
avtorica knjige *Divja*

Mikael Lindnord ARTUR

»Med najzahtevnejšo pustolovsko dirko na svetu se je švedski ekipi pridružil potepuški pes – kar se je zgodilo zatem, vas bo ganilo do solz!« – The Local

PODOBE ČASA

100 fotografij, ki so spremenile svet
urejanje: Margherita Giacosa et al.
Mladinska knjiga, 2017, t. v., 224 str., 34,96 €

Misel, da ena slika pove več kot tisoč besed, pride do polnega izraza v tej monografiji, v kateri je zbranih sto fotografij z različnih koncev sveta v zadnjih

150 letih, ki so pomembno oblikovale javno mnenje in vedenje o različnih dogodkih, s svojo izpovedno neposrednostjo pa vdihnile tudi ustrezno atmosfero spremljajočim besedilom, če so bile objavljene v medijih. Po drugi strani pa je monografija tudi svojevrsten pomnik ključnim zgodovinskim dogodkom, saj so ti posnetki trenutki zamrznjenega časa, ki pričajo o preteklosti.

BEATLI V BUCKINGHAMSKI
PALAČI,
26. oktober 1965

Alfred Eisenstaedt:
POLJUB NA TRGU
TIMES SQUARE,
14. avgust 1945

Kaj drugega reči o prvih dveh fotografijah, prvi iz leta 1869, kjer se je v Ameriki staknila transkontinentalna železniška proga in so s srebrnim kladivom zabili zadnji zlati žebelj, s čimer so jo dokončali, ali pa otvoritev Sueškega prekopa istega leta, ki je povezal Atlantski in Indijski ocean ter skrajšal plovbo v Azijo – nasledke teh dosežkov koristimo še danes. Seveda pa ta zbirka slik ne predstavlja le veličastnih dosežkov človeštva, temveč tudi njegove najbolj bridke plati. Vsebuje namreč tudi nekaj najbolj tragičnih posnetkov človeških bitij, tako iz vojn (od prve in druge svetovne prek vietnamske do tiste v Bosni) kot humanitarnih katastrof – taka je fotografija Mrhovinar in deklica, kjer ptič potrpežljivo čaka na smrt shiranega otroka, ki jo je leta 1993 posnel Kevin Carter. Knjiga kot spomenik človekovim dosežkom in opomin, da ne bi ponavljali grozot. > SAMO RUGELJ

Knjižni dar, že dobrih 160 let prepoznavni znak Mohorjeve družbe – ene, dveh in po letu 1947 treh nadaljevalk enega izročila –, ostaja, kar je bil: tradicionalno jedro programa in zrcalo utripa v širšem okolju življenja in delovanja. Pri celovški založbi je to seveda v prvi vrsti Koroška – na obeh straneh meje. V kompletu so koledar, pratika in večerniška povest na prodaj za 36 €.

Celovški knjižni dar za leto 2018

KOLEDAR 2018

urejanje: Karl Hren, Hanzl Filipič
Mohorjeva Celovec, 2017, m. v., 168 + 32 str., 18 €

Koledar je najprej koledar – s podatki o položaju Lune in Sonca ter pregledom nedeljskih evangelijev, začetek vsebinskega dela pa je v znamenju priimka Wakounig. Najprej so objavljene misli Zdravka Inzka ob podelitvi Tishlerjeve nagrade kulturnemu in političnemu delavcu Jožetu Wakounigu, Bojan Wakounig pa piše o farah Globasnica in Šteben. Sledijo raznovrstni prispevki, med drugim Petra Fistra Koroška in kozolci, Martine Piko Rustia o slovenskih ledinskih in hišnih imenih na Koroškem ter o osvežitvi Drabosnjakovega muzeja na Kostanjah, Andreja Rahtena o jugoslovanskih sanjah koroških Slovencev in Hanza-Dietra Pohla o imenu mesta Celovec. Z odlomki in komentarji sledita predstavljenim novitetam Mohorjeve založbe prispevka, posvečena življenju in 75. obletnici uboja duhovnika in politika Lamberta Ehrlicha. Zapisoma o narodnem buditelju Matiji Ahaclu, pričevalcu povojnih let Rudolfu Blümlu in skladatelju Jožetu Tomažovcu sledi najboljše prispevek, Celovška in Celjska Mohorjeva v primežu komunističnega režima v letih 1945–1948. Hanzl Filipič v njem niza poleg znanih tudi doslej neznana dejstva o pritiskih in spletkah povojne slovenske oblasti, da bi si podredila ali onemogočila Mohorjevi v Celju in Celovcu, kjer bi si prilastila tudi njeno vrnjeno premoženje. Izid Koledarja pred 70 leti v Celovcu je potrdil, da je ta načrt spodletel. Koledar zaključuje poročila o delu vseh treh Mohorjevih v letu 2017.

PRATIKA 2018

urejanje: Marija Sitter, Franc Kattinig
Mohorjeva Celovec, 2017, m. v., 160 str., 6 €

Žepna velikost Pratique narekuje – ob koledarju ter različnih priročnih nasvetih, šalah in ugankah – predvsem krajše prispevke. Vmes je po navadi tudi nekaj daljših in tehtnejših zapisov, tokrat – po uvodniku direktorjev Mohorjeve družbe Karla Hrena in Franca Keliha – med drugim pridiga predsednika celovške Mohorjeve, mag. Ivana Olipa, ob 60-letnici Slovenske gimnazije

je pri Gospe Sveti, zapisa Jožeta Kopainiga o prvi Rupnikovi kapeli v Avstriji in o Koroški vasi Pedra Opeke na Madagaskarju, pogovor z Rudijem Oražejem, ravnateljem dvojezične ljudske šole 24 v Celovcu, nagovor Sandra Quaglia Rezija in njeni Rezijani ter razmišljanje Vincenca Gottharda o stogih in kozolcih, žilah do krajev slovenskih narečij. Tudi slikovno gradivo je kljub omejenemu prostoru povedno, ne samo okras.

RUDI MLINAR

MATI FABRIKA IN NJENI OTROCI

Mohorjeva Celovec, Družinske večernice, 2017, m. v., 374 str., 21 €

Železarna Ravne je imela v najboljših časih 6000 zaposlenih – eden od njih je bil trideset let tudi Rudi Mlinar –, po lastniških spremembah po osamosvojitvi pa je njihovo število upadlo na slabo tretjino. Avtor v kronološkem zaporedju razvoja, ki ga je sodoživljal in po odhodu še spremljal, opiše kar 28 poklicev – od najnižjega delavca, ki je po fabriki pobiral smeti, prek tehnologa, delovodja, strugarja, ključavničarja, valjarja in drugih mojstrov do generalnega direktorja. Postavil jim je svojevrsten spomenik, saj jih je imel tudi po tem, ko je odšel, še naprej živo pred očmi. Toda v svojo spominsko pripoved jih ni vključil kot nekdanje sodelavce, ljudi z imeni in priimki, kajti bolj kot njihove življenjske usode so ga zanimala dela, ki so jih opravljali. Svoj spomin je ponekod oprl tudi na odlomke člankov iz tovariškega časopisa, kar delu dodaja tudi dokumentarno noto.

TOMÁŠ SEDLÁČEK, OLIVER TANZER

LILIT IN DEMONI KAPITALA

Ekonomija na Freudovem kavču
prevod: Alfred Leskovec
Družina, 2018, t. v., 271 str., 29,90 €

Tomáš Sedláček

Češki ekonomist Tomáš Sedláček, ki je v knjigi *Ekonomija dobrega in zla* na to vedo pogledal z druge perspektive, se zdaj skupaj s soavtorjem Oliverjem Tanzerjem vrača z novo izvirno knjigo, *Lilit in demoni zla*, kjer avtorja ugotavljata, da je ekonomija, kot način menjave in delovanje v njej, lahko prvovrstno polje za analiziranje psihoanalitičnih konceptov ter njihovo povezovanje z (antičnimi) miti. Avtorja trdita, da so se v ekonomijo prikradli bolezenski simptomi, ki jih ni več mogoče kratko malo prezreti in jih gre interpretirati s freudovskimi in drugimi psihoanalitičnimi koncepti. Če si vse skupaj ogledamo sistematično, lahko v gospodarstvu prepoznamo sadistične, narcisistične in sadomazohistične vzorce. Avtorja sta odkrila pet skupin psihičnih motenj, ki niso le del naše ekonomije, temveč jo vse bolj tudi usmerjajo in vodijo. Po Sedláčku in Tanzerju so to: motnje zaznavanja realnosti (patološki derivati načela ugodja so odgovorni za čedalje večji obseg industrije želja in industrije potrošnih dobrin), potem tesnobne motnje (te nam realnost popačijo in peljejo k nenormalnemu vedenju), razne duševne motnje, od bipolarnih motenj do manično-depresivnih ciklov (ti se ujemajo s konjunktturnimi cikli), potem motnje nadzora in impulzov (denimo zasvojenost s špekuliranjem in igrami, ki jo prepoznavamo v tržnem vedenju investicijskih bank) in razne osebnostne motnje (obstajati morajo menedžerji, ki so veliko bolj usposobljeni za egoizem in brutalno tekmovalnost kot za človečnost, altruizem in zdravo pamet). Za avtorja predstavlja naslovni mit o Lilit simbol drame modernega kapitalizma. Lilit je bila po hebrejskem izročilu Adamova prva žena, Evina predhodnica, in je bila tako kot on izoblikovana iz zemlje ter Adamu v vseh stvareh enaka. Pri tej enakosti je vztrajala tako močno, da se je z njim zapletla v strašen prepir. Da bi ušla Adamovemu zatiranju, je zbežala iz rajskega vrta, si nakopala Božje prekletstvo in postala duh, ki v mraku preži na ljudi. Tako je Lilit ubijala novorojene dečke, jim izsesavala kri in dušo, iz življenjske energije mrtvih pa rojevala svoje demone, ki jih je morala, komajda rojene, že takoj pobiti. Lilit tako lepo ponazarja krogotok konsumpcije in uničevanja, simbol uničevalne ekonomije, kar je v nekem smislu tudi arhetip potrošniškega stroja, ki mora obenem rojevati in uničevati. Knjiga, po kateri boste na vsakdanjo ekonomijo in deležnike v njej gledali skozi drugačne oči.

FLORENCE HARTMANN

ŽVIŽGAČI

Slaba vest naših demokracij
prevod: Višnja Fičor, Janina Kos
Sanje, zbirka Dokumenta,
2017, m. v., 206 str., 16,95 €, JAK

Po slovenski monografiji *Žvižgači, mediji in politika*, ki jo je napisala domača strokovnjakinja Alma M. Sedlar, smo dobili še prevod knjige Florence Hartmann, ki se je s svojo knjigo *Mir in kazen* posredno priključila tej posebni skupini ljudi. Tudi njo je namreč sodišče preganjalo, ker je objavila svoje videnje dela mednarodnega sodišča v Haagu in pritiskov, ki so jih izvajali nanj. George Orwell je nekoč rekel, da je novinarstvo pisanje o tem, o čemer drugi nočejo, da bi se vedelo – vse drugo pa so odnosi z javnostjo. *Žvižgači* niso poklicni pobudniki preplaha, vendar pa so to osebe, ki so, kakor jih opredeljuje Hartmannova, na svojem poklicnem področju priča nezakonitim ali za ljudi nevarnim dejanjem, zaradi česar so prisiljene izbirati med poklicno obveznostjo varovanja podatkov in državljansko dolžnostjo. Hartmannova nas v svoji monografiji, sprva zastavljeni kot filmski preglednici najbolj znanih žvižgačev, popelje v svet žvižgačev, ki se razteza vse od Daniela Ellsberga, ki je leta 1969 na svetlo spravil Pentagonске dokumente o vojni v Vietnamu, pa do Bradleyja Manninga, ki je štiri desetletja kasneje WikiLeaksu izročil dokumente Pentagona o vojni v Iraku in Afganistanu ter dvesto tisoč diplomatskih depeš. *Žvižgači* kot ultimativni branitelji javnega interesa.

BOJAN BREZIGAR ŠEST DNI V KATALONIJI

Modrijan, 2017, m. v., 151 str., 17 €

Vprašanje prihodnosti Katalonije se do zdaj še ni razrešilo, usodno pa jo je zaznamoval referendum o odcepitvi jeseni 2017, ki so ga španske oblasti ne samo prepovedale, temveč tudi aktivno ovirale. Novinarsko poročilo šestih ključnih dni v tem času je napisal Bojan Brezigar, ki se z vprašanji manjšin v Evropi ukvarja že več kot štiri desetletja. Ker dobro pozna katalonske razmere, je lahko v svoji knjigi ujel atmosfero bližajočega se referenduma, obenem pa vse skupaj postavil v širši družbeni in zgodovinski kontekst večstoletnega prizadevanja katalonskega naroda za svojo neodvisnost. Knjigi sta dodana predgovora katalonskega zunanjega ministra Raüla Romeve in prvega predsednika samostojne Slovenije Milana Kučana.

ALEXANDER RABINOWITCH

**BOLJŠEVIKI PRIHAJAJO
NA OBLAST**

prevod: Mojca Dobnikar

Sophia, 2017, t. v., 413 str., 32 €, JAK

Stoletnica oktobrske revolucije leta 2017 je (tudi pri nas) prinesla (ponoven) izid mnogih zgodovinskih knjig, ki obravnavajo to obdobje, nekatera klasična dela, med katera spada tudi to Rabinowitchovo iz leta 1976, pa so dobila prenovljene izdaje z novimi predgovori, ki še dodatno osvetljujejo ta čas s sodobne perspektive. Alexander Rabinowitch (1934), je potomec živahne ruske imigrantske skupnosti, saj so se v njegovem otroštvu pri njegovem očetu zbirali najuglednejši Rusi, ki so takrat živeli v ZDA, od Nabokova do Kerenskega, zadnjega predsednika začasne vlade, ki je februarja 1917 nadomestila carja. Zato ni čudno, da se je sam usmeril v zgodovino in kasneje postal dolgoletni vodja Inštituta za ruske in vzhodnoevropske študije na Univerzi v Indiani ter tudi zaslužni profesor zgodovine. Njegova obsežna monografija je poskus temeljite in politično nepristranske analize revolucionarnega leta 1917 v Petrogradu, ko so na oblast prišli boljševiki in v kasnejši triletni strašni državljanski vojni postopoma oblikovali skrajno avtoritarni režim pod nadzorom komunistov. Ta je obvladoval rusko politiko in družbo ter bil večino 20. stoletja osrednji dejavnik v ključnih mednarodnih zadevah. Obenem pa je bil prihod boljševikov tudi začetek ogromnega, globalnega družbenega eksperimenta v egalitarnem socializmu, ki je ob koncu osemdesetih in začetku devetdesetih let propadel oziroma se preobrazil – denimo na Kitajskem. Rabinowitch z navajanjem mnogih zgodovinskih virov nadrobno secira dogajanja v usodnem letu in poskuša večplastno osvetliti zaporedje dogodkov, ki so na koncu pripeljali do prevlade boljševikov. Zgledno delo socialnega zgodovinopisca. > SAMO RUGELJ

MIRKO BOGOMIR MIKLIČ

**SREDI KRUTE SILE
NEŽNO TRAJAM**

Idejno-politična dediščina

Edvarda Kocbeka in

slovenski kristjani

Mohorjeva Celovec, 2017, t. v., 446 str., 39 €

Edvard Kocbek je bil tako večplastna osebnost, njegovo delovanje usmerjeno na toliko področij in življenjska zgodba tako zapletena, da že več desetletij poleg zgodovinarjev in literarnih zgodovinarjev vznemirja tudi druge razmišljujoče ljudi. Celu ekonomiste, kar je po izobrazbi Marko Miklič, ki se je, po besedah Janka Prunka v uvodu, te zahtevne teme lotil iz čiste radovednosti. Smer svojih iskanj je opredelil v podnaslovu *Idejno-politična dediščina Edvarda Kocbeka in slovenski kristjani*. Najprej je pregledno nanizal pomembnejše mejnike v Kocbekovem življenju in ustvarjalnem opusu, v nadaljevanju pa se je temeljiteje posvetil vprašanju, kot so idejni okviri Kocbekovega krščanstva, razvoj komunistične partije pred vojno in iskanje zaveznikov med kristjani, nastanek OF in vloga Kocbekovih krščanskih socialistov v njej itn. Ocenjuje tudi dediščino Kocbekovega delovanja po njegovi smrti in uresničljivost sodelovanja med kristjani in komunisti, kakor si ga je zamislil. Zanimiv dodatek je 11 avtorjevih pogovorov s Kocbekovimi prijatelji in sodobniki, od Viktorja Blažiča in Borisa Pahorja prek Alojza Rebule in Franceta Bučarja do Vena Tauferja in Petra Kovačiča Peršina. Izčrpno spremno študijo Kocbek kot veličina in neznanost človeka v revolucionarnem prijemu je na koncu knjige z bogatim slikovnim gradivom prispeval Janez Juhant. Še en prispevek torej, ki priča, da o Edvardu Kocbeku še zdaleč ni bila izrečena poslednja beseda. > IZTOK ILIČ

Posebna izdaja Mladine:

**OKTOBRSKA
REVOLUCIJA**

»Devetega aprila 1917 je Vladimir Ilič Uljanov - Lenin z brzovlakom številka 263 potoval iz Züricha proti nemški meji. Njegov cilj je bila ruska prestolnica Petrograd. Cariniki so imeli navodilo, naj ga pustijo pri miru. Nezaklenjen je bil le zadnji izhod. Tam sta sedela nemška častnika, od preostalih potnikov ločena s črto, zarisano na tleh vagona z belo kredo.«

**Od prvega do
zadnjega dne
revolucije.**

**NA
PRODAJ
NA VSEH
PRODAJNIH
MESTIH**

www.mladina.si

FRANÇOIS JACOB

LOGIKA ŽIVEGA

Zgodovina dednosti

prevod: Miha Marek

Krtina, zbirka Temeljna dela,

2017, m. v., 360 str., 30 €, JAK

François Jacob

Znanstveno filozofska klasika francoskega biologa François Jacoba (1930–2013), ki je leta 1965 z nekaj znanstvenimi kolegi dobil tudi Nobelovo nagrado za biologijo. *Logika živega* je njegovo najbolj znano delo iz leta 1970, v njem pa Jakob po eni strani pripoveduje zgodovino razvoja zna-

nosti o življenju od renesančnih legend pa vse do vzpona molekularne biologije, genetike in dednosti. Pri tem življenje in njegove zakonitosti ves čas obravnava tudi z abstraktnih perspektiv. Bolj kot vodnik po sodobnem razvoju genetike, vede, ki je v zadnjega pol stoletja doživela nesluten vzpon, je *Logika živega* knjiga o tem, kako (znanstveno, obenem pa tudi filozofsko) misliti nastanek življenja in njegovo reproduciranje v njegovi najbolj čisti formi. Jakob se ob tem podrobno posveča tudi vprašanju, ki ostaja nerazrešeno vse do današnjih dni, to je, kako je prišlo do prehoda med organskim in živim, in trdi, da je veliko vprašanje, če bomo znali kdaj oceniti verjetnost, da se je na Zemlji pojavilo življenje, saj je šlo po njegovem mnenju za enkratni dogodek, ki dokazuje univerzalnost genetskega koda. Prevod monografije *Logika živega* tako predstavlja pomemben prispevek k pregledu zgodovine razvoja svetovne znanstvene misli v slovenskem jeziku. > SAMO RUGELJ

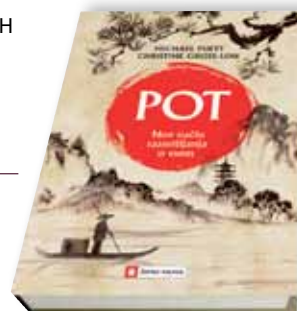
MICHAEL J. PUETT, CHRISTINE GROSS-LOH

POT

prevod: Samo Kuščer

Učila International, zbirka Žepna knjiga,

2017, m. v., 230 str., 10,90 €

Pred nekaj desetletji je budizem postal nadvse priljubljen tudi na Zahodu, razširile pa so se tudi raznovrstne z njim povezane dejavnosti, kot so meditacija, čuječnost, umik v samoto itn. Vendar pa se je budizem na Zahod prenesel tako, da je natančno ustrezal zahodnjaški miselnosti in modelu. Sprva je ugajal zato, ker je bilo videti, da ponuja blažilo za anksioznost in pohlep, budizem pa so idealizirali zato, ker so ga gledali kot nasprotje stresnega Zahoda. Michael Puett, profesor kitajske zgodovine in antropologije na Harvardu, pa se je v svoji uspešnici *Pot* poglobil in izvire klasične kitajske filozofije ter skušal iz njih razbrati, kako lahko ti starodavni nauki v sedanjosti resnično vodijo k boljšemu življenju. Po njegovem torej dobrega življenja ne moremo doseči samo s skrbnim načrtovanjem, temveč tudi s tem, da se naučimo primerno odzivati tudi na vsakodnevne drobne trenutke. Spremenili pa se ne bomo tako, da bomo v svoji notranjosti iskali pravi jaz, temveč tako, da bomo poskrbeli za razmere, v katerih se bodo obstoječemu jazu ponudile nove možnosti in priložnosti. Knjiga, ki preobrača nekatere stereotipe, kako doseči dobro življenje. > SAMO RUGELJ

ANTON KOMAR

ZEMLJA, VODA, SEME

samozaložba, 2017, t. v., 251 str., 23 €

Komar (1951), svobodni raziskovalec in publicist, v svojih knjigah kritično odlikava in analizira slovensko (ekološko) realnost in nenehno postavlja pod vprašaj splošne trditve o domačem stanju na tem področju. V svoji najnovejši knjigi – ta je svoj kreativni pospešek dobila v izjavi nekega kmeta, ki jo je slišal Komar, da »lačni pa že ne bomo, bomo pa njivo prodali«, kar je klasičen primer žaganja veje s strani tistega, ki na njej sedi – avtor natančno in z lepo izoblikovanim jezikom prerešeta tri ključne pojme, od katerih je odvisna naša fizična prihodnost. To so zemlja, voda in semena, iz katerih rastejo pridelki na naših tleh. Pri tem prepričljivo pokaže, kako smo v zadnjem obdobju priča vsesplošni eroziji teh treh dejavnikov, saj upada tako stanje voda, zmanjšuje se površina rodovitne zemlje, podobno pa se dogaja tudi s kakovostjo semen. Zato predstavi tudi svoj program, kako se da pomembne ekološke trende spet obrniti navzgor. Knjiga, ki jo lahko beremo kot manifest bivanja in življenja v 21. stoletju! > SAMO RUGELJ

SCOTT OLSEN

ZLATI REZ

prevod: Slobodan Vujanović

Lotos mediji, 2017, m. v., 58 str., 10 €

V tej drobni knjigi skuša profesor filozofije in religije, zajeti bistvo božanskih razmerij. Raziskuje zlati rez, vzorec, ki se zdi podlaga vsemu, kar obstaja. Zgodovino zlatega reza je težko razvozlati; razmerje, ki so ga uporabljali že v starem Egiptu, čeprav je prvo znano definicijo podal šele Evklid, je sicer opredeljeno kot segment črte, razdeljen na dva neenaka dela, tako da je krajši del proti daljšemu v enakem razmerju kot daljši del proti celoti. To razmerje se pojavlja povsod okoli nas, tako v naravi kot umetnosti, filozofiji in znanosti. > VANJA JAZBEC

Civilno medicinsko pravo

prof. dr. Viktorija Žnidaršič Skubic

Knjiga prof. dr. Viktorije Žnidaršič Skubic je **prva slovenska zaokrožena monografija**, ki obravnava problematiko hitro razvijajočega se in vse aktualnejšega področja medicinskega prava.

V knjigi avtorica poudarja in izpostavlja posamezne teme, ki so del t. i. civilnega medicinskega prava, med drugim natančno predstavi:

- **pravice pacientov in njihovo avtonomijo** pri odločanju o posegih v njihovo telesno integriteto zaradi zdravljenja.
- **odškodninsko odgovornost v zdravstvu** in njenem **aktualnem razvoju**, na katerega je v veliki meri vplival trend naraščanja odškodninskih tožb proti zdravnikom in zdravstvenim delavcem.
- **nekrivdne odškodninske sheme**, njihove prednosti in slabosti pa izpostavlja predvsem v luči potencialnih prihodnjih sprememb tudi v slovenskem pravnem prostoru.
- **problematiko medicinskega prava**, med drugim vprašanje **svobode odločanja o rojstvih otrok** in v njenih okvirih vedno aktualne dileme v povezavi z **umetno prekinitvijo nosečnosti** in **postopki oploditve z biomedicinsko pomočjo** ter vprašanja, ki se navezujejo na **darovanje organov in tkiv za presaditev**.

letno izdaje: 2018
število strani: 184
velikost: 16,5 x 23,5 cm
vezava: mehka
cena: 68,00 €

www.uradni-list.si/knjigarna • informacije po tel.: 01/200 18 38 • e-naslov: prodaja@uradni-list.si

ANDREAS GELHARD

KRITIKA KOMPETENCE

prevod: Samo Krušič

Krtina, zbirka Krt,

2017, m. v., 143 str., 20 €, JAK

Avstrijski filozof in profesor na dunajski univerzi Andreas Gelhard se je lotil premisleka o težko opredeljivem pojmu kompetence, ki je odvisen predvsem od konteksta, v katerem ga nekdo uporablja. Sam je kompetenco opredelil kot »skupek tehnik testiranja in urjenja«, s čimer je pojem zamejil na preverjanje, testiranje in presojanje lastnosti subjekta, ki določajo njegovo delovanje. Kompetenco seveda najdemo v prepletu psihologije in gospodarstva, pa tudi v izobraževanju, ki je v nekem trenutku začelo zavračati

merjenje inteligence in – s pomočjo koncepta »čustvene inteligence« – vse več poudarka začelo dajati kompetenci. O tem piše avtor v drugem delu, medtem ko tretji del, Kritika kompetence, obravnava fraze, pojme in besedne zveze, kot so Obet sreče, Normalizirane,

... premislek o težko opredeljivem pojmu kompetence ...

Opazovanje in presojanje. Končno razliko najde Gelhard v tem, da se sodbi drugih ne izpostavlja zato, da bi dokazali svojo pravšnost za določeno nalogo, temveč da bi od njih prejeli pritrditev ali pa nasprotovanje. Kar je seveda nasprotno od tega, kar si želi kapital, ki Kantovo javno rabo uma nadomesti z »umetnim enakoglasjem« v privatni rabi uma. > ŽIGA VALETIČ

DAVID VAN REYBROUCK

PROTI VOLITVAM

prevod: Katarina Rotar

Krtina, zbirka Krt,

2017, m. v., 153 str., 20 €, JAK

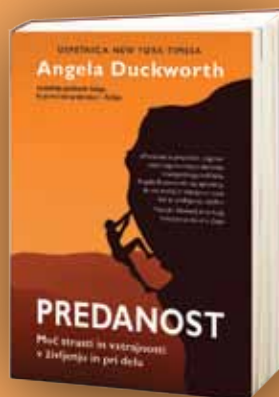

Avtor te lucidne in provokativne monografije je Belgijec David Van Reybrouck (1971), kulturni antropolog in zgodovinar, tudi avtor literarnih del, ki piše v nizozemščini. V njej je

izhajal iz osnovne premise, da je v mnogih sodobnih demokracijah, v katerih se pač predstavnike ljudstva vsake toliko časa izvoli na volitvah, sčasoma prišlo do slabitve zanimanja za volitve same, obenem pa se povečuje kritiziranje in preziranje tistih, ki so bili izvoljeni. Van Reybrouck se vrača v zgodovino, streže s primeri iz antične atenske demokracije in elegantno dokazuje, da so sedanje parlamentarne volitve, ki jih bomo letošnje pomlad spet deležni tudi pri nas, v nekem smislu pač nadaljevanje oligarhičnega načina vladanja. Kot alternativo ponuja žrebanje kandidatov za določene funkcije, ki so ga uporabljali tudi v starih Atenah. Na prvi pogled je žrebanje vladajočih predstavnikov videti povsem nesmiselno, če ne celo sprto z zdravo pametjo, vendar je po Van Reybroucku lahko v načelu veliko bolj konstruktivno za samo delovanje države. Žreb po njegovem seveda ni čudežno zdravilo ali recept – saj tudi volitve kot take niso –, lahko pa popravi kar nekaj napak v sedanjem sistemu. Gre za namenoma nevtralen postopek, s katerim se lahko politične priložnosti pravično razdelijo, zmanjšuje se možnost korupcije, volilna vročica se unese, več pozornosti pa se namenja občemu dobremu itn. Več kot aktualna knjiga za slovenski družbenopolitični trenutek! > SAMO RUGELJ

... kot alternativo volitvam ponuja žrebanje kandidatov ...

Nagrada za najboljšo poslovno knjigo leta 2017 po izboru Združenja manager in GZS-ZKZK

423 strani

»Predanost je prepričljiv odgovor vsem zagovornikom merjenja inteligenčnega količnika. Angela Duckworth nas opominja, da sta značaj in vztrajnost tisto, kar je podlaga za uspeh.«
– Malcolm Gladwell

V svetu, kjer vsak lahko postane ekspert s klikom na tipko, je sposobnost, da vidite preko trikov, ki jih lahko izvaja statistika, morda pomembnejša kot kadarkoli doslej.

»Kritično mišljenje za našo luknjičasto, z informacijami prepojeno dobo.«
– Charles Duhigg

335 strani

»Pokončni misleci natančno sledijo evoluciji človekovega razumevanja sveta skozi milijone let ... Dostopno in privlačno branje, v katerem pred nami oživijo briljantni znanstveni umi.«
– Financial Times

420 strani

Zgodovinarica in pisateljica Andrea Wulf nas v večkrat nagajeni enkratni mešanici biografije, zgodovine znanosti, družbeno angažirane freske in potopisne študije popelje v življenje in delo naravoslovca in raziskovalca Alexandra von Humboldta (1769–1859).

680 strani

Slovenski kulturni praznik, ki ga v teh dneh praznujemo, je tudi praznik prevajalcev, medkulturnih posrednikov. Letos ga v Društvu slovenskih književnih prevajalcev obeležujemo s prispevkom o prevajanju pesnika, po katerem se praznik imenuje.

Ob Prešernovem *Sonetnem vencu* v angleških prevodih

Pomen Franceta Prešerna za slovenski jezik in književnost tujim bralcem težko ustrezno predstavimo, saj v njem vidijo samo še enega evropskega romantičnega pesnika in ne morejo upoštevati, kolikšen miselni, duhovni in jezikovni preskok je povzročil v slovenski književnosti. Kljub nehvaležnosti te naloge pa se tako slovenski kot angleški govorniki, po navadi jezikoslovci in/ali strokovnjaki za književnost, večkrat spoprimejo s prevajanjem njegovih del v angleščino. Njegove mojstrovine *Sonetni venec* so se lotili najmanj dva posamezna prevajalca in en prevajalski tandem: Vivian de Sola Pinto (1954), Tom Priestly in Henry Cooper (1999) in jaz sama (2008). Za ilustracijo navajam magistrale v vseh treh angleških prevodih:

Poet tvoj nov Slovincem venec vije,
Ran mojih bo spomin in tvoje hvale,
Iz srca svoje so kalí pognale
Mokrócveteče rož'ce poezije.

Iz krajev niso, ki v njih sonce sije;
Cel čas so blagih sapic pogreš'vale,
Obdajale so utrjene jih skale,
Vihárjev jeznih mrzle domačije.

Izdíhljaji, solzé so jih redíle,
Jim moč so dale rasti neveselo,
Ur tèmnh so zatírale jih síle.

Lej, torej je bledó njih cvetje veló!
Jim iz oči ti pošlji žarke mile
In gnale bodo nov cvet bolj veselo.

A Wreath of Sonnets: The Master Theme

(prev. V. de Sola Pinto, 1954)

A Slovene wreath your poet has entwined;
A record of my pain and of your praise,
Since from my heart's deep roots have sprung these lays,
These tear-stained flowers of a poet's mind.

They come from where no man can sunshine find,
Unblest by soothing winds of warmer days;
Above them savage peaks the mountains raise,
Where tempests roar and nature is unkind.

They were all fed on many a plaint and tear;
Frail growth these blossoms had, so sad and few,
As over them malignant storm clouds flew.

Behold how weak and faded they appear!
Send but your rays their glory to renew –
Fresh flowers will spread fragrance far and near.

A Wreath of Sonnets: The Master Theme

(prev. T. Priestly in H. Cooper, 1999)

For Slovenes I a poet's wreath devise,
Of both my pain, your praise a monument;
Right from my heart these buds incipient,
Poetic flow'rs bedewed with tears arise.

Regions they come from with no sunny skies,
In want always of breezes provident,
Midst circling mountain-cliffs malevolent,
Inclement home where icy storms chastise.

Commingled sighs and tears these blooms sustained,
Joyless the strength with which they were endowed,
Unlit the hours whose force their pow'r restrained.

Lo, faded now these flow'rs, their stature bowed;
I beg: your eyes' soft rays be on them trained,
And they will blossom then with pleasure proud.

A Wreath of Sonnets: The Master Theme

(prev. N. Grošelj, 2008)

Presenting a new wreath to the Slovenes,
Reminder of my wounds and of your praise,
In my heart's depths their tender heads did raise
Moist-blooming tiny buds of poesies.

In their native land no sunlight gleams;
Caressing breezes never soothed their days,
Oppressive boulders walled them in a maze –
Vast, chilly homes to raging stormy scenes.

A rain of sighs and tears bedewed their way,
Joyless they grew in unrelenting gloom,
Upon their heads the hours of darkness lay.

Look, thus it fades away, their pallid bloom.
Just send them from your eye a kindly ray,
And they shall bear more joyous blossom soon.

S katerimi težavami se torej sooči prevajalec, ko poskusi prenesti *Sonetni venec* z zibel drugega – bodisi maternega bodisi tujega – jezika? Tudi ko se otrse hromečega občutka, da je njegov podvig naravnost bogokletna predrznost, ga čakajo povsem objektivni izzivi. Prvi med njimi je Prešernov jezik s svojo muzikalčnostjo, metaforičnostjo in premišljeno arhitekturo. Zanj je značilna zgoščena skladnja brez sleherne odvečnosti, mašil ali popuščanja napetosti – še več, skladnja, ki po zapletenih strukturah in besednem redu včasih spominja na latinsko. Pomislimo na zadnjo sestino iz 5. soneta v *Vencu*: »Kjer porošeno od ljubezni čiste, / kalí, kar žlahtnega je, žene zale, / ko, ki budí dih pomladanske liste, / od tamkaj niso pesmi tvoje hvale ...« Naključni bralec si s to povedjo najbrž ne bo belil glave, saj njeno sporočilo že zaradi pomena samih besed približno razume; prevajalec pa mora, nasprotno, natančno doumeti celotno zgradbo, torej razvezati ta kompleksni vozeli v »kjer vse, kar je žlahtnega, žene zale kali – kot dih, ki budi pomladanske liste«.

Poleg jezika je izziv pesniška oblika s strogo reglementirano rimo in metriko. *Venec* sestavlja 14 italijanskih sonetov, sestavljenih iz jambskih enajstercev z žensko rimo ABBA ABBA CDC DCD, okrona pa jih magistrale z akrostihom PRIMICO-VI JULJI. Zanimivo je, da so pri prevajanju sonetne oblike vsi prevajalci posegli po isti rešitvi: namesto izvernih ženskih rim so uporabili moške in s tem oklestili jambski enajsterec na deseterec. Tako so približali svoje prevode angleški, shakespearejanski različici soneta. Njihovo prevajalsko odločitev bi lahko opisali kot poskus ohranjanja slogovno-estetske kategorije, kar dosežemo tako, da v prevodu izberemo drugo strukturo z enako ali podobno statusno vrednostjo. Po drugi strani pa so vendarle ohranili zgradbo italijanskega soneta (dve kvartini in dve tercini); za pristni shakespearejanski sonet bi namreč morali predelati shemo rim v ABAB CDCD EFEF GG in ustrezno prerazporediti misli, tako da bi v sklepnem dvostišju ubesedili nekakšno poanto – skratka, pesmi bi morali predelati malone do nerazpoznavnosti.

Poseben oblikovni oreh je seveda akrostih, toda ker je brez dvoma eden ključnih elementov *Venca*, ga ne bi smeli zaobiti. Najstarejši prevod ga sicer ne poustvari, druga dva pa se z njim spopadeta. Akrostih ni kočljiv samo zaradi natanko predpisane dolžine (14 črk), ampak tudi zato, ker besedna zveza, za katero se končno odloči prevajalec (taka ali drugačna različica Julijinega imena), ne vsebuje nujno črk, uporabnih za začetne črke magistralnega soneta v angleščini. Povedano

konkretneje, če se prevajalec odloči za, denimo, akrostih TO JULIET PRIMIC, bo pri delu najverjetneje ugotovil, da vsebine prvih verzov pri najboljši volji ne more navezati na angleško besedo z začetnim J. In potem mu ne bo preostalo drugega, kakor da poišče novo rešitev.

Zanimiva je tudi problematika rim. Prvič: kaj je bolje uporabiti, polne rime, kakršne ima izvirnik, ali ohlapnejše asonance? Odgovor ni tako samoumeven, kot bi pomislili v prvem trenutku. Kot je že večkrat opozoril letošnji Prešernov nagradenec Boris A. Novak, namreč utegne asonanca delovati celo bolj sveže, ker ima angleščina za seboj dolgo pesniško tradicijo, tako da so njene rime že malce »obrabljene« ali preveč predvidljive. In drugič: ne glede na to, kakšen zvočni stik prevajalec izbere, ga čaka naloga, da najpogostejšo rimo ali asonanco uporabi kar dvaintridesetkrat. Rima iz prvega verza magistrala, *-ije*, namreč stoji še na 31 mestih. Tako se najde štirikrat v magistralu (*vije, poezije, sije, domačije*) in kar osemindvajsetkrat v posameznih sonetih:

Prvi sonet: štirikrat (ABBA ABBA): *vije, harmonije, zlije, poezije*

Tretji sonet: trikrat (CDC DCD): *vlije, počije, poezije*

Četrti sonet: sedemkrat = štirikrat (ABBA ABBA) + trikrat (CDC DCD): *poezije, elegije, domačije, vije, odkrije, lije, sije*

Peti sonet: štirikrat (ABBA ABBA): *sije, pije, zlije, harmonije*

Sedmi sonet: trikrat (CDC DCD): *razprtije, poezije, domačije*

Osmi sonet: štirikrat (ABBA ABBA): *domačije, brije, razprtije, Turčije*

Štirinajsti sonet: trikrat (CDC DCD): *poezije, obsije, vije*.

A tudi če prevajalec premaga vse te ovire, še vedno ostane problem recepcije, ki smo ga nakazali v uvodnem odstavku. Prešeren je bil namreč v slovenskem prostoru unikum, inovator, medtem ko je sočasni angleški romantični idiom temeljil na že uveljavljenem literarnem jeziku in sam po sebi ni bil razumljen kot nekaj revolucionarnega; danes vidi angleški govorec v taki poeziji trdno zasidranost v zgodovinsko tradicijo in »pač še enega romantika«, ne pa enkratne inventivnosti. V tem lahko Prešernovo usodo primerjamo z usodo Shakespearja v prevodih: iz slovenskih besedil, ki so samo tu in tam začinjena s patinirano besedo (to ni mišljeno kot kritika, saj bi drugačna strategija bralcu, kaj šele gledalcu, skoraj onemogočila razumevanje!), bi komaj kdo uganil, da je Shakespeare iznašel osupljivo množico besed in fraz, o katerih ni bilo pred njim v angleškem jeziku ne duha ne sluha – torej da je bil jezikovni inovator *par excellence*.

Manca
Košir

IZ
TREBUHA
IN
NEBA

70 srčnic

Izid:

5. marca 2018,
ob avtoričinem jubileju.

Redna cena: 15 €
V prednaročilu: 12,50 €

Prednaročila:
ziga.valetic@gmail.com
in knjigarna Bukla

zenit

Sreda, 28. februar
20.00 Cankarjev dom

TERRY EAGLETON

«Ta knjiga je najboljša formula avtentične religije, ki se prilaga našim temačnim časom.» – **Slavoj Žižek**

Fokus festivala Literature sveta Fabula leta 2018 bo *upanje*. Skupaj z njim bo v Fabulini zbirki izšla prva teoretska knjiga, *Upanje brez optimizma*. Gre za eruditsko, premišljeno in iskrivo delo, s katerim Terry Eagleton razgrajuje koncept upanja. Upanje spremlja skozi prizmo različnih stoletij in opazovalcev – od kanonskih filozofov in avtoric ter avtorjev do sodobnih ideologov potrošnje in liberalizma – s pomočjo katerih analizira vero in politično ideologijo, problem zla, vlogo jezika in pomen preteklosti. *Upanje brez optimizma* je briljantno napisano delo o človeških željah in prepričanjih v čedalje bolj negotovih časih.

Terry Eagleton (1943) je eden najbolj znanih britanskih intelektualcev; komparativist, filozof in družbeni kritik, čigar dela so prevedena v več deset svetovnih jezikov in so bila doslej prodana v več milijonih izvodov. Predaval je – in še predava – na najuglednejših svetovnih univerzah.

Sobota, 3. marec
20.00 Cankarjev dom

SERHIJ ŽADAN

«Ta roman opisujejo s klišejem "mojstrovina". Je več in manj – je sila.»
– **Süddeutsche Zeitung**

Roman *Vorošilovgrad* (2009) je prejel več uglednih mednarodno nagrad, mdr. Jan Michalski (Švica, 2014), Brücke Berlin (2014), prejel je tudi ukrajinsko nagrado BBC za najboljši roman leta. Zgodba romana se odvija v majhnem mestu Vorošilovgrad, ki se je po razpadu Sovjetske zveze preimenovalo v Lugansk. Osrednja literarna oseba je triintriidesetletni Herman Koroljov, diplomirani zgodovinar, ki v nekega dne prejme klic, da je njegov brat Jura, lastnik bencinske črpalke, izginil. Herman se hitro poda v svoje rojstno mesto, da bi razjasnil situacijo, v kateri se je znašel. Vsakdan preživlja tako, da poskuša rešiti propadajoči posel. Herman in osebe, ki jih srečuje na poti, predstavljajo postsovjetsko resničnost samostojne Ukrajine.

Serhij Žadan (1974) je ukrajinski pisatelj, pesnik, esejist in prevajalec. Leta 1996 je diplomiral na Fakulteti za ukrajinsko-nemško filologijo harkovske nacionalne pedagoške univerze, kjer je leta 2000 tudi doktoriral. Njegova literarna dela so prevedena v več tujih jezikov, prejel pa je tudi več domačih in tujih nagrad. Velja za največjega ukrajinskega literarnega zvezdnika.

Torek, 6. marec 2018
20. 30 Cankarjev dom

MAYLIS DE KERANGAL

«De Kerangal piše prekipevajoče /.../ Ta izjemna knjiga, polna nepotlačenega idealizma, združena z igrivo literarizacijo, je neke vrste pravljica o težnjah. /.../ De Kerangal ustvari toquevillovsko sliko Amerike z najlepšega zornega kota.»
– **The Wall Street Journal**

Rojstvo mostu pripoveduje o gradnji mostu v fiktivnem mestu v ZDA. Most naj bi povezoval »zahodno civilizacijo« in »prvobitne kulture«, kar tako zaradi zapletenih medčloveških odnosov kot zahtevnih gradbenih del sproža številne politične, ekonomske, ekološke, kulturne in osebne konflikte. Izjemno tekoč, slogovno mojstrsko izpisan roman v enotni pripovedni tok posrka upanje, sanje, pokrajine, stroje, karijerne načrte, družbene razrede, obrti in telesa. Roman premore toliko empatije, da se mestoma zdi celo preroški; ne da bi bil političen zmora analizirati politiko; že leta 2010 je kot avtorčin lik zaživel Boa, novi tip politika. Ni čudno, da je po Trumpovi izvolitvi roman v ZDA izšel tudi v mehkem ponatisu.

Maylis de Kerangal (1967) je ena najbolj znanih sodobnih francoskih avtoric. Med drugim je bila finalistka za Goncourta in dobitnica mednarodne nagrade Medicis (*Rojstvo mostu*), leta 2018 pa je bila odlikovana tudi z eno najbolj zaželenih literarnih nagrad, Wellcome Book Prize (*Pokrpajmo žive*).

Četrtek, 8. marec
20.00 Cankarjev dom

SLAVENKA DRAKULIĆ

»Je novinarka in avtorica, katere glas pripada svetu.« – Gloria Steinem

Teorija žalosti je na prvi pogled biografski roman o Milevi Marić Einstein, soprogi slavnega fizika, znani po tem, da je možu pomagala pri matematičnih izračunih in razvoju teorije relativnosti ter bila edina ženska svojega časa, ki je študirala na žiriški Politehnik. Ob branju romana hitro postane jasno, da delo govori več kot le o tem; pripoveduje o žalosti zapuščene ženske, ki jo je v času izbruha prve svetovne vojne doletela tudi osebna tragedija. In kakor si svet še več desetletij po veliki vojni ni povsem opomogel, se tudi Mileva Einstein po smrti hčere, ločitvi od moža, revščini, duševni bolezni sina in lastni bolezni – nikoli ni sestavila. Presunljiv intimni portret ženske, ki s tem, ko natančno analizira osebno tragedijo posameznice, razgalja tudi razmere, v katerih so živele vse ženske tistega časa.

Slavenka Drakulić (1949) je ena najuspešnejših in najbolj prevajanih hrvaških avtoric, ki se ukvarja s temami kot so feminizem, komunizem in post-komunizem, napisala pa je tudi več izjemno uspešnih romanov, ki so bili deležni množičnega bralskega in naklonjenega kritičkega odziva na hrvaškem in po svetu.

Slavenka Drakulić bo v petek, 9. marca, nastopila tudi v SNG Nova Gorica.

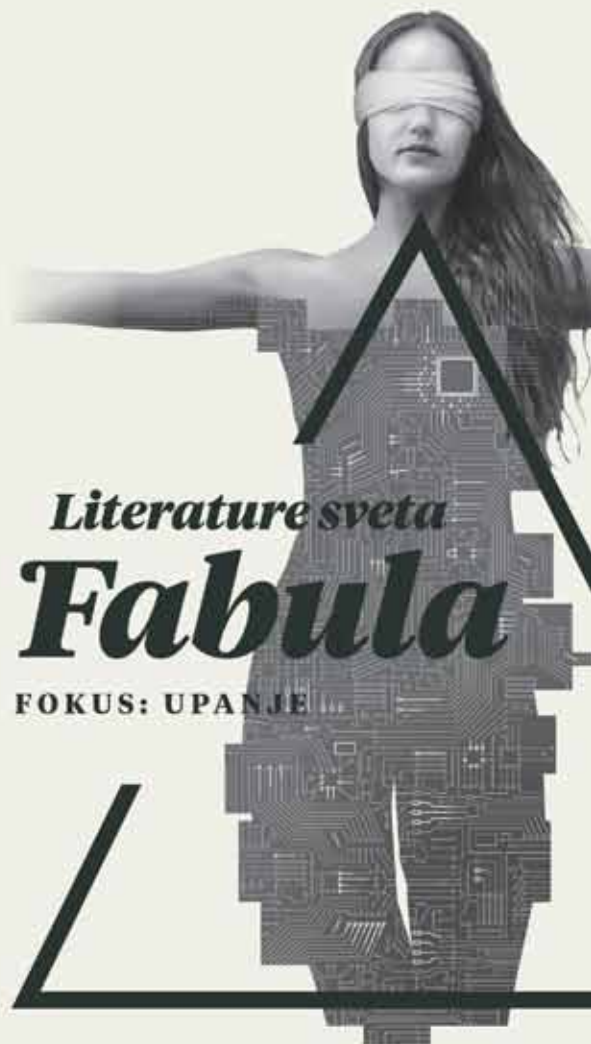
Sobota, 10. marec
20.00 Cankarjev dom

TAIYE SELASI

»Izpustite ta roman in izpustili boste enega najboljših romanov leta.« – *The Economist*

Roman *Gana najgre* je bil v letu, ko je izšel v angleščini (2013), najteže pričakovan in nato tudi najbolj slavljen prvenec leta. Številni svetovni mediji so ga uvrstili med najboljše romane leta, njegova avtorica Taiye Selasi pa je čez noč postala globalna literarna zvezda. Roman sodi med tista dela, ki so spremenila pogled na afriško književnost in na splošno odnos do Afrike. Pripoveduje o smrti kirurga Kweka Saia na vrtu svoje hiše v Akri. Nenadna smrt družino, ki je razseljena po svetu, pripravi do tega, da se vrne v Gano in po letih razseljenega življenja združi. Ob tem spoznamo družinske člane, ki se vsak na svoj način pehajo za uspehom in soočajo z neuspehom, z »afropolitanci«, ki so lahko doma kjerkoli na svetu – in kamorkoli na svetu lahko s seboj preselijo svoje otroške travme. Roman je prejel nagrado *Granta* za najboljše mlade britanske avtorje.

Taiye Selasi (1979) je avtorica gansko-nigerijskega porekla, ki živi predvsem v Evropi. Na univerzi Yale je diplomirala iz amerikanistike, na univerzi Oxford pa magistrirala iz mednarodnih odnosov. Sodi med najprodornejše avtorice, ki jim je uspelo po celem svetu zbuditi zanimanje za afriški roman in mlade, urbane afriške glasove.

Literature sveta **Fabula**

FOKUS: UPANJE

28. 2.–11. 3.

2018

www.festival-fabula.org

Chantal Mouffe → 1. marec ob 20.00

Lukas Bärfuss → 6. marec ob 18.00

Patrick Boucheron → 5. junij

CHARLES MARTIN

GORA MED NAMA

prevod: Miro Mrak

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2017, m. v., 390 str., 12,90 €

Ortoped Ben Payne, ki pripoveduje zgodbo tega romana, in novinarka Ashley Knox se srečata na letališču v Salt Lake Cityju, ki je skoraj popolnoma zaprto zaradi izjemno slabih vremenskih razmer. Njemu se mudi k pacientom, njej pa na predporočno večerjo. Kot edina možnost, da zapustita zablokirano letališče, se izkaže polet z majhnim zasebnim letalom, ki ga pilotira ležerni Grover Roosevelt. Rutinski let se sprevrže v katastrofo – letalo strmoglavilo, pilot umre ob zasilnem pristanku, Ben in Ashley pa se najdeta sama sredi surovih gorskih snežnih razmer, ona povrh vsega še z zlomljeno nogo. Kar sledi, je zgodba o boju za preživetje, kjer morata tujca v kritičnih situacijah ohraniti kar se da mirno kri in uporabiti vse svoje sposobnosti (oba sta tudi športnika), obenem pa prebroditi tudi čustvene viharje, ki jih prinaša prizadevanje za rešitev. Po knjigi je bila leta 2017 posnet tudi film z istim naslovom ter z Idrisom Elbo in Kate Winslet v glavnih vlogah. > SAMO RUGELJ

LAURA LEE GUHRKE

SKRIVNO GENTLEMANOVO HREPENENJE

Samska dekleta, knj. 3

prevod: Esther Košir

Hiša knjig, Založba KMŠ, 2017, m. v., 381 str., 12,99 €

Phillip Hawthorne, lord Keynški je z izplačilom zajetne vsote hčerki hišnega kuharja Marii preprečil skrivno poroko s svojim mlajšim bratom. Menil je, da je s tem storil vse, da prepreči škandal svoje družine. Čez dvanajst let, ko podjetna Maria nevede postane sosedka in hkrati najemnica njegove hiše v Londonu, spoznamo njeno poslovno iznajdljivost ob sočasni bojazni, da ji bo lord zopet prekrižal načrte. Se bo preteklost ponovila? Tokrat njene zahteve in želje niso naprodaj! Kljub poslovnemu vzponu pa njeno zasebno življenje ostaja osamljeno, brez poželenja, ljubezni, poroke, otrok. Arogantni, vzvišeni in oholi Phillip jo neprestano podčuje, da njen položaj ne ustreza njegovim družbenim normam in preprečuje, da bi obnovila prijateljstvo iz mladih let. Pa bo res tako ali se bo med njima razvilo celo kaj več? > KLARA JARC

HELEN HUNTING

OŽGANA KRILA

prevod: Neža Kralj

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2017, m. v., 368 str., 12,90 €

Tenley Page se je pred slabim letom dni sesul svet. V letalski nesreči je izgubila vso svojo družino in zaročenca, sama pa jo je odnesla s hudimi poškodbami in polno omarico tablet, ki so jo za ne-

kaj časa zasvojile. Zdaj v novem mestu poskuša pozabiti preteklost in se sestaviti, predava na fakulteti, piše disertacijo in dela še v antikvariatu. Hayden Stryker je tetovator, ki ga še vedno preganja preteklost, v kateri je sprejel veliko slabih odločitev. Nasproti svojega studia v tetinemu antikvariatu spozna študentko, ki je videti iz povsem drugačnega sveta. Med njima že od vsega začetka prasketa iskrica privlačnosti, ki se ji nihče od njiju ne more dolgo upirati. Kljub temu da se popolnoma prepustita strasti, pa vsak od njiju še vedno skriva del preteklosti, ki ga ne upa priznati. Skrivnosti pa imajo navado, da pridejo na plan ob nepriemernih trenutkih in v situacijah, ki jih še poslabšajo. Tenley se tako ob koncu prvega dela nove zelo vroče serije *Črnilo in jeklo vrača* v domače mesto, Hayden pa spozna, da ji ne more pustiti, da kar tako pobegne, zato se poda za njo. Nestrpno pričakujemo drugi del. > KLARA JARC

DINAH JEFFERIES

HČERKA TRGOVCA S SVILO

prevod: Mojca Svetičič

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2017, m. v., 390 str., 12,90 €

Britanska pisateljica Dinah Jefferies (1948) je podpisala že štiri priljubljene romane, največji uspeh pa je doživela z rahločutno zgodbo *Žena plantažnika čaja*, ki je bil kar šestnajst tednov mednarodna uspešnica na listi Sunday Timesa. *Hčerka trgovca s svilo* ne zaostaja za predhodnim romanom, kar sploh ne preseneča, saj avtorica postavi zgodbe v eksotične pokrajine polpretekle zgodovine, njene junakinje pa se v zapletenih zgodovinskih okoliščinah soočajo z življenjskimi odločitvami. Tokrat zgodbo vodi Nicole, pol Francozinja, pol Vietnamka, vse življenje razdvojena med dvema popolnoma različnima svetovoma. A v času, ko se Vietnam bori za osvoboditev izpod francoske vladavine in deželo pretresajo nemiri, se mora odločiti, kdo je. Je Francozinja ali Vietnamka? Bo stala z Vietnamci ali Francozi? Bo k odločitvi pripomogel Tran, ki se bori za samostojnost dežele? Roman, ki bralca popolnoma očara. > VANJA JAZBEC

JUDE DEVERAUX

DEKLE IZ SUMMER HILLA

prevod: Mateja Malnar Štembal

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2017, m. v., 398 str., 12,90 €

V Summer Hillu postaja zelo živahno, saj se začenja avdicija za odrsko priredbo *Prevzetnosti in pristranosti*. Čeprav gre za manjšo mestno produkcijo, je med zasedbo tudi zelo zveneče hollywoodsko ime – Tate Landers, ki se je vrnil na svoje posestvo. Priljubljeni igralec brez truda očara mlado in staro, le eno dekle ga ne prenese ... Casey Reddick, prvovrstna kuharica, je pred nekaj dnevi mislila, da sanja prav prijetne sanje, ko se je pred njenim kuhinjskim oknom čeden moški sprehajal v Adamovem kostumu in se prhal pod zunanjim tušem na njeni terasi. Malce prepozno je ugotovila, da je pravzaprav budna, lepi

neznanec – nihče drug kot Tate – pa je mislil, da je paparac, ki opreza za njim, in se z njo soočil. Začetek »na levo nogo« se še zaostri, ko ji Tatov nekdanji svak Devlin pove svojo plat grde zgodovine s Tatom. Caseyjino sovraštvo pa je tisto, ki režiserja prepriča, da sta prav onadva izvrstna za vlogo Darcyja in Elizabeth. Spomnimo se, da je Elizabeth o Darcyju spremenila mnenje; ga bo lahko tudi Casey? Avtorica odkrito manipulira z vzporednicami med liki v *Prevzetnosti in pristranosti* ter junaki svojega romana, na zabaven in lahkoten način med njimi ustvarja kemijo ter razkriva zakulisje gledališča, kjer ne gre vse po načrtih. Iskri! > KLARA JARC

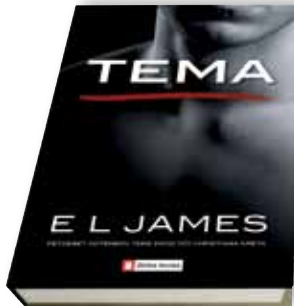
E. L. JAMES

TEMA

prevod: Marko Bogataj

Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2018, m. v., 554 str., 16,90 €

Ravno v času, ko na filmska platna prihaja zadnji del odmevne trilogije *Petdeset odtenkov sive*, so slovenski bralci in predvsem bralke dobili

prevod sveže napisanega romana izjemno uspešne britanske pisateljice, ki se je po končani izvirni trilogiji *Odtenkov* odločila zgodbo napisati še z vidika glavnega junaka, skrivnostnega Christiana Greya. Leta 2015 smo se prvič potopili v njegov svet, zdaj pa je tukaj nadaljevanje, v katerem si Christian po razhodu želi znova zaživeti z Ano, saj si je kar ne more izbiti iz glave, medtem pa ga še vedno mučijo spomini iz otroštva. Mu bo uspelo premagati strahove in osvojiti ljubljeno Ano? Oboževalci serije bodo zagotovo podoživeli strast v vseh odtenkih, skozi katere jih bo popeljal sam gospod Grey. > VANJA JAZBEC

SUSAN MEISSNER

BULVAR HREPENENJA

prevod: Ida Sternad

Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2017, m. v., 336 str., 12,90 €

V Hollywoodu blizu West Sunseta se v trgovini z izbranimi vintage oblačili po pomoti znajde legendarni zeleni klobuček z zlatimi resicami, ki ga

je v kulturnem filmu *V vrtnicu* nosila Scarlett O'Hara. Od tu se zgodba vrne sedemdeset let v preteklost. Violet Mayfield pride leta 1938 v Los Angeles, da bi v Hollywoodu začela novo življenje. Zaposli se v filmskem studiju, kjer nemajo spektakel *V vrtnicu*. Tako spozna skrivnostno Audrey Duvall. Audrey, ki je nekoč že bila na pragu zvezdnitva, je zdaj Violetina sostanovalka in sodelavka. Njena strast do življenja privede do mnogih skupnih dogodivščin, ki Violet navdušujejo vse do taktokrat, dokler njuna najgloblja hrepenjenja ne trčijo skupaj. Strastna želja po koščku sreče bo posegala v njuno prijateljstvo in življenje še daleč v prihodnost. > SONJA JUVAN

JOHANNA LINDSEY

UJETNIK MOJIH ŽELJA

Maloryjevi, knj. 8

prevod: Ljubica Karim Rodošek

Hiša knjig, Založba KMŠ,
2017, m. v., 472 str., 12,99 €

Gabrielle Brooks je še mladoletna po smrti matere pobegnila pred izprijenim skrbnikom na Karibe, kjer je trgovaval njen oče.

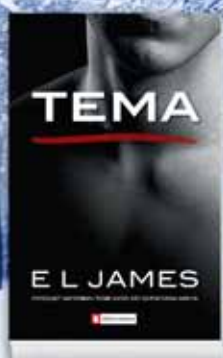

Ko ga je našla, je presenečena izvedela, da je pirat, natančneje iskalec zakladov in posrednik pri odkupninah. Po nekaj letih v toplih krajih jo oče pošlje nazaj v Anglijo, da bi si našla spodobnega moža. Že od prvega trenutka, ko se srečata s kapitanom Drewom Andersonom, je poznanstvo ognjevito, sprva bolj jezne narave, a vse bolj tudi strastne. Drew je prepričan, da je kot hčerka pirata že zdavnaj izgubila svojo čast in bi jo najraje dodal med svoje ljubice. Ko ji s škandalom uniči ugled, se mu Gabby maščuje tako, da (začasno) ugrabi njegovo ladjo z njim vred, saj se mora nepričakovano vrniti. > KLARA JARC

NOVOSTI iz zbirke

ŽEPNA KNJIGA

UČILA

AVANTURA
ZA DRŽNE ISKALCE DOŽIVETIJ

PRVA ŠTEVILKA
ŽE V PRODAJI!

Naročanje www.zvoneseruga.com/revija-avantura

WWW.REVIJA-AVANTURA.SI

RAHLOČUTNO

RAPHAËLE GIORDANO

TVOJE DRUGO ŽIVLJENJE SE ZAČNE, KO SE ZAVEŠ, DA IMAŠ SAMO ENO

prevod: Špela Žakelj

Učila International, zbirka Žepna knjiga,

2017, m. v., 218 str., 10,90 €

Privlačna francoska zgodba je križanec sodobnega priročnika za samopomoč in romaneskne zgodbe. Osemintrideseletna Camille kljub redni službi, ljubečemu možu in zdravemu otroku na neki točki svojega življenja začuti, da ji nekaj manjka. Po naključju spozna prijaznega Clauda, izkušenega rutinologa, ki ... Koga? Ja, rutinologa, ki zna pregnati rutino iz vsakega življenja in ponuja izvirne metode za osebno rast in kakovostnejše bivanje. Nekega dne, ko se počuti precej na dnu, se Camille odloči, da bo sledila njegovim nasvetom. Skozi najbolj nora doživetja – od vožnje z balonom, kjer odmetava svoje stare navade, prek potapljanja, kjer se uči pomena dihanja, do božanja filozofskega mačka, ki zna ceniti mir in meditacijo – se izvije iz vsakdanjega dolgčasa in v sebi odkrije dolgo zakopane potenciale, ki jo še bolj povežejo z možem in otrokom, hkrati pa začne uresničevati tudi svoje poklicne sanje. Avtorica te univerzalne zgodbe je umetnostna terapevtka in svetovalka za osebnostni razvoj pa tudi slikarka in po novem še pisateljica. > RENATE RUGELJ

RUTH M. LERGA

KO SE PREBUDI LJUBEZEN; KO STRAST POČAKA

Trije mušketirji, knj. 2 in 3

prevod: Vesna Česnik Korošec

Hiša knjig, Založba KMŠ,

2017, m. v., 637/445 str., 14,99 €/12,99 €

Julian je postal dedič markiza Woodwardskega, ko so njegovi starejši bratje preminuli. Z brezsrčnim očetom sta že leta na bojni nogi in Julian se namerava maščevati tako, da bo družinsko ime z njim izumrlo. Želja po retribuciji se zdi celo tako močna, da je Julian pripravljen zavreči lastno srečo z lady April Elisabeth Martin. April se pri teti njegovega prijatelja Jamesa izdaja za služabnico, saj se skriva pred stricem, ki jo hoče omožiti. Ko mu April zaupa, da jo je njuno strastno razmerje spravilo v blaženo stanje, in prizna svoje poreklo, je Julian besen in raztrgan na dvoje: maščevanje ali zakonska sreča?

Lady Judith, sestra Richarda Illingswortha, je tik pred svojo sezono, v kateri si bo morala najti moža, bratovega prijatelja Jamesa, markiza Wilerbroughskega, zvalila v strastno noč. Po šestih letih in smrti svojega ameriškega moža se vrne v rodno deželo z življenjskimi izkušnjami, bogata in neuklonjiva. Ponovno srečanje z Jamesom med njima obudi sladke spomine, medsebojna privlačnost pa ju zapelje v razmerje. Ker se Judith noče odpovedati svoji svobodi, se zapleteta v diskretno romanco, ki pa kmalu nobenemu od njiju ni dovolj.

Španska avtorica zna s svojim pripovedovanjem, čutnostjo (in na vseh pravih mestih s humorjem) pričarati čudovite pripovedi iz angleške visoke družbe in se lahko brez zadržkov kosa z najbolj priljubljenimi ameriški avtoricami zgodovinskih ljubezenskih romanov. > KLARA JARC

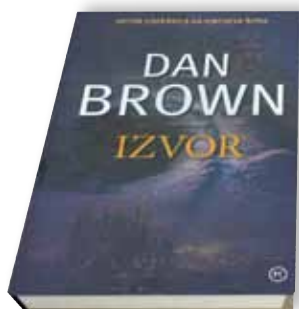
DAN BROWN

IZVOR

Robert Langdon, knj. 5

prevod: Tina Stanek

Mladinska knjiga, zbirka Krimi, 2017, t. v., 461 str., 34,99 €

Peti roman z Robertom Langdomom v glavni vlogi (Po *Angelih in demonih*, *Da Vincijevi šifri*, *Izgubljenem simbolu* in *Infernu*) nadaljuje Brownovo tradicijo, da pri dogajanju romana poveže zgodovinske dogodke z usodnimi človeškimi vprašanji. Po Rimu, Parizu, Washingtonu in Firencah nas Brown z *Izvorom* odpelje v Španijo in Katalonijo, od Guggenheimovega muzeja v Bilbau do Barcelone z Gaudijevimi umetninami, v središču katerih je Sagrada Familia, torej bazilika Svete družine. S tem bralcu naslika še eno evropsko kulturno razglednico, na katero položi

svojo zgodbo. Ta je tudi tokrat obdana z eno ključnih dilem človeštva, pri kateri se cepita dva osnovna življenjska nazora, ki vsak po svoje pojasnjujeta, kako je na Zemlji nastalo življenje: znanstveno evolucijski na eni strani in kreacionistično religiozni na drugi. Langdon je na začetku *Izvora* namreč povabljen na prireditev, v okviru katere naj bi razvpiti znanstvenik in futurist Edmond Kirsch predstavil odkritje, ki naj bi v temelju zamajalo dojemanje sveta predvsem vernikom. Prireditelj je skrbno pripravljena, sprevrže pa se v tragedijo, saj Kirscha ustrelijo, tako da na Langdona in njegovo tokratno sodelavko, direktorico muzeja, pade naloga, da razvozlata, kaj je s svojimi raziskavami dejansko ugotovil umorjeni Kirsch. Dirka z nasprotniki in časom se lahko začne. > SAMO RUGELJ

Dan Brown

A. J. FINN

ŽENSKA NA OKNU

prevod: Miro Mrak

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2017, m. v., 448 str., 14,90 €

Prvenec, pri nas je prevod izšel zelo hitro za izvirnikom, je pod psevdonimom napisal avtor, zaposlen v založništvu, atrakcija pa je postal že pred izidom, saj so hitro odkupili pravice za prevod v več kot tridesetih jezikov, ob tem pa si zagotovili tudi pravice za njegovo filmsko priredbo. *Ženska na oknu* se po svoji strukturi in žanru, seveda v sodobni preobleki, spogleduje s Hitchcockovim znamenitim klasičnim filmom *Dvoriščno okno*, pri čemer je tokrat namesto legendarnega Jamesa Stewarta, priklenjenega na stol zaradi zlomljene noge, glavna junakinja srednjeletna Anna, od katere sta se nedavno odselila mož in hčerka, on pa trpi zaradi agorafobije, zaradi česar se najraje zadržuje v svoji hiši, se naliva z alkoholom in opazuje svoje sosede. Vse se spremeni, ko nekega večera pri sosedih, ki so se nedavno priselili v njeno sosesko, vidi nekaj, česar ne bi smela. To spodbudi njeno zanimanje pa (morda) tudi domišljijo, s tem pa v tek požene napeto zgodbo, ki ji želi Anna vsekakor priti do dna. > SAMO RUGELJ

JULIE JAMES

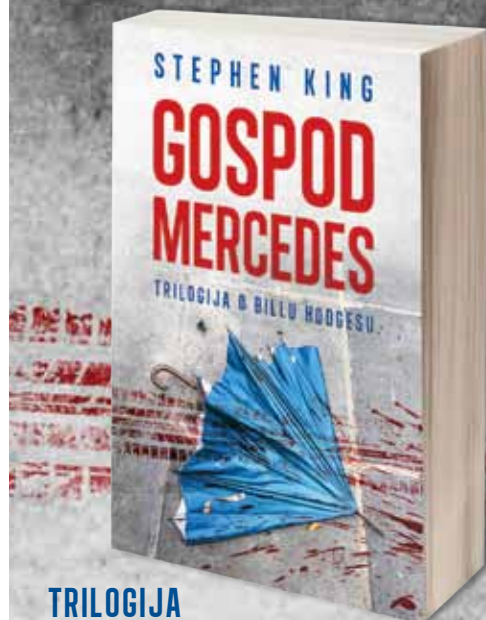
LJUBEZEN POD KRINKO

Agenti FBI, knj. 7

prevod: Vesna Česnik Korošec

Hiša knjig, Založba KMŠ, 2017, m. v., 509 str., 12,99 €

Jessica Harlow in John Shepherd sta bila na akademiji FBI najbolj tekmovalna sošolca. Po zaključku sta ubrala vsak svojo uspešno in zahtevno poklicno pot, na ljubezenskem področju pa sta se oba opekla. Po šestih letih se znajmeta v čikaški izpostavi FBI, kjer sta celo določena za partnerja pod krinko v odmevnem primeru podkupovanja. Ko sta po vsem tem času prisiljena sodelovati in ko opravita vse besedne boje za nazaj, se končno lahko vidita tudi brez predsodkov. Potem ko se bolje spoznata, antipatijo zamenjajo čustva naklonjenosti, ob katerih jima postane jasno, da ju je že v preteklosti preganjala tudi strast, zdaj pa je njun skupni čas omejen. Ob zaključku primera bi moral John v Quantico, kjer so ga sprejeli v elitno enoto za reševanje talcev, kar si je že nekaj časa želel. Bo šel za svojimi sanjami, se jim bo odpovedal ali bo našel način, da jih prilagodi? > KLARA JARC

TRILOGIJA
O BILLU HODGESU

STEPHEN KING

Hiša knjig

Vitez kresne noči

Kinley MacGregor

Zbirka Bratovščina meča, 4–5

Ujetnik mojih želja

Johanna Lindsey

zbirka Maloryjevi, 8. knjiga

Rad bi te držal za roko,

Marie Force, zbirka Green

Mountain, 2. knjiga

Kaj vse sem storila za vojvodo,

Marie Force, zbirka McCarthyjevi

z otoka Gansett, 5. knjiga

BREZPLAČNA dostava za vse nakupe romanc že nad 25 €.
Uporabite kodo **POSTNINA25!**

Distribucija Avrora

e: info@galarna.si

t: 040 922 521

WWW.GALARNA.SI

STEPHEN KING

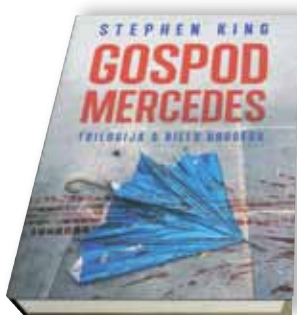
GOSPOD MERCEDES

prevod: Anja Bakan

Hiša knjig, Založba KMŠ,

2017, m. v., 509 str., 13,99 €

Ameriški pisatelj Stephen King, ki je nedavno praznoval sedemdeset let, se je v svoji karieri preizkusil v mnogih žanrih, najbolj znan pa je po nadnaravnih grozljivkah. A vendar je prav uspešen tudi v povsem običajnih in zemeljskih žanrih kriminalk in srhljivk, med katere spada tudi *Gospod Mercedes* (gre za njegov 62. roman!), prvi del trilogije, v katerem je vpeljal nedavno upokojenega in precej depresivnega kriminalista Billa Hodgesa. Ko pa se nekega jutra zgodi nenavaden zločin, saj morilec v ukradenem mercedesu zapelje v množico, ki čaka pred zaposlitvenim sejmom, ta primer iz upokojenske odrevenelosti zbudi Hodgesa, ki se odloči, da bo za vsako ceno dobil neuravnovešenca. Tekoče napisana kriminalka v prepoznavnem Kingovem pripovednem slogu je leta 2015 dobila tudi nagrado edgar za najboljšo knjigo v tem žanru. > SAMO RUGELJ

SARAH J. MAAS

POLNOČNA KRONA

Stekleni prestol, knj. 2

prevod: Katarina Žakelj

Učila International, zbirka Žepna knjiga,

2017, m. v., 396 str., 12,90 €

Kmalu po prevodu prvega dela priljubljene serije, ki se spogleduje z žanroma romantične in temne fantazije, je pred nami že nadaljevanje. Da spomnimo: *Stekleni prestol* je predstavil Celaeno Sardothien, izurjeno morilko, ki si je z zmago na tekmo vanju priborila »delovno mesto« kraljeve bojovnice. Čeprav je njen vladar okruten tiran, kriv za trpljenje in smrt mnogih, Celaena nima izbire in mora izvrševati umazane uboje. Ali pač. Celaena namreč slutiti kraljevo zavezo zlu in plete svojo igro, s katero bi razjasnila izvor njegove moči. Pretvarjanje postaja vse težje, saj je težko ohraniti skrivnosti tudi pred prijatelji ... In prav odnosi med liki so tisti, ki tokrat naredijo korak naprej. Medtem pa Celaena med tkanjem romantičnih in prijateljskih vezi zaradi okusa lastne sreče postaja vedno bolj ravnodušna do krivic, ki se dogajajo v kraljestvu. Toda ko se zgodi tragedija, se preobrazi v neustavljivo hladnokrvno morilko.

... popularne serija, ki se spogleduje z žanroma romantične in temne fantazije ...

Bo ob vsej razliti krvi sploh zmogla najti pot nazaj v človečnost? *Polnočna krona* ob bolj osredotočenem pisanju nadgradi že tako berljivi prvenec. Občasno sicer še moti nihanje likov: ti se v neki situaciji obnašajo povsem

razumno, spet v drugi presenetijo s svojo naivnostjo. Klub vsemu je opazen zrelostni razvoj, zlasti pri Celaeni, ki jo Maasova sijajno razvije kot hkrati neuničljivo in ranljivo junakinjo, razpeto med lastnimi željami in obremenjujočo usodo, ki ji je namenjena. Ob bolj ali manj presenetljivih razkritjih pa se riše tudi osrednji konflikt, kjer pomembno vlogo vlečejo starodavne magične sile. Priporočljivo, predvsem pa zabavno in neodložljivo branje. > ALEŠ CIMPRČ

OLIVER BOWDEN

POD ČRNO ZASTAVO

Assassin's Creed, knj. 6

prevod: Samo Kuščer

Učila International, zbirka Žepna knjiga,

2017, m. v., 368 str., 12,90 €

Pred nami je novo nadaljevanje napete serije *Assassin's Creed*, ki dokazuje, da tudi t. i. »media-tie-in« naslovi prinašajo vznemirljivo branje in da očitno trg za njih obstaja tudi pri nas. *Pod črno zastavo* je v roman predelana povest ene najbolj prodajanih videoiger leta 2013 *Assassin's Creed IV: Black Flag*. Tudi tokrat gre za zgodovinsko fikcijo, kjer je v resnično preteklo obdobje in dogodke vnesen izmišljeni boj za prevlado med redoma morilcev in templjarjev. Če smo v prejšnjem delu stopili na ameriška tla za časa revolucije, se tokratna pripoved dogaja nekaj desetletij poprej. Pod črno zastavo nas namreč popelje na odprto morje Karibov 18. stoletja, ko je tam kraljevala zlata doba piratstva. Osrednji lik je Edward Kenway (oče junaka prejšnjega romana *Zavrženi*), mladi ovčerejec iz okolice Bristola, ki zaradi občutka, da je zguba in finančno nezmožen poskrbeti za svojo ženo, sprejme delo mornarja. Kasneje po spletu okoliščin postane nevaren pirat, kar ga potegne v boj med omenjenima redoma, ki sta navzoča tudi v tem delu sveta. Razburljiva pustolovščina, ki razširi življenjsko pot Edwarda zunaj okvirjev igre. > ALEŠ CIMPRČ

JEAN-LUC BANNALEC

ŽIVLJENJE V ROŽNATEM

Komisar Dupin, knj. 6

prevod: Larisa Mugerli Lavrenčič

Učila International, zbirka Žepna

knjiga, 2017, m. v., 296 str., 12,90 €

Pred ljubitelji in »sledilci« umorov v slikoviti Bretaniji in komisarja Dupina

je njegov šesti primer. Vse se začne sredi veličastnih skal slavne Rožnate granitne obale, kjer komisar Dupin preživlja poletni dopust. Čeprav naj bi se predajal sladkemu brezdelju, v katerem njegova draga Claire uživa, izkoristi sleherni priložnost, da užije nekaj napetih trenutkov na sicer mirnih obmorskih počitnicah. Nekega dne pred njegovimi očmi izgine ženska in napadejo poslanko, ki je sprta z lokalnimi kmeti. Nato bretonsko obalno vasico šokira še najdba trupla. Ker so mu Claire in sodelavci zapovedali počitek, se Dupin s pomočjo vaščanov loti preiskave naskrivaj. Ob tem spoznava začarane doline, sanjske plaže in nenavadne skalnate pokrajine, kar vse povečuje napetost – vse do razrešitve skrivnostnega primera. > SONJA JUVAN

SHARI LAPENA

PAR IZ SOSEDNJE HIŠE

prevod: Lidija Kreft

Učila International, zbirka Žepna knjiga,

2017, m. v., 296 str., 10,90 €

»Vsi hlinijo in se pretvarjajo, da so nekaj, kar niso. Ves svet je zgrajen na lažeh in prevarah,« je misel iz te napete in nepredvidljive kriminalne zgodbe. Njen začetek malce spominja na resnične dogodke, ki jim je pred leti sledil ves svet: izginotje deklice Maddie McCain iz apartmaja v portugalskem letovišču Praia da Luz. V našem primeru iz posteljice izgine polletna dojenčica Cora, medtem ko sta njena starša na zabavi pri sosedih, le nekaj metrov stran. Roman odlikujejo dobra dramaturška zasnova in številni vsebinski preobrati ter nepričakovana razkritja. Z navdušenjem jo boste prebrali na dušek in si rekli: Odličen konec, a še boljši začetek nove knjige! > SONJA JUVAN

GUILLEM BALAGUÉ

BARÇA

Ilustrirana zgodovina
nogometnega kluba Barcelona
prevod: Martin Jankovič
Učila International,
2017, t. v., 192 str., 29,90 €

Nogometni klub Barcelona je nedvomno najbolj prepoznavna katalonska blagovna znamka. In to je vedno bil.

A v zadnjih mesecih je športna, čustvena, družbena, gospodarska in tudi politična vloga »blaugrane« postala pomembnejša kot kadar koli po španski državljanski vojni v drugi polovici tridesetih let 20. stoletja. S katalonskim prizadevanjem za neodvisnost in ostrim odgovorom Madrida, ki je zatrl demokratične težnje sredozemskega naroda, je Barça zopet vstopila na polje identitete politike. Morda bolj kot kadar koli. *Barça*, ilustrirana zgodovina nogometnega kluba Barcelona, je popolno (knjižno) darilo vsakemu navijaču, letos še, kot zanalašč, posebej uspešnega moštva, ki je bilo, kot pravi najbolj znan navijaški slogan, ki ga je mogoče slišati na kulturnem stadionu Nou Camp, skozi svojo celotno zgodovino »več kot le klub«.

... lepa knjiga, ki temelji na fotografijah in zgodovinskovsebinskih izsekih ...

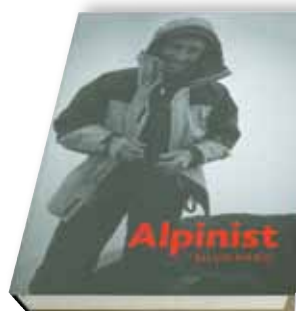
Lepa knjiga, ki temelji na fotografijah in zgodovinskovsebinskih izsekih ter portretih najbolj slavnih in pomembnih nogometašev (in trenerjev), ki so krojili njeno fantastično zgodovino, in tudi tistih, ki krojijo njeno izjemno sedanjost, je zgoščen in dobro selekcioniran vpogled v eno največjih institucij svetovnega nogometa. Obenem pa homage NK Barceloni ni le klasični navijaški suvenir, temveč knjižica z obilico dodane vrednosti. Seveda ne literarne. Za zaprisežene navijače, ki med počasom radi prelistajo tudi kaj več kot le športne časopise. > BV

SILVO KARO

ALPINIST

Osp, 2018, 304 str., m. v., 25 €

Po dolgem času smo spet dobili avtobiografijo ene od sodobnih legend slovenskega alpinizma. Karo (1960), del prepoznavne alpinistične trojke (Karo-Jeglič-Knez) nam v svoji knjigi, ki po njegovem ni niti filozofska niti lirična, temveč predvsem izpovedna, želi povedati, kakšen »lajf so furali« alpinisti v njegovem času. Karo doda knjigi nekaj fine barve s tem, ko malce bolj pikantne izraze postavi v ležečo pisavo. V kronološkem stilu bralca sprehodi skozi svoje življenje, od skromne mladosti na kmetih prek prvih del, ko je pomagal pri obnavah streh in ugotovil, da se lepo znajde na zračnih višinah, do prvih srečanj s hribi in gorami, ki so v njem prebudile strast in hrepenenje ter njegovo življenje zaznamovale za zmeraj. Alpinistična pot ga je vodila od domačih Julijcev, Paklenice in evropskih Alp (zraven je bil svoj čas tudi Borut Veselko) do ameriških ekspedicij, ki so v Yosemiteh odpirali nove svetove, pa vse do Himalaje in Patagonije, kjer je s soplezalci spoznaval različne tipe vzponov in sten ter jih z neumorno vztrajnostjo in iznajdljivostjo vedno znova uspel preplezati. Karo piše direktno in, kjer je kritičen, brez olepševanja, nekaj gorkih besed nameni tudi Česnu in njegovemu Lotseju, se pokloni Jegliču, ki mu je leta 2017 posvetil tudi prvenstveno smer v Planji, s čimer je – poleg knjige – zaokrožil svojo dosedanjo alpinistično kariero. Žlahtni pripovedni minimalizem velikega alpinista! > SAMO RUGELJ

DANNY MACASKILL

NA ROBU

Kolesarjenje za življenje
prevod: Jolanda Blokar
Aktivni mediji, 2017, t. v., 249 str., 24,90 €

Danny MacAskill slovi po viralnih videih na YouTubeu, kot so *The Ridge*, *Cascadia* in *Imagine*: živce parajoči posnetki trikov na lokacijah, ki se raztezajo od gorskih vrhov, streh in opuščeni mest do filmskih kulis. Njegovo življenje je polno razburljivih doživetij, krvavih padcev in milijonov ogledov na spletu. Poklicni »rajder uličnih trialov« za podjetji Red Bull in Santa Cruz Bicycles je odraščal v Dunveganu, odročnem škotskem mestecu na otoku Skye. Nato je postal kolesarski mehanik, toda njegova strast za triale je prerasla v nepričakovano kariero, ko je njegov debitantski video *Inspired Bicycles* z nedoumljivimi triki na edinburških ulicah postal viralen. Danny je s filmi, med katerimi sta *Imagine*, v katerem je filmsko kuliso spremenil v otroško sobo za trike, in *The Ridge*, v katerem je izvedel epsko vožnjo po Nedostopnem vršacu na otoku Skye, zbral več kot 250 milijonov ogledov na YouTubeu. Pred kratkim se je v *Cascadii* pognal čez strehe Gran Canarie in skočil v valove pod pečino, vse skupaj pa posnel s kamero Gopro. Dvakrat je bil kandidat za nagrado laureus kot ekstremni športnik leta in za naslov pustolovca leta National Geographica. V brezkompromisnih spominih na kaos Danny pripoveduje o svojem uporniškem otroštvu na otoku Skye, začetkih v vlogi rajderja uličnih trialov, nas popelje v zakulisje svojih treningov in videov ter razkriva, kaj je potrebno, da se povzpneš na višji nivo – tako duševno kot telesno. > BLAŽ MAZI

MIRAN TEPEŠ | VELIKI TRIJE

»Jadranje me veseli. Jadranje imam v krvi. Jadranje je moj način življenja. O jadraniu sanjam, ko nisem na barki. Pred desetimi leti sem prvič objadral svet in uresničil svoje otroške sanje. Postavljal sem si nove cilje, ki so prinesli nove izzive.«

Tretji jadralski potopis Mirana Tepeša opisuje jadranje mimo rta Horn, rta Leeuwin in Rta dobrega upanja, jadranje čez južni Pacifik, okoli južne Avstralije in Tasmanije ter samostojno jadranje čez Indijski ocean. Dodani so zapisi s poti po naravnih parkih Avstralije in Južne Afrike.

www.tepes.info/jadranje/knjige

19.824 PREJADRANIH MILJ • 308 STRANI • 425 FOTOGRAFIJ

Knjigo lahko naročite prek e-pošte knjiga@tepes.info in na Facebook strani *Skotica*, na voljo pa je tudi v knjigarnah.

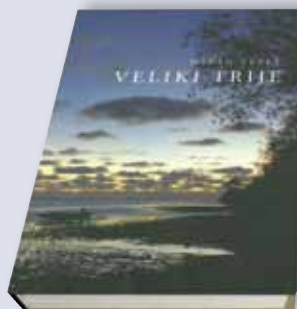
Če so bili smučarski skoki njegova prva strast in je jadranje postalo njegova druga športna strast, se je tema dvema počasi pridružilo še pisanje. Miran Tepeš zdaj pa že vrsto let deluje kot funkcionar v smučarskih skokih, vmes, ko ga delo ne priganja, pa pljuje s svojo Skokico in popisuje kraje, ki jih objadra. Pred leti je napisal knjigi *Z vetrom* (2008) in *Proti soncu* (2012), v katerih je preplul svet in se podal v lov še za novimi morskimi dogodivščinami, v novem potopisu *Veliki trije* pa slovenskim bralkam in bralcem predstavi jadranje mimo treh znamenitih južnih rtov: Horna, Leeuwina in Rta dobrega upanja. No, še ena strast je verjetno fotografiranje, med potjo je namreč nastalo na stotine sijajnih fotografij ...

»S knjigo poskrbim, da nekaj ostane za mano.«

MIRAN TEPEŠ

VELIKI TRIJE

fotografije: Miran in Zlata Tepeš et al.
samozaložba, 2018, t. v., 306 str., 30 €

Bukla: Kako prepletena je vaša jadralska strast z dejstvom, da ste po izobrazbi geograf?

Tepeš: Jadral sem že, preden sem se odločil za študij geografije. Rad jadram, potujem in spoznavam nove kraje in nove dele sveta, zato je moja barka zadnjih petnajst let vseskozi nekje na poti. Poznavanje geografije mi olajša načrtovanje jadralskih poti in hkrati pomaže izbirati nove cilje.

Bukla: Kako se vaša jadralska potovanja vključujejo v siceršnje delovne in družinske obveznosti?

Tepeš: Zadnja leta delam za Mednarodno smučarsko zvezo FIS in je moje delo sezonsko. Poleti imamo tekmovanja dva meseca in pozimi pet mesecev, vmes pa imam spomladi in jeseni manj službenih obveznosti. To sta obdobji, ki ju v veliki meri lahko izkoristim za jadranje in takrat se posvetim tudi družini. Doma so navajeni mojih potovanj in odsotnosti, vendar bodo domači težko rekli, da jih zanemarjam. Starejša dva otroka, Jurij in Anja, sta že odrastla, najmlajši Jon hodi v gimnazijo. Vzgojna leta so mimo in v šali lahko ugotovim le, da me ne pogrešajo, prej nasprotno – ko sem kdaj več tednov doma in skušam uveljavljati svoj red, me začnejo spraševati, kdaj bom šel spet na barko, da jih bom pustil na miru. Žena je prevzela večji delež skrbi za družino.

Jadranje je res predvsem moj konjiček in moj svet, v katerega se umaknem, ko imam življenjskega in poslovnega vrveža vrh glave. Pri ženi in otrocih velikega navdušenja za jadranje ni in jih v to tudi ne silim, so pa na barki vedno dobrodošli.

Seveda je jadranje povezano s stroški in z njimi ne želim obremenjevati družinskega proračuna, zato poskušam s prirejanjem jadralskih tečajev in s knjigami zaslužiti nekaj denarja za financiranje mojih jadralskih poti po svetovnih morjih.

Bukla: Se pravi, da Skokico pustite v nekem zalivu na drugem koncu sveta in se čez nekaj mesecev z letalom znova vrnete ponjo?

Tepeš: Sveta ni mogoče objadrti v nekaj tednih, jadranju pa letno lahko namenim približno štiri mesece, zato jadralske poti razdelim na več etap, jadrnico pa vmes pustim v varnem pristanišču nekje na robu oceana, kamor pač ob izteku počitnic prijadram. Ko je zimska ali poletna tekmovalna sezona mimo, se spet odpravim na jadrnico in odjadram novim ciljem in novim otokom nasproti. Družina se mi na poti včasih pridruži in tega sem zelo vesel. Izogibajo se dolgim oceanskim potem in pridejo predvsem tja, kjer so otoki na gosto posejani.

Bukla: Domnevam, da čas na jadrnici mineva drugače, ali pa je ves čas treba biti buden in pozoren? Verjetno mora biti človek, ki se odloči za takšno jadralsko vdanje, pomirjen tudi s samoto, z lastno družbo?

Tepeš: Samota, odmaknjenost, odvisnost od narave je to, kar me pri jadranju privlači, vendar sem na jadrnici vesel tudi družbe. Jadranje v družbi je marsikdaj zabavnejše, predvsem pa varnejše.

Samota ni za vsakogar in nekajkrat se mi je že zgodilo, da sem moral bodriti svoje sojadralce na barki, ko so po tednu ali dveh jadranja na oceanu prišli do spoznanja, da nekaj tisoč kilometrov okoli nas ni kopnega, ni žive duše.

Bukla: Kako nevarno je danes plutje z malo jadrnico po oceanih? Tehnologija je napredovala in tudi informacijski kanali so vam verjetno v pomoč, a na koncu se morate še vedno zanesti na jadra, motor in lastno presojo.

Tepeš: Kako varno je jadranje, je ob vsej sodobni tehnologiji še vedno v veliki meri odvisno od jadrancev samih. Na oceanske poti se je treba dobro pripraviti, tako psihično kot telesno, preučiti je treba vremenske in morske razmere ter ustrezno pripraviti barko. Določeno tveganje pri prečkanju oceana vedno obstaja, saj je vreme včasih nepredvidljivo in tudi oprema lahko odpove. Tudi izbor posadke je pomemben, saj se že nekajdnevno jadranje po odprtem morju zaradi značajске neusklajenosti jadrancev lahko spremeni v nočno moro za vse.

Bukla: Pišete že med plovo ali se tega lotite potem, ko ste že na »stabilnem« kopnem?

Tepeš: Krajše zapiske si med jadranjem delam sproti, vsak večer. Na trdnih tleh potem vse skupaj uredim in dopolnim. Hkrati uredim tudi fotografije in filme, ki jih posnamem na poti. Pri končnem urejanju za potopis je boljše, da od jadranja mine nekaj časa, da laže ločiš plevel od solate. ☺

Miran Tepeš

Bukla: Pri pisanju prve knjige vam je pomagal sošolec in pisatelj Jani Virk. Pri tretji knjigi se gotovo počutite bolj suverenega pri zapisovanju dogodivščin in doživljajev s poti kot pri prvi. Kaj vam pomeni pisanje?

Tepeš: Da ne bo kdo mislil, da mi je Jani napisal knjigo *Z vetrom*. Napisal sem jo sam, on bi jo napisal bolje. Veliko mi je pomagal z nasveti, kaj naj v knjigo še napišem, da bo zanimivejša, kaj naj izločim, da ne bo preveč dolgočasna. Pomagal mi je tudi pri lektoriranju. Podobno mi je pomagal tudi pri knjigi *Proti soncu*. Verjetno sem s prvima dvema knjigama dobil nekaj izkušenj, v tretjem potopisu pa opisujem jadranje med otoki, ki so daleč od običajnih jadralskih poti, zato upam, da je knjiga *Veliki trije* še bolj zanimiva, a o tem bodo lahko presodili le bralci. Ne domišljam si, da sem pisatelj. Zapisujem, kar vidim in kar se mi dogaja na jadralskih poteh. Na koncu to uredim in izdam v obliki knjige, ker se mi zdi, da so dogodivščine lahko zanimive tudi za druge. Ne nazadnje s knjigo poskrbim, da nekaj ostane za mano, da spomin na jadralske poti počasneje obledi.

Bukla: Skokica je trenutno zasidrana nekje v bližini Rta dobrega upanja, njena pot pa se tu verjetno ne bo končala. Imate za naslednjo pomlad – po koncu smučarske skakalne sezone – morda že nove načrte? Tudi knjižne?

Tepeš: Spomladi imam namen jadrati iz Južne Afrike do Namibije in čez Atlantik do Svete Helene ter Južne Amerike, potem pa še enkrat čez Atlantik do Evrope in jeseni po Sredozemlju do Slovenije. Zagotovo si bom še vedno zapisoval, kaj se mi dogaja na poti. Že s prejšnjih poti po Atlantiku imam dosti zapiskov in veliko zanimivih fotografij. Če bom videl smisel in zbral voljo za urejanje, morda nastane nova knjiga, posvečena Atlantiku.

NATAŠA ĐURIČ

KRUH Z DROŽMI

Popoln priročnik za peko s kislim testom z recepti za kruhe ter slano in sladko pecivo

Dedal, 2017, t. v., 296 str., 29,70 €

Droži ali »kisló testo« so mešanica moke in vode, s kakršno so kruh, pogache ter sladka in slana peciva pekli v starih časih, torej pred razširitvijo industrijskega kvasa. Zaradi bakterij je testo prav tako vzhajalo, le da je trajalo nekaj dlje časa. Taki pekovski izdelki so – tako vsaj kažejo slike ob štiridesetih predstavljenih receptih v knjigi – znotraj rahli, njihova skorjica pa je bolj čvrsta. In tak kruh je trajnejši, seveda pa za uspeh potrebujemo nekaj znanja, kakovostne sestavine in ščepec soli. Avtorica Nataša Đurič nas zapeljuje tudi z lepinjami, čabatami, hamburgerji, buhtlji, grisini in krekerji, na koncu pa predstavi še brezglutensko peko z drožmi. Da bi čas tekkel počasneje. > ŽIGA VALETIČ

SANDRA STREHLE, CHRISTIANE SCHÄFER

ZDRAVO ČREVESJE

Slastni recepti za mirno prebavo fotografije: Jörn Rynio

prevod: Irena Madric

Mladinska knjiga,

zbirka Za zdravo življenje,

2017, m. v., 192 str., 22,95 €

Da je črevo pomembnejši organ, kot je videti na prvi pogled, smo lahko brali že v *Čarobnem črevesju*, zabavnem priročniku Giulie Enders, ki je bil tudi pri nas prava uspešnica. Tokrat pa nam dve nemški prehranski strokovnjakinji poleg nasvetov o vplivu zdrave prehrane na zdravo črevesje ponujata še kopico slikovitih receptov, s katerimi boste lahko razvajali tako svoje brbončice kot črevesje. Sveža žita, prosená kaša, kosmiči ali jagodičevje bodo poskrbeli za mirno prebavo in brezskrben užitek pri zajtrku. Za kosilo naj na vašem krožniku zadišijo korenčkova, grahova ali prežgana zdrobova juha, tanki rezanci s koromačem, narastek z bučkami, pita z zelenimi beluši, za tiste, ki ne morejo brez mesa pri glavnem obroku, pa so poleg klasičnih telečjih medaljončkov in puranjih prsi tukaj še pikantna mesno-sirova pita, finska ribja enolončnica ali mediteranski ragu. Poskrbeli sta tudi za poživljajoče zalogajčke, ki ne povzročajo prebavnih težav, ampak ponujajo dovolj energije za ves dan. > RENATE RUGELJ

360 strani

»Knjiga ponuja vse, kar morate vedeti o tem, da boste poskrbeli za zdravje svojih možganov – in zdravje svoje družine – takoj.«

– dr. Christiane Northrup

Ta knjiga je enostavno zaklad.«

– dr. Bernie Siegel

384 strani

Zdravi možgani je navdihujoča knjiga, ki vas skupaj s *Požganimi možgani* popelje na pot dolgoročnega vzdrževanja vitalnih in učinkovitih možganov.

DAVID PERLMUTTER je priznani ameriški nevrolog in nutricionist. Pri svojem delu se osredotoča na celosten pristop k zdravljenju različnih bolezni možganov.

BRANKO GRADIŠNIK

ISKANJE IZGUBLJENEGA ZDRAVJA

Za vse, ki bi se radi ognili belih halj, belih receptov, belih laži, bele žene in črnih misli

UMco, zbirka Preobrazba, 2018, m. v., 481 str., 24,90 €

Branko Gradišnik

Kako v sodobni družbi in ob sedanjem načinu življenja v srednjih letih in kasneje najti in obdržati zdravje? Tega vprašanja in odgovorov nanj se je lotil Branko Gradišnik (1951), priznani slovenski pisatelj, kolumnist, humorist in prevajalec mnogih del stvarne literature, v katerih si avtorji prizadevajo za izboljšanje posameznikovega in družbenega zdravja. V toku svojega življenja se je Gradišnik srečal z mnogimi zdravstvenimi te-

žavami, ki se jih je potem bolj ali manj znebil ene za drugo, svoja praktična in teoretična dognanja pa je zdaj zbral v knjižni obliki. V *Iskanju izgubljenega zdravja* se je tako posvetil človekovim boleznim in zdravju v najširšem družbenem in v najožjem osebnem smislu. V svojih ugotovitvah ves čas črpa iz dostopne strokovne literature in lastnih izkušenj, ki jih neposredno prevaja v spodbudne zglede, knjiga pa je obenem virtuozno šegavi literarni hibrid, saj se giblje med spominskimi zapisi, esejistiko montaignevskega tipa, zdravstvenim kompendijem in čistim, prešernim humorjem. Ob koncu svojega sedmega desetletja življenja (knjigo je zaključil, ko je bil star natanko dve tretjini stoletja) avtor izpričuje osupljivo vitalnost ne le telesa, temveč tudi duha. Vitalnost preseva iz njegovega pisanja predvsem kot univerzalna zvedavost, duhovitost, miselna gibkost, radoživost in šegavost, ob tem pa mu je lastna tudi prav neverjetna iskrenost. Besedila v knjigi so urejena v sedem poglavij. Prvo je namenjeno gibanju, naslednje presnovi, tretje bojem znotraj telesa (in z vdiralci), četrto problemom zaznave, peto psihosomatiki, šesto staranju (in zrelosti), sedmo pa pogubnosti današnje medikalizacije. Vse skupaj povezuje avtorjevo prepričanje, da so naša telesa evolucijsko ustvarjena, da skrbijo sama zase in za svoje zdravje – vendar le, če jih znamo obvarovati pred tujki potrošništva, črednosti in nadzora. Knjigi je zanosno spremno besedo napisala dr. Sonja Ukmar, avtorjeva osebna zdravnica. Delo, ki bi ob smotrni uporabi z zrnomo soli lahko skrajšalo čakalne vrste v zdravstvenih domovih. > SAMO RUGELJ

»To knjigo sem začel pisati, ker sem čutil, da jo moram napisati. Z leti se mi je bilo namreč posrečilo, da sem se otresel velike večine bedarij, s katerimi nas mrcvari medicina in nam solijo z njimi pamet dietetične rubrike in jih v oglaših ponuja farmacevtika. Bilo bi kratko malo neodgovorno, če bi svoja odkritja zadržal sam zase.

Moje izkušnje v zvezi z bolnostjo telesa in duha vam znajo biti zabavne, kajti vedno nas zabava brati o tujih zadregah, ki bi nam sicer, če bi se dogajale nam, ne bile najbrž nič smešne – a glavni namen tega pisanja je vsekakor, da bi bralkam in bralcem prihranilo pota k osebnemu zdravniku, k specialistom, fizioterapevtom, psihiatrom, pediatri, kirurgom, zdravilcem, v lekarno ... Vsakič znova ob teh priložnostih pa tudi pred bankomat.« – Branko Gradišnik, iz knjige

ARUNA M. SIEWERT

RASTLINSKI ANTIBIOTIKI

Skrivno orožje iz narave

prevod: Maja Šukarov

Mladinska knjiga, zbirka Za zdravo življenje, 2017, m. v., 128 str., 19,95 €

Nemška fitoterapevtka in predavateljica na šoli zdravilstva v Berlinu v sodobnem priročniku najprej razloži zgodovino, naloge ter želene in neželene učinke jemanja klasičnih farmacevtskih antibiotikov, v nadaljevanju

pa se podrobno posveti pripravi zdravilnih mešanic iz rastlinskega kraljestva. V mali domači rastlinski lekarni morate po njenih navodilih zmeraj imeti po vsaj 50 g zdravilnih brezovih listov, navadne zlate rozge, prave kamilice, velike kapucinke, repika, poprove mete, žajblja, rmana, ameriškega slamnika, vrtnega timijana in melise. Dobro pa je na zalogi imeti še čisti alojin gel, propolisovo tinkturo, česen in svežo čebulo. V osrednjem delu knjige je vsaka od zdravilnih rastlin predstavljena s kratkim splošnim opisom in sliko, opisani pa so tudi delovanje, učinkovine, oblika uporabe (čaj, tinktura, rastlinski sok, mazilo, krema, sveže ali suhe jagode, prah ...) in neželeni učinki ter morebitne kontraindikacije. V zadnjem delu pa so naštetje najpogostejše bolezni in težave ter katera rastlinska zdravila jih lahko blažijo ali ozdravijo. Siewertova je prepričana, da lahko z izborom pravih naravnih antibiotikov iz rastlin že sami, brez zdravnika, odpravimo marsikatero bolezen, hkrati pa delujemo tudi preventivno in si krepiamo imunski sistem. > RENATE RUGELJ

MICHAEL GREGER, GEN STONE KAKO OZDRAVIMO S HRANO

prevod: Niki Neubauer

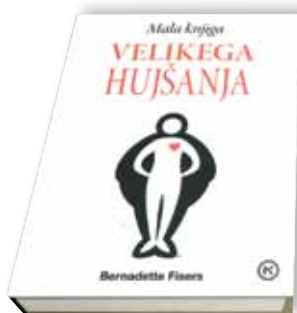
Ara, 2017, m. v., 591 str., 29,90 €

Kadar govorimo o tem, da bi bilo zaradi zdravja treba spremeniti način prehranjevanja, imamo pogosto v mislih le debelost ali sladkorno bolezen kot bolezensko posledico neprimerne hrane. Vendar priljubljeni ameriški zdravnik in predavatelj v tej obsežni knjigi dokazuje, da lahko določena hrana (večinoma na rastlinski osnovi) pozitivno vpliva tudi na vaše srce, pljuča, možgane, dviguje odpornost, znižuje previsok krvni tlak, izboljšuje delovanje ledvic, lajša depresijo in menda preprečuje celo nastanek raka na dojkah, prostati in drugod ... Menda obstaja petnajst glavnih vzrokov za prezgodnjo smrt, a s pravilno prehrano lahko na vsakega od njih delujemo preventivno in zmanjšujemo ali celo odpravljamo tveganje. Obsežna knjiga je tako razdeljena v dva sklopa – v prvem avtor pokaže na številne posredne in neposredne povezave med prehrano in glavnimi povzročitelji bolezni, v drugem pa ponudi konkretne nasvete za bolj zdravo vsakodnevno prehranjevanje. Prepričan je, da se v pravilni prehrani skriva glavni vzvod za preprečevanje vseh naših bolezni. > BETI HLEBEC

BERNADETTE FISERS

MALA KNJIGA VELIKEGA HUJŠANJA

fotografije: Terence Langendoen
prevod: Srđan Milovanović
Mladinska knjiga,
2018, m. v., 136 str., 17,99 €

V današnjem času je na voljo nešteto priročnikov, shujševalnih diet in zdravstvenih nasvetov, ki bi lahko omilili naraščajoče trende debelosti po vsem svetu, a prav noben nasvet ne deluje, če ga predebili ljudje ne razumejo in ne morejo izvajati. S čezmerno debelostjo (njen ITM je bil 42!) se je ubadala tudi avtorica priročnika, 50-letna frizerka in vizažistka, ki si je sestavila razumljiv in preprost načrt hujšanja. Ničesar novega, ničesar posebnega ni uporabila, le 30 vsem znanih tehnik in metod (od prehranjevanja, gibanja do nakupovanja) je upoštevala in v 30 tednih izgubila 30 kilogramov. Nič fruktoze, nič industrijsko predelane hrane, nič gaziranih pijač in sokov, veliko vode, minimalno ogljikovih hidratov, 10.000 korakov na dan, 9 ur spanja ... Zveni znano? Velja poskusiti. ☺ > RENATE RUGELJ

MINKA GANTAR

KO IMAJO HORMONI ŽUR

Kako harmonija ponovno oživi naša čustva, misli in telo
Srečno življenje,
2017, m. v., 413 str., 30,97 €

»Hormoni povezujejo čustva misli in telo. Hormoni so komunikacijski sistem v telesu. Ko ste vi v harmoniji, so tudi hormoni v harmoniji ...« začne svoj nagovor Minka Gantar, radostna svetovalka za zdrav življenjski slog, v svoji četrti, razširjeni izdaji velike knjižne uspešnice. Obstajajo pa tudi obdobja, ko hormoni podivjajo – puberteta, nosečnost, dojenje ali nezmožnost zanositve in nato še menopavza –, in takrat je dobro, da imate kje blizu tole knjigo. Razumljivi nasveti za boljše počutje tako fizičnega kot energijskega telesa so v tej dinamično oblikovani knjigi naravno prepleteni in se celovito dopolnjujejo. Če na eni strani govori še o jedilnikih za hujšanje in pomenu oz. delovanju stresnega hormona ali delovanja ščitnice, se lahko nekaj strani naprej že poglobite v pomen pozitivne afirmacije ali vzpostavljanja ravnovesja energijskih centrov v telesu in nato v nadaljevanju poiščete minerale za razstrupljanje telesa ... V skladu s sodobnimi trendi se avtorica posveti premagovanju izgorelosti, pomaga vam pregnati večni občutek lakote, ponuja zdrave jedilnike, vaje in navodila za pomlajevanje in regeneracijo telesa, pa drobne trike za taljenje maščob in odpravljanje negativne samopodobe. Ne pozabi pa niti na hormon sreče serotonin in hormon spanja melatonin, za najpomembnejši hormonski center pa označi prostor na sredini našega telesa, v območju srca. Knjiga za srečnejše ter bolj zdravo, zadovoljno in harmonično življenje. > RENATE RUGELJ

Kdo si, Divja ženska? Ti si ta!

AVTORICA
USPEŠNICE

Vas j**e ego

Ingrid Divković s svojo novo knjigo opogumlja ženske, da ljubijo sebe, sprejemajo poraze in zmage, drhtijo od strasti, sanjajo, objemajo, pomagajo in odkrijejo svojo ženskost.

**Avtorica bo gostovala
v knjigarnah
po Sloveniji.**

**Več na
www.mladinska.com.**

NOËL JANIS-NORTON

MIRNEJŠE, LAŽJE, SREČNEJŠE

Starševstvo;

Otroštvo pred zasloni

prevod: Tanja Rojc; Tanja Goršič

Vita, 2017, t. v., 435/262 str., 29,95 € / 24,95 €

Verjetno ga ni roditelja, ki se v času odraščanja svojih otrok ni znašel pred vprašanji, kako naj bo kos vzgojnemu izzivom, pa najsi gre za malčkove izpade trme ali pa za najstnikovo prekoračenje začrtanih mej. In v takšnih primerih še kako prav pridejo priročniki, kot sta tudi ta dva, ki zagotavljata dolgoročne uspehe, če se bomo le držali vseh opisanih napotkov avtorice, ki ima za seboj petinštirideset let izkušenj s področja vzgoje.

Knjiga *Starševstvo* v petih strategijah prikazuje, kako zaustaviti neprimerno vedenje otrok, kako mladež prepričati, da naredi, kar smo ji naročili, kako zmanjšati upiranje ter slabo vedenje otrok in še marsikaj drugega.

V knjigi *Otroštvo pred zasloni* pa se bodo odrasli bralci najprej zamislili nad številnimi pastmi, ki jih prinaša pretirana uporaba telefonov, tablic in gledanja televizije, kasneje v nadaljevanju pa spoznali, kako spremeniti uporabo tovrstnih naprav med otroki in kako ukoreniniti nove navade.

Avtorica v obeh priročnikih bralca postopoma vodi od problema do rešitve, vmes pa ga spodbuja s primeri in uri s številnimi vajami, ki ga vodijo do zastavljenega cilja. Dragoceno branje za mirnejše in srečnejše življenje vseh družinskih članov! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

ANICA MIKUŠ KOS

DUŠEVNO ZDRAVJE OTROK DANAŠNJEGA ČASA

Didakta, 2017, m. v., 416 str., 39,90 €

Čudni časi so, da je duševno zdravje otrok tako pomembna tema. Vendar je. Vse več jih namreč dobi diagnozo že v prvih letih življenja, pa zdravila, terapijo in sistem duševne opore. Kar je bizarno, če pomislimo, da se to dogaja v družbi, ki velja za bolj razvito, kot je kadar koli bila. Pričakovanja odraslih znajo biti prevelika, navaja avtorica, najmlajših, ki živijo v revščini, je preveč, v šolski sistem pa je vgravidirana tekmovalnost, medtem ko se končni rezultati šolanja vse bolj izmikajo. Spregovorimo torej o duševnem zdravju otrok, seveda. Strokovno in poljudno, s sočutjem do sebe in tega, kar nam je tako dragoceno.

Psihiatrinja in pediaterka Anica Mikuš Kos se v zadnjem obdobju najbolj ukvarja s pomočjo otrokom z vojnih območij, tole pa je še ena v nizu knjig o duševnosti mladih, ki jih piše vse od leta 1969. V delu najdemo tako uradne klasifikacije duševnih motenj kot tudi razumevanje, kaj je pravzaprav psihosocialna in čustvena dobrobit in kakšni so ogrožajoči in pa varovalni dejavniki. Kaj je psihična odpornost, kako je duševnost povezana z biologijo, kakšne so individualne razlike med otroki in kaj je temperament. Zaključna poglavja so posvečena skrbi civilne družbe za duševno zdravje otrok, pa človečnosti in empatiji, ki sta nujno potrebni, ter kritičnemu zazrtju v prihodnost. > ŽIGA VALETIČ

ANICA MIKUŠ KOS ET AL.

PRIROČNIK ZA PSIHOSOCIALNO POMOČ OTROKOM BEGUNCEM

Didakta, 2017, m. v., 137 str., 24,99 €

Priročnik za strokovnjake s področja duševnega zdravja, šolske delavce, vzgojitelje, zdravstvene in socialne delavce, laične pomočnike in starše otrok beguncev osvetljuje ranljivo skupino otrok beguncev, ki se soočajo s težkimi okoliščinami v svojem življenju (zapustitev svoje domovine, vojna, razpad družine, smrt, nasilje, bolezen, socialna izolacija, prihod v novo državo, jezikovne ovire, življenje v drugačnem kulturnem okolju itd.). Besedila, ki osvetljujejo otroke begunce z vidika ranljive skupine, so plod izkušenj in dela delavcev Slovenske filantropije, ki že 25 let pomaga tem otrokom. Prikazane so delovne in čustvene obremenitve oseb, ki delajo z njimi, vključevanje prostovoljcev v delo z begunci, posebno poglavje je namenjeno otrokom brez spremstva, v zadnjem poglavju pa so opredeljeni pojmi na področju mednarodne zaščite, pravice prosilcev za mednarodno zaščito in oseb z dodeljeno mednarodno zaščito ter nekaj statističnih podatkov. Kot v uvodu k priročniku poudarja Anica Mikuš Kos: »Duševne rane in trpljenje vseh otrok beguncev so podobni, a na njihove težave vplivajo v veliki meri kontekst in okoliščine življenja v državi azila in skrb za njihovo psihično okrevanje in integracijo v državi azila.« Izobrazimo se torej in jim pomagajmo. > SABINA BURKELJCA

BOGI PRETNAR

ZMAGOVALCI

Izkušnje in nasveti v pomoč staršem otrok z rakom

Celjska Mohorjeva družba in Jonatan Prijatelj – društvo staršev otrok z rakom, 2017, m. v., 136 str., 15 €

To ni knjiga z nasveti, kaj storiti, ko otrok zboli za rakom, čeprav je v resnici prežeta s stoterimi koristnimi informacijami! To ni knjiga, ki bi dajala samo (pre)potrebno oporo vsem, ki se jim čez noč sesuje življenje ob spoznanju, da je njihov otrok hudo zbolel. Knjiga, ki je pred vami, je mnogo več kot to! Z veliko mero empatije opremljeno branje je podkrepjeno z resničnimi zgodbami družin in razdeljeno na več tematskih delov. Vsak od njih je obarvan s svojo barvo, tako da lahko knjigo prebiramo postopoma, glede na iskano vsebino. Avtorico vseh zapisov in idejno mammo tega knjižnega projekta, novinarko in publicistko Bogi Pretnar, ki je sicer tudi sama mama hčerke z uspešno preboleno redko obliko kožnega raka, je pri pisanju vodila želja, da bi se vsi, ki so se znašli v podobnem položaju, kot se je pred leti tudi sama, spoznali, da se življenje kljub otrokovi diagnozi ne konča. Pravzaprav

... da bi spoznali, da se življenje kljub otrokovi diagnozi ne konča ...

se za številne takrat začne povsem na novo. Da bi bila pot skozi to izkušnjo lažja, jim avtorica ob pomoči strokovnjakov z različnih področij predstavi, kako skupaj z otrokom stopiti naprej. Kajti, kot nas ob prebranem na koncu prežema odločilno spoznanje, v resnici so vsi zmagovalci! Ali, kot je v knjigi pretanjeno zapisala Tatjana Kruder, predsednica Jonatana Prijatelja, Društva staršev otrok z rakom: »Zmagovalci smo, ker smo otroke sploh dobili v svoja življenja. Zmaga je notranja drža v vsaki situaciji, je izbira.« > VESNA SIVEC POLJANŠEK

ANA KANDARE ŠOLJAGA

NAJSTNIKI

Praktični vodnik za starše

prevod: Seta Oblak

Mladinska knjiga,

2017, pt. v., 238 str., 22,98 €

Sodobni starši potrebujejo za vzgojo svojih najstnikov poleg potrpežljivosti, zrelosti in čustvene stabilnosti tudi nekaj praktičnih navodil in učinkovitih prijemov, saj se čas, v katerem odraščajo današnji otroci, precej razlikuje od let, v katerih so odraščali oni. Znano je, da z vstopom v najstništvo, ko so otroci stari okoli 13 let, poleg hormonskega neravnovesja pride tudi do sprememb v možganskih povezavah in vse to vpliva na čustveno doživljanje in neskladja med zunanjim in notranjim svetom v mladih dušah. Poleg številnih novih odkritij v nevroznanosti je na začetku knjige predstavljenih pet zlatih pravil pa tudi pet najpogostejših napak in seveda, kako se lotiti vseh problematičnih tem, od prve ljubezni, spolnosti, laži, domačih opravil in šolskih obveznosti do premagovanja stresa ... Sledijo trije testi zdravja (spanje, prehrana, telesna dejavnost) in predstavitev najpogostejših motenj, ki lahko spremljajo zapleten proces odraščanja in je za zdrav razvoj otroka pomembno njihovo dovolj zgodnje prepoznavanje. Sodobno, praktično in uporabno branje za mnoge med nami. > RENATE RUGELJ

MARGOT SUNDERLAND

ZNANOST O VZGOJI

O ljubezni, vzgoji in igri z vašim otrokom

prevod: Slavica Petrovič Jesenovec,

Borut Jesenovec Petrovič

Didakta, 2017, t. v., 304 str., 34,99 €

Otroška psihoterapevtka Margot Sunderland je po dvajsetih letih dela z otroki in starši napisala *Znanost o vzgoji*, priročnik, ki je plod temeljitih raziskav na področju nevroznanosti o komunikaciji med starši in otrokom in je bil mednarodno dobro sprejet – posledično imamo zdaj v rokah že drugo, osveženo izdajo. V njej je še nazorneje predstavljena optimalna vzgoja; smiselno so predstavljene marsikateri problematične in pogosto stresne situacije, od otrokovih izbruhov jeze, pretepanja za igrače do ignoriranja avtoritete. Vsaka težava je obrazložena: kako se v tem trenutku otrok počuti, kaj se dogaja v njegovih možganih in predvsem, kako naj se starši odzovejo, da se bo pomiril. Avtorica poudarja, da je od kakovosti nege otroka odvisno njegovo mentalno zdravje za vse življenje, saj starši neposredno vplivajo na razvoj povezav v otrokovih možganih in na dolgoročno kemično ravnovesje v njih. Vsekakor z znanstvenimi dejstvi in številnimi izkušnjami podkrepjen ter poljudno napisan priročnik za vsako družinsko polico. > VANJA JAZBEC

KAKO JE EFT

spremenil moje življenje – in lahko tudi vaše: 2. del urejanje: Pika Rajnar

Chiara, zbirka Knjiga kot zdravilo,

2017, m. v., 184 str., 14,95 €

Pika Rajnar

Kdor pozna Piko Rajnar, »mamo« vseh slovenskih častilcev EFT-ja, metode za čustveno osvobajanje, ki jo večina pozna preprosto kot tapkanje, ve, da vse, kar si Pika zamisli, tudi vedno izpelje. In tako je Pika po uspešno izvedenih projektih, med katere spada tudi množično obiskano vsakoletno celodnevno tapkanje, tokrat že drugič spodbudila zagrete uporabnike metode EFT, da zapišejo svoje posebne tapkalske izkušnje. Že prva knjiga z naslovom *Kako je EFT spremenil moje življenje ... in lahko tudi vaše*, ki je izšla pred dobrimi štirimi leti, je bralce (tiste, ki tapkajo, in tudi one, ki te metode do takrat še niso poznali) tako navdušila, da je zdajšnja knjiga samo logično nadaljevanje njene predhodnice. V drugem delu sedemnajstih »resničnih zgodb resničnih ljudi iz Slovenije« tako dobimo še več uvidov in spoznanj, ob kakšnih priložnostih lahko tapkamo po akupunkturinih točkah po telesu in z besedami izražamo vse tisto, kar nas tare v določenem trenutku. Se sliši nenavadno ali celo noro? Morda tistim, ki še niso nikdar tapkali! Vsem drugim – in teh je menda vedno več; metodo EFT uradno uporablja pri svojem delu tudi vedno več učiteljev – pa tapkanje predstavlja dobrohotno orodje za odpravo tisočerih tegob. Na primer tudi takšnih, kot so odlašanje s pisanjem diplomske naloge, izogibanje temeljitemu pospravljanju, soočenje z različnimi strahovi ter še marsikaterih drugih, ki so jih slovenski tapkalci doživeto in neposredno opisali v svojih zgodbah. In, da, svetuje Rajnarjeva v predgovoru v svojem značilno iskrikem slogu, ob prebiranju te knjige lahko tudi tapkate po osnovnih točkah, si zapišete misli, ki so se vam morda predramile med prebiranjem, in jih kasneje tudi – »odtapkate«. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

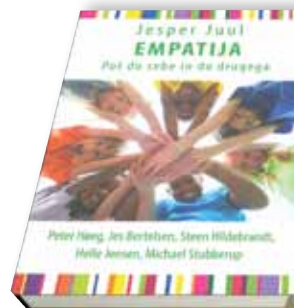
JESPER JUUL ET AL.

EMPATIJA

Pot do sebe in do drugega

prevod: Lidija Liberšar

Didakta, 2017, m. v., 200 str., 19,99 €

V več kot treh desetletjih terapevskega dela je Juul, svetovno priznan danski strokovnjak za vzgojo otrok, svoje bogate izkušnje in temeljna načela svojega dela predstavil v številnih člankih, knjigah in priročnikih po vsem svetu. Med drugim je tudi vodja mednarodne mreže inštitutov FamilyLab, ki se aktivno ukvarja z izobraževanjem staršev in učiteljev, katere ustanovni član je od leta 2008 tudi FamilyLab Slovenija. Tokrat je Juul s skupino strokovnjakov zavil na področje empatije in sočutja, predvsem zato da bi otrokom (in njihovim staršem) pomagal odkriti notranji mir, čustveno ravnotežje in ozaveščen stisk s svojimi lastnimi občutki, mislimi in čustvi, s tem pa bi jim olajšal tudi stik in odnose z drugimi ljudmi v okolici. V priročniku je šesterica strokovnjakov uvodoma pripravila nekaj teoretičnih in praktičnih spoznanj s področja empatije, od vpliva družbe, družine in šole, ki lahko ustvarijo kakovostno učno in razvojno okolje ali pa tudi ne. Osrednji del knjige pa so namenili vajam za ozaveščanje temeljnih kompetenc od zavedanja telesa, ozaveščanja dihanja, srca in lastne ustvarjalnosti do toka zavesti ter povezovanja med njimi. Da bi lažje našli pot do sebe in do drugega. > RENATE RUGELJ

BRUNO ŠIMLEŠA

BREZ ROKAVIC

O življenju, ljubezni, Bogu in duhovnosti
prevod: Mojca Vodušek
Mladinska knjiga,
2018, pt. v., 344 str., 24,99 €

Bruno Šimleša je avtor uspešnic, tako doma, na Hrvaškem, kakor tudi pri nas v Sloveniji (*Ljubeznoslovje*, *Šola življenja*). Tokrat razlaga življenje brez rokavic, ki se odraža skozi odnose, predvsem z (naj)bližnjimi, najbolj pa seveda skozi odnos do sebe. V knjigi odgovarja na vprašanje Kako? – torej, kako imeti rad sebe in druge, kako ljubiti, kako dobro živeti. Skozi svoj pogled, ki ga namenja odgovorom v pismih bralcev, nam odstira praktičen pogled na svet in predstavlja stranpoti, ki niso duhovnost, ljubezen, strpnost in spoštovanje življenja. Govori o sebi in svojem doživljanju sveta – in stoji za svojim razmišljanjem preprosto s tem, kar je – ne zanima ga všečnost bralcem. Ni preprostih in hitrih rešitev, je le vsakodnevno delo na sebi in odnosih, ki posledično zagotavlja dolgotrajen uspeh vsakega izmed nas. Obvezno branje za vse, ki si želimo kakovostnega življenja naših »petih petkov«! > SABINA BURKELJCA

JORGE BUCAY
ŽELIM SI
prevod: Tina Malič
Mladinska knjiga,
2018, t. v., 60 str., 16,99 €

To je verjetno najbolj redkobesedna knjižica priljubljenega argentinskega psihoterapevta, a v njej najdemo najpomembnejše napotke oziroma po besedah samega Bucaya »credo medosebnih odnosov«. V knjižici ubesedi temeljna občutja, ki jih morda sploh ne znamo opisati ali pa na njih niti ne pomislimo. »Želim si tvoje spodbude, ne prisile« in podobne modrosti ter njihova kratka, nekajvrstična pojasnila s spremljajočimi ilustracijami so sicer zapakirani v lično darilno knjigo, ki bo našim najbližjim lahko v razmislek, v resnici pa so verjetno še bolj primerni kot izhodišče za samorefleksijo. »Želim si, da se danes zanesesh name ... Brezpogojno.« > KLARA JARC

ZAKLADNICA MODROSTI

Izbor življenjskih modrosti
iz rubrike Zajemi vsak dan
izbor: Marko Čuk, Silvester Čuk
ilustracije: Petra Kern
Ognjišče, zbirka Za luč in moč,
2017, t. v., 256 str., 11,90 €

Življenjske modrosti, ki so prvotno izhajale v reviji *Ognjišče*, so bile že večkrat ponatisnjene v raznih izborih in vedno so bile razprodane; ne dvomim, da bo tudi s tem izborom tako, saj ljudje radi posegamo po lepoti in modrosti misli. V knjigi so misli urejene tematsko, tako, da si bralec lahko hitro poišče misel o neki temi ali pa knjigo odpre naključno in ga ta nagovarja tisti trenutek ali ves dan. Misli so vzete iz *Svetega pisma*, pisali so jih svetniki, duhovni učitelji, pesniki, pisatelji, tu so še ljudske modrosti. In ker je letos Cankarjevo leto, izpišimo za pokušino eno od pisateljevih misli: »Dokler sem zvest resnici, sem zvest sebi; dokler delam v njenem imenu, bo moje delo rodovitno.« > SABINA BURKELJCA

DOCAT: KAJ STORITI?

Družbeni nauk katoliške Cerkve
prevod: Marjan Turnšek
Ognjišče in Slomškova založba,
2017, pt. v., 320 str., 18,50

DOCAT je poljudna predstavitev socialnega in družbenega nauka Katoliške cerkve. Še posebej mladi naj bi se čutili z njim nagovorjeni k prebiranju izvernih cerkvenih dokumentov in k usmerjanju svojega delovanja po maksimah resnice, pravičnosti in ljubezni. Uvod v knjigo je napisal papež Frančišek, ki pravi: »Kristjan, ki v teh časih ni revolucionar, ni kristjan,« in vernike vedno znova vabi, naj si aktivno prizadevajo za drugačen, pravičnejši svet. Knjiga je razdeljena v trinajst obširnih vsebinskih sklopov. Sestavljeni so iz vprašanj in odgovorov, citatov in odlomkov iz pomembnih cerkvenih dokumentov. Delo je razgibano, sodobno oblikovano in za branje ter učenje zanimivo za vse vedoželjne in odprte za pozitivne izkušnje ter nauke krščanske Cerkve. > SONJA JUVAN

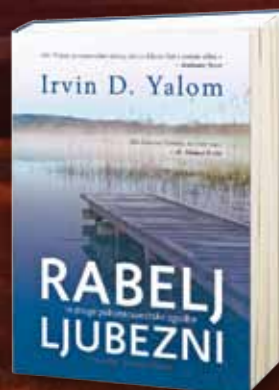
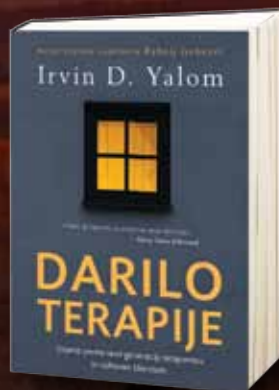

Irvin D. Yalom

»Ko beremo Yaloma, on bere nas.« – dr. Manca Košir

Zbirka knjig enega izmed največjih
psihiatrov in mojstrov psihoterapije
naše dobe:

»Yalom je čarovnik,
ki ničesar ne pusti zakritega.« –
Metro Times

Naročila sprejemamo:

- 01/520 18 39
- knjigarna@umco.si
- na spletni strani

www.bukla.si

UMco, d. d.,
Leskoškova 12,
1000 Ljubljana
Knjige založbe UMco
so na voljo tudi v boljše
založenih knjigarnah!

RHONDA BYRNE

KAKO MI JE SKRIVNOST SPREMENILA ŽIVLJENJE

prevod: Maja Prevolnik

Mladinska knjiga,

2018, t. v., 262 str., 29,99 €

Pred dobrim desetletjem je avstralska producentka Rhonda Byrne v roke dobila knjigo s starimi duhovnimi izročili, ki ji je spremenila življenje. Ker skrivnosti ni želela obdržati le zase, je k boljšemu življenju najprej pozvala v filmu *Skrivnost* (2006), nato pa še z istoimensko knjigo, ki je bila prevedena v več kot 50 jezikov in je še danes ena najdlje prodajanih uspešnic. V njej je razkrila zakon privlačnosti, najmočnejši zakon, ki vlada življenju. Kako je ta pogled na bistvo življenja spremenil nakužne posameznike in njihove družinske odnose, ljubezenska razmerja, kariere in finance, je zdaj predstavljeno v tej zbirki zgodb. *Kako mi je skrivnost spremenila življenje* prikazuje nekaj najmočnejših in nadvse navdihujočih izkušenj posameznikov, ki so se odločili dati priložnost zakonu privlačnosti. Prav poživljajoče branje! > VANJA JAZBEC

MARJA ČERNELIČ

DRUGO ROJSTVO

Si za to, da se rodiva skupaj?

samozaložba, 2017, t. v., 460 str., 29,50 €

Drugo rojstvo, obsežna knjiga ekonomistke in osebne svetovalke, ki med drugim preučuje družbeni odnos do smrti in staranja, je samorefektivno delo, v katerem razgrne duhovne,

psihološke, ezoterične in filozofske nauke, ki so jo v življenju spremljali, navdahnili in spremenili. Delno je pisanje avtobiografsko, delno se bere kot priročnik, delno nam streže s citati pesnikov, psihologov, mislecev, ena od veznih niti pa so tudi tarot karte s pojasnili njihovega pomena. Vmes se prikradejo razmišljanje o vzgoji, strahu, denarju, družini, sovraštvu, sebstvu, dihanju, čustvih in partnerskih odnosih ter osnovne razlage jina in janga, muder, mandal, svetlobnih teles, arhetipov in še česa. Vrt življenjskih izkušenj. > ŽIGA VALETIČ

VIKTORIJA KOS

RAZCVET ZAVESTI

Pogovori o prebujajočem se človeku

Društvo Razcvet zavesti,

2017, m. v., 232 str., 22 €

Življenje ni preprosto, ljudje se sprašujemo in stremimo k nečemu več, k tistem nevidnemu, kar v globinah poganja naše bivanje in ga osmišlja. Viktorija Kos na inovativen in izredno zanimiv način – v pogovoru med prijateljskima Bogomilom in Aleksandrom – prek modrih misli in zgodb mislecev ter pisateljev razkriva plasti, ki jih pravzaprav vsi iščemo na svoji poti življenja, da si osmislimo naše bivanje, ki sega prek materialnega v samo bit bivanja in ima različna imena – morda je najlepše prav Ljubezen – ki je vseobsegajoča Svetloba, Radost, odsotnost ega in čisto bivanje. Berite knjigo *Razcvet zavesti*, da boste bliže sebi in s tem sočloveku ter življenju samemu. Kabir pravi: »Ko si končno prišel do oceana Radosti, ne pojdi stran žejen. Pred teboj je čista voda, pij jo v dušku. Ne sledi prividu, ampak poti, ki vodi k Nektarju. Modreci so ga pili, opiti od ljubezni si želijo le ljubezen.« Ljubezen je najvišja možna izpolnitev človeka. > SABINA BURKELJCA

Karel Gržan JAZ, ČARLI ČEPLIN

Vedrina, veselje do življenja, globok smisel za šaljiv pogled na (svoje) življenje in še bi lahko naštevali misli, ki se človeku porodijo ob prebiranju prigod kaplana Karlija. Ne, to ni namišljen lik! To so zgodbe, ki jih je pisalo življenje patra Karla Gržana in smo jih lahko dve leti prebirali v reviji Ognjišče. Zdaj so zbrane v knjigi "Jaz, Čarli Čeplin". Besedila posameznih prigod so pisana v sproščnem slogu. Gržan pred nas ne stopa nič kaj zadržano. In kar je najboljšo - vse je začinjeno z veliko mero pristnega humorja. Zbirka humoresk - darilo za vse nas, za "eno lepo in bolj veselo življenje".

244 strani, 13 x 21 cm, trda vezava

Priložena je zgoščenka z nekaterimi humoreskami, ki jih bere Marjan Bunič.

Cena 16,50 €

DUHOVITE IN DUHOVNE KNJIGE P. KARLA GRŽANA

Karel Gržan IKONA – ZGODBA O POTEH ODPUŠČANJA

Saj vemo, potrebno je odpustiti. A kako, ko nas prizadetost globoko (zdi se, da neobvladljivo) zaznamuje? Kako krivičen dogodek dopustiti, kako odpustiti in se v odnosu osvoboditi?

129 strani, broširano,
črno bele ilustracije

Cena 5,90 €

Karel Gržan ZAČINJENO ZA ŽIVLJENJE

Knjiga prinaša koristne napotke in priporočene sestavine za osebno in medosebno zadovoljnost. 24 zgodbam kulinarike odnosov je priloženo 24 izvornih receptov. Skratka: knjiga za dušo in telo!

224 strani, broširano, črno bele ilustracije in recepti za kuhanje

Cena 7,90 €

05/61 17 220
0590/99 099

knjigarna.ognjisce.si
knjigarna.slomsek.net

KOPER, Trg Brolo 10
LJUBLJANA, Poljanska 4
KRANJ, Koroška c. 19
MARIBOR, Slomškov trg 3
PTUJ, Slovenski trg 14

INGRID DIVKOVIĆ

KNJIGA ZA DIVJO ŽENSKO

prevod: Mojca Vodušek
Mladinska knjiga,
2018, pt. v., 149 str., 19,99 €

Ingrid Divković

Pred nami je druga knjiga priljubljene hrvaške blogerke, profesorice hrvaške književnosti in filozofije in po novem tudi uspešne pisateljice – njena prejšnja knjiga *Vas j**e ego?* je bila med najbolj prodajanimi knjigami lanskega leta. Znova lepo oblikovana knjižica se začne s posvetilom »To knjižica se začne s posvetilom«. Kratke motivacijske zapise, ki sledijo na naslednjih straneh, pa vodi osnovna zamisel: poiskati in negovati divjo žensko v sebi. Izpostavljeni zaključni izreki na dnu strani so vezani na neke krajše osebne utrinke in so v svoji osnovi enostavni in razumljivi ter v glavnem nakazujejo na to, kakšna bi lahko bila definicija divje ženske. Kdo ta sploh je, kaj počne, kako živi in kakšni so njeni načrti. Divja ženska je npr. čustvena, pa tudi nečimrna, vedno velikodušna, zabavna, se spreminja in raste, pogosto je tudi malodušna,

ne želi odrasti, je poželjiva in ima sijaj v očeh, ni zavistna, sanjari in načrtuje, ne kritizira in ne očita, veliko razmišlja, tudi bere in menda ve, da se vsi njeni odgovori ne skrivajo za zaslonom, temveč med platnicami knjige. Divkovičeva je navdih za svoje zapiske dobila, ko je brala prekrasno knjigo *Ženske, ki tečejo z volkovi* ameriške analitičarke Clarisse Pinkole Estes, ki velja za ultimativni poziv ženskam, da se soočimo s tistim, česar se najbolj bojimo. In Divkovičeva ve, da mora to vsaka storiti sama, zato je v knjigi pustila tudi nekaj praznih listov, ki jih lahko bralke, divje ženske, dopolnijo same. > RENATE RUGELJ

REBECCA CAMPBELL

SESTRSTVO

Kako osvoboditi modro, divjo žensko v sebi
prevod: Vera Čertalič
Eno, 2017, m. v., 311 str., 24 €

Avstralska duhovna pisateljica, učiteljica, zdravilka in predavateljica, ki živi in dela v Londonu, je po večletni uspešni karieri v svetu oglaševanja končno prisluhnila silam, ki so vrele v njej in jo usmerile na popolnoma drugačno in novo pot. Pričujoča knjiga je njeno vabilo, da se tudi vi spomnite, kdo ste v resnici. Svoje prebujanje, spreminjanje in raziskovanje te duhovne poti je popisala kot priročnik, ki pomaga pri odpravljanju strahov in podedovanih vzorcev, zaradi katerih mnogo žensk ne zaupa lastni prirojeni moči in modrosti. Z različnimi orodji, kontemplativnimi premisleki, obredi in vajami, ki jih ponuja, nagovarja bralke, naj zberejo pogum, se postavijo zase, prepoznajo svojo vrednost in na glas povedo svojo resnico. Prepričana je, da morajo ženske prisluhniti svoji intuiciji in po njej delovati, osvoboditi morajo modro in divjo žensko v sebi, ter najprej zaceliti svoje rane in nato še svet, v katerem živimo. > RENATE RUGELJ

JOHN GRAY

ONKRAJ MARSA IN VENERE

prevod: Danaja Lorenčič
Mladinska knjiga, zbirka Ogledalo,
2018, t. v., 424 str., 27,99 €

John Gray

Avtor svetovne uspešnice, morda celo najslavnejše knjige o partnerskih odnosih, *Moški so z Marsa, ženske so z Venere*, ki je med bralce prišla pred davnimi petindvajsetimi leti, dr. John Gray, se zaveda, da se je svet v tem času zelo spremenil in z njim tudi odnosi med ljudmi. Zato je za svoje zveste bralce predstavil nekaj novosti in

uvidov, ki so v 21. stoletju potrebni za doseganje partnerske sloge in sreče. Prepričan je, da imajo sodobni pari večja pričakovanja drug od drugega in občutijo večje razočaranje, če njihove potrebe niso zadovoljene. Tako moški kot ženske imajo v današnjem času višje potrebe po čustveni podpori in tudi po možnosti, da svobodno in pristno izražajo svojo osebnost. Zaradi večje samostojnosti in večjih možnosti za doseganje uspehov na delovnem mestu pa se doma pogosto počutimo osamljene in izčrpane, stres na vseh področjih pa še dodatno pogloblja domače težave sodobnih parov. Avtor verjame, da moškim danes ni več treba zatirati svojih »ženskih« plati, da bi veljali za »prave moške«, in ženskam ni treba potlačiti »moške« plati, da bi veljale za »prave ženske«, pač pa lahko oboji bolj izražajo svoje sebstvo in sledijo svojemu srcu. Vse to (in še mnogo drugega) morata imeti tako sodobni moški kot ženska danes v mislih pri razvijanju in ohranjanju partnerskih odnosov, če si želita imeti bolj izpolnjeno in srečno ljubzensko razmerje, razmišlja dr. Grey. Kako in kaj od tega pa velja prenesti v prakso, pa najbolje ve vsak sam pri sebi. > BETI HLEBEC

ANNA SOUTHGATE

UMETNOST BRANJA Z DLANI; UMETNOST ASTROLOGIJE

prevod: Maja Šukarov
Mladinska knjiga,
2017, t. v., 144 str., 19,95 €/knjigo

Vsakdo ima edinstveno življenjsko pot, ki je skrita v prepletu drobnih črt na dlaneh. Da bomo svoje dlani in dlani svojih bližnjih sposobni razbrati kot odprto knjigo, se moramo naučiti prepoznati črto življenja, srca, glave, usode, uspeha, ljubezni in mnoge druge. Kaj vse lahko razkrijejo skrivnostne črte, predstavi prvi priročnik tega lepo oblikovanega knjižnega para, drugi pa se posveti astrologiji, s katero si je večina ljudi bliže – pa čeprav to priznajo ali ne in samo za zabavo tu in tam pokukajo v dnevni horoskop. Podrobno so opisani zgodovina in razvoj astrologije, značilnosti kitajskega horoskopa ter natančen pregled zahodnega zodiaka z vsemi posebnostmi posameznega znaka, kar bralce verjetno najbolj pritegne, pa čeprav le toliko, da preverimo, ali se naše zodiakalno znamenje ujema z znakom simpatije. Zabavno branje, sami pa se boste odločili, ali ga boste jemali dobesedno ali s ščepcem soli. > VANJA JAZBEC

BARBARA BAJD

MOJE PRVE PTICE POZIMI

Preprost določevalni ključ
ilustracije: Robert Fister
Hart, 2017, m. v., 48 str., 12,90 €

Od 9300 različnih vrst ptic, ki so poznane po vsem svetu, je v Sloveniji dokumentiranih le 388 vrst. A že to je prav bogato in pisano kraljestvo, iz katerega je Barbara Bajd izbrala 38 vrst, ki jih lahko opazujemo pozimi. Ali jih spremljamo v krmilnicah, ki smo jih izdelali sami, ali preprosto v naravi, ni pomembno. Bistvo je, da se podrobneje seznanimo s pticami, ki prezimijo v naših krajih. Najsi bo to taščica, škorec, kos ali šoja, prav vsaka vrsta je podrobno predstavljena, vse od barve, načina prehranjevanja, oblike kljuna in repa do telesne temperature. Priročnik, ki je ravno pravi za zvedavo preživljanje zimskih uric, je smiselno obogatil že tako obsežno in kakovostno zbirko preprostih določevalnih ključev. > VANJA JAZBEC

OLDŘICH RŮŽIČKA

KNJIGA ODKRITIJ; POTOVANJE PO MESTIH

z Bernijem in Benom
ilustracije: Zuzana Kurucová et al.
prevod: Mojca Žnidaršič
Morfemplus,
2017, t. v., 34 str., 24,90 €/knjigo

Deček Berni in njegov pes Ben sta nerazdružljiva, predvsem pa nenasitna raziskovalca in popotnika. V dveh knjigah, ki sta jih zapisala, sta se odpravila raziskovat mesta in odkrivat velike svetovne skrivnosti. Pošljata nam razglednice in pojasnjeta, kaj vse bi tudi mi lahko našli v Parizu, Sydneyju, Alžiru, Barceloni, Moskvi, Pekingu, na Dunaju in v Krakovu ..., pa smo s tem našli še nekaj uvodnih poti. Berni in Ben tudi pri odkritjih ne skoparita z informacijami in napotki, čeprav so ta malce bolj skrivnostna in eksotična, saj jih je že na Kitajskem kolikor hočeš. Da ne govorimo veselju. Potujeta v starodavni Egipt in na Južni tečaj, znamenitih sedem čudes sveta pa nam opišeta mimogrede, skoraj z levo roko. Da bo raziskovanje sveta slikovito in zabavno. > ŽIGA VALETIČ

MARJAN MANČEK

MODRE MISLI MALEGA MUCA

154 izrekov znanih ljudi
Buča, 2017, m. v., 64 str., 15 €

V priročni knjižici je zbranih 154 izrekov bolj in manj znanih ljudi, tako tujih kot domačih. Tukaj je Shakespearjev »Kako ubogi so tisti, ki nimajo potrpljenja.« in Cicerov »Kdor mnoge ustrahuje, se mora mnogih bati.« Malemu mucu se utrne tudi Tavčarjeva misel: »Sam svoj biti je največja sreča.« Vsak izrek je prikazan skozi kratko zgodbo v treh sličicah, seveda s pogumnim malim mucem v središču, ki vsako mini epizodo zaključí s pomembnim citatom. Izjemno poučno in hkrati zabavno branje, saj se bo Mančkov radovedni mali muc brž prikupil najmlajšim bralcem, pri malo starejših pa prebudil nostalgije spomine na lastno otroštvo. > VANJA JAZBEC

PIPPA MATTINSON

USPEŠEN ODPOKLIC

Učenje zanesljivih odzivov za mladiče in odrasle pse
prevod: Karmen Zahariaš
Narava, 2017, m. v., 256 str., 22,90 €

Če imate psa – ni pomembno ali je mladič ali odrasel pes –, se verjetno zavedate, da je najpomembnejši ukaz prav odpoklic, to pomeni, da ga naučite, da zanesljivo priteče k vam, ko ga pokličete. Vse pasje šole in priročniki trdijo, da z uspešnim odpoklicem najbolj poskrbite za varno in svobodno življenje vašega psa. V pričujoči knjigi je zato natančno in učinkovito predstavljen postopek za učenje odpoklica s pozitivno motivacijo (nagrado). Ne glede na to, na kateri stopnji je vaš pes, vam bo knjiga pomagala, da boste znali pritegniti njegovo pozornost tudi v najtežjih situacijah. Knjiga, razdeljena v tri tematske sklope (priprave, učenje in reševanje težav), nam pomaga razumeti posamezna obdobja pasjega odraščanja in ukrepanja v primerih, da se že precej dobri odpoklici začnejo podirati. Uči nas tudi pravilne uporabe pasje piščalke in priboljškov ter opiše pogoste človeške napake – kako jih popraviti ali pa sploh ne narediti. > BETI HLEBEC

ANDREA BÖTTJER

KNJIGA O MAČKAH ZA OTROKE

prevod: Petra Piber
Narava, 2017, m. v., 80 str., 14,90 €

Tole je priročnik, ki bo otrokom predstavil ljubljeno puhasto zverco, razložil, od kod mačka prihaja, kakšne so njene značilnosti in posebnosti ter katere so najpogostejše pasme mačk. Otroci bodo spoznali, v kakšnem okolju se mačka dobro počuti, kakšno mora biti mačje stranišče, kako prilagoditi stanovanje, da bo za mačko varno, ter kakšne so mačje prehranjevalne potrebe in navade. Eno poglavje je namenjeno tudi vzgoji in treningu mačk ter njihovemu značaju. Lov je pomemben del mačjega življenja, zato so lahko hišne muce krasni partnerji za igro. Čeprav je namenjena otrokom, je knjiga dobro izhodišče tudi za starše in druge odrasle, ki razmišljajo o morebitni mačji sostanovalki. > KLARA JARC

SANDRA BRUNS

KNJIGA O PSIH ZA OTROKE

prevod: Petra Piber
Narava, 2017, m. v., 80 str., 14,90 €

Se vaš otrok (in s tem vsa vaša družina) pripravlja na prihod novega kučka v vaš dom? Potem je pravi čas za to knjigo. Poleg osnov o različnih pasmah in njihovih sposobnostih bo slikoviti priročnik vašemu otroku preprosto in razumljivo razložil, kaj vse ga čaka v času, ko bo pod vašo streho bival novi član. Pojasnjene so temeljne zakonitosti za zdravo negovanje psa in lepo razloženo učenje osnovnih ukazov (SEDI, PROSTOR, ČAKAJ, POLEG, PRIDI). Knjiga tudi pojasni kako ukrepati, kadar se pes vede neprimerno, in kako preprečevati neželena vedenja, predstavi nekaj zabavnih iger s psom in slikovito razloži razumevanje pasje telesne govornice. > BETI HLEBEC

Strokovne srede so nacionalni projekt izobraževanja mladinskih in šolskih knjižničarjev in širše zainteresirane strokovne in laične javnosti, ki jih zanima vzgoja za kakovostne mladinske knjige in kakovostno branje. Potekajo v organizaciji MKL, Pionirske – centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo že od leta 1972 dalje, vsako drugo sredo v mesecu.

Strokovne srede v Mestni knjižnici Ljubljana v letu 2018

V letošnjem jubilejnim letu (46. cikel Strokovnih sred), ko pripravljamo praznovanje 70. obletnice Pionirske in mladinskega knjižničarstva na Slovenskem, se bomo osredotočili na *Podoba mladinskega knjižničarstva danes*. Marca bomo pripravili *okroglo mizo*, na katero bomo povabili predstavnike stanovskih institucij in društev, ki promovirajo branje in dobro knjigo ter so pristojni za strokovno področje bibliotekarstva in tudi mladinskega knjižničarstva. Skupaj bomo odgovarjali na aktualna in nerešena vprašanja mladinskega knjižničarstva, kot je nanje opozorila tudi *Anketa o samopodobi mladinskega knjižničarstva*, ki jo je pripravila MKL, Pionirska.

Aprilski posvet MKL, že četrti zapovrstjo, enodnevno strokovno posvetovanje »Knjižnica, srce mesta«, je zasnovan kot mednarodni posvet, ki ga pripravljamo v sodelovanju s Slovensko sekcijo IBBY, ZBDS ... Na njem bomo kot avtorji prispevka sodelovali tudi sami. Z njim želimo ob 70-letnici mladinskega knjižničarstva spodbuditi razpravo o poslanstvu mladinskega knjižničarja, ki ga vidimo tudi kot posredovalca dobrih zgodb mladim; s tem pa jim prenaša tudi vrednote in vedenje o svetu. K sodelovanju smo kot referente povabili ugledne strokovnjake z različnih področjih znanosti in kulture, ki bodo spregovorili o pomembnosti prenosa vrednot in vedenja o svetu na mlajše generacije, tudi s pomočjo literature, znanosti, zgodb idr.

Naši gostje bodo: dr. Karl Gržan, dr. Lučka Kajfež Bogataj, Irena Štaudohar, dr. Peter Svetina, Tjaša Koprivec, Peter Škerl, Miha Blažič (N'toko) in slovenski pisatelj Kevin Brooks, ki ga je v Slovenijo na naš strokovni dogodek in na mladinski literarni festival *Bralnice pod slamnikom 2018* povabila založba Miš, ki je izdala njegova dva odlična

problemska romana *IBoy* in *Dnevnik iz bunkerja*. Moderator posveta bo Boštjan Gorenc - Pižama, ki se bo s pisateljem K. Brooksom pogovarjal *Kako iz bunkerja*.

Posvet bo spremljala tudi *razstava o mladinskem knjižničarstvu na Slovenskem: preteklost, sedanost in prihodnost* in na njem bomo tudi podelili nagrado za življenjsko delo na področju mladinskega knjižničarstva.

Kotizacija: V 46. izobraževalnem ciklu bomo sprejemali prijave in kotizacije le za *Posvet MKL: »Knjižnica, srce mesta«*. Znaša 50 € in 10 € za študente.

Datum in lokacija: Strokovne srede se po navadi začnejo ob 10. uri, v dvorani 3. nadstropja Knjižnice Otona Župančiča, in se zaključijo predvidoma ob 13. uri. Leta 2018 bodo potekale marca, aprila, septembra, oktobra, novembra in decembra. Novembrska Strokovna sredo bo potekala na Slovenskem knjižnem sejmu, 23. 11., v okviru Založniške akademije, v dvorani Lili Novy, predvidoma ob 11. uri.

Program za posamezno Strokovno sredo bo objavljen na: <http://www.mklj.si/strokovne-srede>.

Strokovne srede sofinancira tudi Javna agencija za knjigo RS.

Prisrčno vabljeni na strokovna srečanja v jubilejnim letu za MKL, Pionirsko, in slovensko mladinsko knjižničarstvo, zlasti pa na aprilski posvet, enodnevno strokovno posvetovanje »Knjižnica, srce mesta, 18. 4. 2018, v Mestni knjižnici Ljubljana, za katerega je potrebna prijava na: ucni.center@mklj.si.

PROGRAM STROKOVNIH SRED 2018	46. CIKEL	DATUM	TEMA	KOTIZACIJA
	IZOBRAŽEVALNI DEL	14. MAREC	OKROGLA MIZA PODOBA MLADINSKEGA KNJIŽNIČARSTVA DANES	/
		18. APRIL	POSVET MKL: KNJIŽNICA, SRCE MESTA	50,00 €
	INFORMATIVNI DEL	12. SEPTEMBER	USTANOVE IN DRUŠTVA ZA DOBRO KNJIGO	/
		24. OKTOBER	PREDSTAVITEV 13. CIKLA SLOVENSKEGA KNJIŽNIČNO-MUZEJSKEGA MEGA KVIZA	/
		23. NOVEMBER	PREDSTAVITEV PRIROČNIKA ZA BRANJE KAKOVOSTNIH MLADINSKIH KNJIG 2018 (SLOVENSKI KNJIŽNI SEJEM, ZALOŽNIŠKA AKADEMIJA, DVORANA LILI NOVY)	/
12. DECEMBER		POGOVOR Z DOBITNIKI PRIZNANJA ZLATA HRUŠKA	/	

STAŠA TAJANA

SKRIVNOST NA VERIGI

Čista pozitivna, 2017, m. v., 208 str., 18,80 €

Ni skrivnost, da avtorica obožuje morje – konec koncev je pred leti kar nekaj časa preživela na svetovnih križarkah in svoja doživetja kasneje uporabila za podlago nekaterih romanov –, zato se tudi njen novi mladinski roman dogaja ob morju. Pravzaprav v njem. Glavna junakinja Lara se gre neko nevihtno popoldne kljub slabemu vremenu potapljat. Med potopom spozna novo prijateljico Mojco, ki ji podari poseben obesek in ji razodene, da sta se znašli v svetu, kjer je vse mogoče. Lara tako na svojem potepu pod morskno gladino srečuje različne ljudi, nekateri med njimi so stari tudi več stoletij, ter nenavadna bitja, denimo govoreče podgane, seznaneni se z zelo posebno družino iz Grčije, spozna prikupnega fanta ter še marsikaj drugega ... Imenitne dogodivščine, napisane v doživetem jeziku najstnikov, vabijo k razkritju številnih skrivnosti. No, v resnici ne čisto vseh. Kajti nekaj jih bo avtorica razkrila šele v drugem delu, ki ga ustvarja prav zdaj. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

LASLEY CHOYCE

KONEC SKRIVALNIC

prevod: Brigita Orel

Miš, zbirka Iziberi,
2018, t. v., 93 str., 23,95 €

»Da si to, kar si, je potreben pogum,« piše na hrbtni strani platnic knjige *Konec skrivalnic* iz zbirke *Iziberi*, ki se res berejo »na izi«, so pa kakovostno branje, ki v nas pušča sledi. Ethan in

Gabriella oz. Gabe se borita vsak po svoje v svetu, ki ju odklanja in ostrahuje, dokler se ne srečata in si pomagata. Skozi celotno zgodbo ob branju nam igra Simon & Garfunklova *Bridge over troubled water* – himna prijateljstvu in upanju. Kljub temu, kljub bolečini, je prijateljstvo trden most čez razburkano reko življenja. Kot so knjige. Kot je tudi ta knjiga. > SABINA BURKELJCA

CAO WENXUAN

BRON IN SONČNICA

prevod: Andrej Stopar

Mladinska knjiga, zbirka Odisej,
2017, t. v., 278 str., 27,99 €, JAK

Lirično napisana zgodba se dogaja na Kitajskem v viharnih 60. letih prejšnjega stoletja, ko je Mao Zedong svoje nasprotnike množično pošiljal na odročne predele Kitajskega podeželja, v t. i. delovna taborišča za prevzgojo. Med njimi je bilo veliko izobražencev in umetnikov, tudi oče naslovne junakinje Sončnice, ki je nekega dne tragično preminil v bližnji reki in tako osirotelo deklico prepustil žalostni usodi. Drobce na Sončnica se je spoprijateljila z nemim kmečkim dečkom Bronom in njegova družina ji je, kljub veliki revščini, pomagala v težkih dneh. Med člani novorazširjene družine so se stkali ljubeči odnosi in skupaj so premagovali vse tegobe, še najbolj pa je bil prijazen sestrice vesel nemi Bron. A življenje je bilo kruto in je imelo z njimi drugačne načrte. Avtor, ki velja za enega najpomembnejših kitajskih pisateljev za otroke in je znan po tem, da ne olepšuje vsakdanjih življenjskih tegob, je napisal čustven in poetičen roman o dobroti, prijateljstvu in ljubezni do sočloveka. > RENATE RUGELJ

Eden najbolj prepoznavnih nizozemskih literatov, Toon Tellegen (1941), je te dni v okviru projekta *Branice pod slamnikom* ponovno obiskal Slovenijo.

Toon Tellegen

Zase vedno reče, da je v prvi vrsti družinski zdravnik (ordinacijo je imel v Amsterdamu) in šele potem avtor, saj je začel ustvarjati precej pozno – najprej je pisal poezijo za odrasle, potem si je začel izmišljevati zgodbe za svoja otroka. V svet njegovih duhovitih, večinoma živalskih zgodb, ki jih častijo tako mladi kot stari, smo slovenski bralci lahko prvič stopili že pred skoraj dvajsetimi leti, ko so izšle njegove živalske dogodivščine *Zabava na luni* (Mladinska knjiga, 1999) in kasneje še *Mala nočna torta s plameni* in *Jutri je bila zabava* (Mladinska knjiga, 2004, 2010). In potem smo ga leta 2012 spoznali še kot pesnika, saj je pri Študentski založbi izšel zajeten izbor (okrog 130 pesmi) njegove poezije z naslovom *Brodišče*. V zadnjem obdobju pa spet lahko uživamo v njegovih kratkih živalskih zgodbah za otroke. Lansko poletje smo dobili ganljivo in lepo ilustrirano slikanico *Kitov vrt* (Miš, 2017), v tej zimi pa še dve. V kratkem živalskem romanu *Čriček in njegov temačni občutek* (Mladinska knjiga, 2017), ki je v letih po izidu postal že nizozemska klasika, se Tellegen na svojevrsten način loteva težke teme. Pod lahkotno in igrivo masko mladega črička se skriva nepojasnjeni občutek nemoči, ki kot temen oblak lega na njegovo dušo. Ne zna si pomagati sam in ne morejo mu pomagati niti njegovi najboljši živalski prijatelji. Slonova zgodba, ki teče vzporedno, bralca ves čas prijazno opominja, da se je treba za dosego ciljev potruditi ne glede na vzpone in padce, ki so sestavni del življenja. Odlične črno-bele ilustracije Ane Zavadlav zaokrožajo melanholični svet ubogega črička, ki pa ga nekega dne vseeno razsvetli sonce in temen oblak bolečine čudežno izgine, kot je tudi prišel. Prav v času avtorjevega obiska v Ljubljani pa je izšla še zbirka 34 kratkih vznemirljivih zgodb z naslovom *Sredi noči* (Miš, 2018). V temnem gozdu živi cela množica filozofsko razpoloženih živalskih junakov, od veverice, kresničke, podlasice in voluharja do bobra, vrabca, medveda in mravlje. Noben od njih ne more spati, saj jih tarejo težke misli, nedokončana opravila pa tudi vsakodnevne dileme – in pod težo noči so njihove zagate videti še večje in še teže rešljive. Včasih jih odreši spanec ali vsaj rahel dremež, spet drugač odgovore prinese šele prvo jutranje sonce. Večina zgodbic je opremljena s črno-modrimi ilustracijami, ki lepo dopolnjujejo nočno metaforiko modrovanj živalskih nespečnejev.

**TOON TELLEGEN
ČRIČEK IN
TEMAČNI
OBČUTEK**ilustracije: Ana Zavadlav
prevod: Staša Pavlovič
Mladinska knjiga,
2017, t. v., 183 str., 22,98 €**TOON TELLEGEN
SREDI NOČI**ilustracije: Mance Post
prevod: Anita Srebnik
Miš, 2018, t. v., 79 str., 25,95 €

Neža Maurer (1930) piše in ustvarja že več kot pol stoletja. Poleg poezije, po kateri jo najbolj poznamo tako mladi kot mladi po srcu, je napisala tudi več proznih del za vse generacije, reportaž, potopisov, otroških iger in radijskih oddaj. Na podlagi njenih pesmi so posneli tudi nekaj televizijskih filmov. Vsi, ki so Nežo Maurer v zadnjem času srečali v živo, pravijo, da je pri svojih 87 letih še vedno kot sonce, topla, pozitivna in vedra, hkrati pa zelo razmišljujoča, odločna in razgledana gospa. Ob izidu njenih zbranih pesmi za otroke smo govorili z njo in z ilustratorko njene zadnje zbirke pesmi, Barbaro Ogrič Markež. Beseda je tekla o glavnih motivih, ki žuborijo skozi pesmi in ilustracije, o čudežni naravi, ljubezni, vojni in ustvarjalnem procesu pri upodabljanju poezije za otroke.

»Zdi se mi, da sem vraščena v naravo.«

NEŽA MAURER

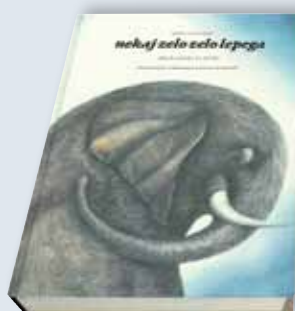
NEKAJ ZELO ZELO LEPEGA

Zbrane pesmi za otroke

ilustracije: Barbara Ogrič Markež

Sanje, zbirka Sanje,

2018, t. v., 654 str., 39 €, JAK

Neža Maurer

Bukla: V teh dneh ste dobili v roke svojo novo knjigo z naslovom *Nekaj zelo zelo lepega* ... Kakšni so prvi občutki?

Maurer: Lepa knjiga je, ogromna. V njej so zbrane moje pesmi, ki so nastale v vsem mojem življenju, zdaj pa jih prvič vidim v taki obliki in vse skupaj na enem mestu. Debela knjiga je, kar težka – mislim, da tako velike knjige še nisem imela. Ima trde platnice in lepe barve, take nežne, nevtralne, ki so mi blizu.

Bukla: Likovno in oblikovno vam je torej všeč. Se vam zdijo ilustracije pomembno dopolnilo poezije za otroke?

Maurer: V knjigi je veliko narave, drevje, luna in drevesne veje. Veliko je tudi živali: slon, medved in tisti ptič z velikim perjem ... pav, ja, in jazbec. Naslovnica mi je še posebej všeč. Ogromnega slona ima in jaz imam neko posebno afiniteto do slonov, to so res moje priljubljene živali. Doma sem jih imela veliko, lesenih, porcelanastih in plišastih. Upam, da bo knjiga otrokom všeč, saj imajo po navadi radi živali, ampak večina jih hoče tanke knjige, z malo besedila in veliko slikami – no tale ni taka. Mogoče jo bodo morali brati skupaj s starši.

Bukla: Koliko časa že ustvarjate poezijo za otroke, ali se spomnite vaših začetkov?

Maurer: Za otroke sem začela pisati, ko sem bila še učiteljica, veliko preden sem imela svoje otroke. Pravzaprav sem jaz tisti otrok – od nekdaj se mi zdi, da sem precej otročja. Lahko bi rekla, da je v meni otroška duša, ki ne odraste in se ne stara. Vse življenje sem malce otročja in zato imam toliko knjig in toliko pesmi za otroke.

Bukla: Ampak poznamo tudi vaše pesmi za odrasle, kako pa je s tem? Kako so nastajale in kdaj?

Maurer: V mojih pesmih za odrasle je pogosto najti ljubezen in srečo, kot da se me razočaranje ne bi prijelo. Seveda, vsak človek doživi kaka velika razočaranja, ampak moja so šla kar mimo, jaz sem kar pozabila nanje. Razočaranje se ne sme zažreti v človeka, saj te lahko potem dobesedno uniči. Jaz se v glavnem spominjam samo dobrih stvari ... Pisanje za odrasle se je začelo z ljubeznijo, ta pa je rodila ljubezenske pesmi ...

Bukla: Kaj pa mir, svoboda in vojna ... tudi to so teme vašega pisanja?

Maurer: Da lahko pišeš, moraš imeti neko čustvo, neko ljubezen ali pa neko bolečino. Nekdo, ki ti povzroči veliko bolečine, te seveda prizadene, vendar lahko to spremeniš v pesem in si mu potem hvaležen za bolečino. Vojna je uničevanje in jaz sem jo v otroštvu doživela ... Zato me vprašanje

vojn po svetu še zmeraj spremlja, zato sem bila tudi dejavna članica mirnega društva. Najbolj me boli to, da ljudje že celo večnost pobijajo drug drugega ... Ni se nam treba vojskovati in pobijati, na svetu je dovolj prostora za vse, ampak vse kaže, da imajo nekateri napadalnost vrojeno v sebi in so tako brez krivde krivi ...

Bukla: Ali kaj berete in spremljate slovenske pesnike? Kako mislite, da je mladim pesnikom danes – je lažje ali težje postati prepoznaven kot v vaših mladih časih?

Maurer: Včasih sem bila čisto na tekočem in sem prebrala veliko tega, kar so napisali. Danes nimam več tako tesnega stika z novimi knjigami. Po eni strani je mladim pesnikom danes lažje uspeti. Za vsakega ustvarjalca je najpomembnejše, koliko je v njem žive moči, pa velika vztrajnost in prisotnost na slovenskem kulturnem polju sta pomembni ... To vztrajnost in moč imaš ali pa nimaš ...

... za vsakega ustvarjalca je najpomembnejše,
koliko je v njem žive moči ...

Bukla: In vi? Še imate to živo moč v sebi? Še vedno pišete?

Maurer: Pišem – manj kot včasih, ampak še vedno. Delam si kratke zabeleške, včasih kar pride tak trenutek, ko preprosto moram povedati, kar čutim. Največkrat se to zgodi ponoči in potem imam zvezek pri postelji in hitro zapišem. Naučila sem se pisati ponoči, ne da bi prižgala luč. V temi mi grejo vse vrste misli po glavi, čeprav zdaj ni govora o vojnah, se moje misli velikokrat ustavijo tudi tam in pri naravi ...

Bukla: Ja, narava pomirja in zdravi, pravijo ...

Maurer: Naravo imam res rada. Preprosto moram videti, kdaj bo ozelena prva bukev, zato pa z daljnogledom pogledujem skozi okno na sosednji breg ... Tudi kadar ne morem ven, jo opazujem od daleč. Zelo sem odvisna od narave, mislim, da sem kar vraščena vanjo.

Foto: Katarina Ropret

Barbara Ogrič Markez in Neža Maurer

Barbara Ogrič Markez

Bukla: Vaše ilustracije čudovito dopolnjujejo Nežino zbirko pesmi za otroke. Kako bi bralcem razložili ustvarjalni proces, ki je potreben, da nastanejo podobe za tako obsežno knjigo?

Ogrič Markez: Hm ... kako razložiti proces? Na začetku je zame dobro, da predvsem mislim, gledam, čutim prazno knjigo. Gledati, kot bi jo videla prvič, čutiti njeno odpiranje, zapiranje, materialnost, tako nekako, kot bi bilo misliti samo njen pojem in njegovo snovnost ... tedaj šele – v to praznino – polnino povabiti vsebino – pesmi, tokrat. Nežine pesmi so glavno gibalo te knjige. Temeljno vprašanje, ki sem si ga postavljala, je bilo: kako se dotakniti njenih pesmi z upodobljajočim ... Ker (vsaj moji) resnici na ljubo, ko se izreka pesem, je tišina, (berite) belina, (berite) praznina, takrat in tam, edina snovna nuja, pa naj gre za poezijo, ki je namenjena starejšim ali tistim mlajšim. Zavedajoč se tega, sem bila bolj tipajoča kot zares gotova. Šlo je za iskanje ujemajočega, kako najti »kraj«, kjer pesem lahko postane odziv za podobe; v splošnem bi to preprosto pomenilo zavzeti držo pogleda in ujeti svojevrstno razmerje med pesmijo in podobo. Prebirala sem Nežine pesmi in iskala nekaj, kar odzvanja in povabi upodobitev. Precej intuitivno početje, se mi zdi. V tej odprtosti so se začeli porajati tudi motivi.

Bukla: Poskusiva biti konkretnjši, na primeru kakšne pesmi ...

Ogrič Markez: Če grem konkretno bliže:

Nežina pesem **Onstran** (*Kaj je tam daleč, kaj je tam onstran, kaj je tam za robom sveta* ...) mi je ponudila upodobitev sprehoda skozi gozd, ki na koncu zraste v črno ptico. Čarni gozd in čarobna ptica pa, vsaj tako si upam domišljati, zajemata vse čarobno, črno in čudեսno, ki je v pesmih »klicano v ime«.

Pesem **Zelena uspavanka** (*Včasih se vrnem s poti utrujena in žalostna* ...) odpre upodobitveni prostor za noč in njen vsepravšnji vsemir. Noč traja in se razrašča čez več strani knjige in tako nase vleče vse Nežine uspavanke ...

Pesem **Bonbon – balon** (*Dan je siv kot moker asfalt. Tudi moja volja je siiva*). Tu upodobim slone, ki s svojo govorico pogledov odpirajo domišljijiski prostor. Sicer pa je s sloni v tej knjigi resnično tako ... Tako izvirno in čudեսno so poklicani v pesem, da brez njih preprosto ne gre. So čisto posebni in tako intenzivni v svojih čudესnih položajih in ne nazadnje zelo zelo pesemsko ljubljene, da lahko v knjigi živijo tudi za vsa preostala pesemska bitja.

Pesem **Čas je zletet** (*Imam gnezdo in peruti. Nimam več mame in sestre. Ne bratov. Vsi so zleteli* ...). S to pesmijo se upodobitveni ciklični lok knjige zaključijo. Ptice odletijo. Ostanеjo drevesa in sprehod skozi obet neskončnega gozda .

Bukla: Sliši se kar zahtevno. Kaj je bil največji izziv?

Ogrič Markez: Največji izziv je bil, kako v knjigi s toliko pesemske glasbe sploh »napeti« niti vizualne dramaturgije ter skozi sosledje podob ustvariti imaginativne časovne loke, ki se zdijo kot eno samo trajanje neskončnega (neskončni gozd, neskončna noč in njeno spanje, »dolgi« pogledi slonov ...). Ker kar koli postaviš zraven pesmi, začne hočeš nočeš govoriti skupaj z njo. Tanka je meja med smislom in nesmisлом podob.

Bukla: Ali so ilustracije nastale v neposredni povezavi s pesmicami, ste pri njihovem snovanju sodelovali z avtorico ali založbo?

Ogrič Markez: Pri delu sem imela povsem proste roke, a hkrati s to prostostjo tudi zelo ustvarjalno sodelovanje z urednico knjige Tjašo Koprivec. Le v tako odprtem dialogu, menim, lahko nastane nekaj zelo lepega. Ilustracije so nastajale v neposredni povezavi s pesmimi in nastajajočo knjižno obliko. Ko je bil koncept knjige postavljen in ilustracij že kar zajetno število, sva obiskali Nežo in jih ji pokazali. Dotaknilo se me je njeno veselje in iskreno sprejemanje nastalega. Neža je bila ena sama, svetla. Taka, kot njene pesmi.

Bukla: Bralci vaše delo poznamo predvsem iz inovativnih in lucidnih ilustracij knjige Klemna Koširja *Divji Jadran*? Kakšno tehniko ste uporabili takrat in kakšno v Nežini poeziji?

Ogrič Markez: Pri knjigi *Divji Jadran* je šlo za mešano tehniko (tuš, svinčnik, pisalo). Prav tako sicer tudi tukaj, le da sem dodala še pastel, je pa risba tu, pri Nežini knjigi zapeljala dlje. Karakter motivov in likov – njihova prezenca je močnejša ...

Bukla: Kakšna je razlika v nastajanju ilustracij za odrasle in za otroke?

Ogrič Markez: V resnici lahko samo ugotavljam, kakšna bi lahko bila razlika. Kar opažam, je, da se v svetu poezije za otroke, otroški literaturi nasploh pripisuje neka specifična stilnost – tipizacija, na drugi strani pa poeziji za odrasle prav tako ... Pa ne vem, če je tovrstno razmejevanje ravno tisto pravo, ali ne gre samo za predsodke ... Se pa precej nagibam k temu, da pesem stoji sama zase, in ne vem, ali sama na sebi sploh kaj potrebuje. Tudi ilustracije ne. Fino bi bilo, če bi vsaka posamična stvar porajala svoja pravila, brez tipizacij.

Bukla: Ste zadovoljni s končnim izdelkom, s knjigo kot celoto in z umestitvijo vaših ilustracij v njej?

Ogrič Markez: Zadovoljna, hvaležna za vse doživeto, vesela pa tudi ... Mislim, da gre pri oblikovanju tovrstne knjige za večplastno početje, ki hkrati misli knjigo in njeno obliko, čuti njeno vsebino in poraja silo, ki priklіče upodobitve. Način umestitve ilustracij v knjigo je le seštevek naštetega. Vse skupaj je en sam poizkus približevanja in poizkus zarisa območja igre.

JANA BAUER

GROZNOVICLA IN DIVJA ZIMA

ilustracije: Caroline Thaw
KUD Sodobnost International,
zbirka Čudaške prigode,
2017, t. v., 160 str., 22,90 €, JAK

Jana Bauer

Jana Bauer (1975), priljubljena mladinska in otroška pisateljica, se poleg odgovornega uredniškega dela na reviji *Sodobnost* in založbi ter prevajanja knjig, že več kot ducat let posveča tudi pisanju fantastičnih zgodb za otroke. Njen prvenec *Izginjevalec čarovnic* je bil nominiran za nagrado večernica (2003). Po domišljiji pustolovščini *Čarobna beseda* (2004)

in dvojezični *Deželi medenjakov* (2006) je sledila serija detektivskih zgodb *Detektivske prigode Fokusa in Kolumne* (2007–2009). Največjo priljubljenost med mladimi bralci pa je zagotovo dosegla knjiga *Groznovilca v Hudi hosti*, ki je izšla leta 2011 in jo danes poleg slovenskih, lahko berejo tudi že poljski, litovski, hrvaški, španski, turški in islandski otroci, bila pa je prirejena tudi kot lutkovna predstava. Naslovna junakinja je simpatična, a precej navihana vila, ki s svojima naglavnima rogovilcama in letečim čajnikom nekega dne preseneti živalske prebivalce Hude hoste. Malo namrščeno vilinsko bitje gozdnim junakom s svojimi potegavščinami povzroča kar precej težav, a vseeno so žalostni, ko jih nekega dne zapusti in se vrne k svojim sorodnikom. Zato se družina gozdnih živali tik pred zimo pogumno odloči, da v groznovilčjem gnezdu poiščejo svojo prijateljico in jo znova pripeljejo v svoj gozd. Dolga in mrzla zima v Divji hosti z Groznovilco tako postane vse prej kot dolgočasna ... Znova domišljijko bogato pisanje, jezikovno in situacijsko izvirne dogodivščine pa lahko dolge zimske večere skrajšajo tudi mladim bralcem. > RENATE RUGELJ

LUIGI BALLERINI

GOSPODIČNA EVFORBIJA

ilustracije: Sara Benecino
prevod: Mateja Gomboc
Celjska Mohorjeva družba,
2017, t. v., 138 str., 17 €

Poletne počitnice so lahko, kadar si brez pravih načrtov zanje, tudi precej dolgočasne! Tako je bila prepričana tudi dvanajstletna Marta, dokler ni nekega dne po spletu naključij naletela na nenavadno slaščičarno in začela v njej obiskovati prav posebni slaščičarski tečaj. Na njem se je naučila izdelovati kopico nenavadnih slaščic, od krhke kdor-najde-prijatelja, -je-našel-zaklad do zmagovalne ne-izgubimo-poguma-in-skušajmo-najti-rešitev. Ob vsem tem je dobila imenitnega prijatelja in spoznala marsikaj pomembnega ... Slastna zgodba, za katero je pisatelj pred nekaj leti

... Andersenova nagrada za najboljšo knjigo za bralce, stare od 9 do 12 let ...

prejel Andersenovo nagrado za najboljšo knjigo za bralce, stare od 9 do 12 let, je spretno zgnetena iz najboljših domišljijjskih sestavin in prepredena s toliko pozitivnimi sporočili, da kar vabi, da čim prej nežno ugriznete vanjo! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

MICHAEL DE COCK

ROZI IN MUSA

ilustracije: Judith Vanistendael
prevod: Staša Pavlovič
Mladinska knjiga,
zbirka Knjižnica Sinjega galeba,
2017, t. v., 276 str., 24,99 €

Rozi in Musa postaneta najboljša prijatelja, potem ko se povzpeta na streho velikega bloka in ju nergaški gospod Tak zaklene, da se komaj rešita. Oba nastopata tudi v šolski predstavi: Rozi v glavni vlogi igra deklico Eriko, ki je padla v sliko, Musa pa je gosjenica v taisti sliki. Rozi živi z mamo, ki je zelo jezna na Rozijinega očeta, saj pravi, da tako, kot magnet privlači železo, on privlači težave. Res je, oče je v zaporu, ker je avtomobilom brisal serijske številke ter jih prekrival z novimi. Rozi ga hoče obiskati, toda mama noče o tem niti slišati. Musova muslimanska družina šteje šest ust, nekega dne pa se jim pridruži še očetov brat, Musov stric Ibrahim, ki je zrasel skozi svoje lase. Z drugimi besedami ... plešast je. V bloku živi še starejša gospa Bogomila, ki Rozi in Musi pogosto nudi zavetje, skuha čaj ali na hrbet prišije krila.

V knjigi so tri zaključene zgodbe, izpisane v drobnih korakih, zato jim ne uide nobena prikupna podrobnost. Črno-belih ilustracij kar mrgoli, zato je branje na trenutke stripovsko, tako da 276 strani obrneš, kot bi mignil. Čeprav zgodbe niso fantastične – ali pa ravno zaradi tega –, so primerne tudi za otroke iz prvega šolskega triletja. Za branje in poslušanje. > ŽIGA VALETIČ

R. J. PALACIO

ČUDO

prevod: Boštjan Gorenc
Ocean, 2017, t. v., 326 str., 24,99 €

Nikakršno čudo ni, da je knjiga *Čudo* že več let zasidrana v samem vrhu svetovnih lestvic najbolj priljubljenih mladinskih knjig. Tudi pri nas je že ob prvem izidu tako očarala bralce vseh generacij – gre namreč za branje, primerno za vse starosti! –, da jo je založba Ocean pred kratkim ponovno natisnila. Zgodba o desetletnem dečku Augustu Pullmanu, ki se je rodil z močno iznakaženim obrazom, je zgodba o sprejemanju drugačnosti. In čeprav se zdi, da svet postaja vse bolj odprt za drugačnost,

pa je realnost, kakor odslkava tudi zgodba *Čuda*, pogosto drugačna. August je vse do svojega desetega leta odraščal v pomirjujočem domačem okolju, v katerem ga je šolala mama. Toda kaj se bo zgodilo, ko bo pri desetih letih začel obiskovati peti razred bližnje šole? Bodo sošolci sposobni prepoznati dečkovo prijaznost in prijateljsko predanost ter ga ne bodo ocenjevali le po zunanosti? Branje, po katerem je posnet tudi film, ki je pred časom prišel v Slovenijo, v razmislek ponuja ogromno tem. Psihoterapevtka Anja Kurent pa nam v spremni besedi nove izdaje *Čuda* polaga na dušo tole: »Zavedanje svojih čustev in občutkov nam daje moč za izbiro zavestnega delovanja, v skladu z našimi vrednotami, prepričanji in v dobro drugega in nas. Vodilo naj bo prijaznost do sebe in drugih!« > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Jacob Tremblay in Julia Roberts v filmski predstavi *Čudo* (2017)

zbirka

TA LJUDSKE V STRIPUForum, zbirka Minimundus,
2017, t. v., 24–36 str., 6–7 €/knjigo, JAK

Tri novoizdane knjižice s skupnim naslovom *Ta ljudske v stripu* prinašajo stripovske priredbe slovenske ljudske pravljice in dveh basni izvrstnih striparjev in ilustratorjev Mihe Hančiča (miha ha), Tanje Komadina in Mateja Lavrenčiča. Ti so dali ustvarjalnosti prosto pot in pripovedke v sliki in besedi (s sodobnimi, predvsem pa humorističnimi domisljicami) še bolj približali mladim bralcem, ki bodo izvedeli, zakaj ni najpomembnejše, da imaš najlepšo profilko na spletu, kako

je levova zabava brez popra za vedno spreminila vedenje psov in zakaj se nima smisla ozirati na mnenje vseh ljudi. Izdaje Stripburgerjeve zbirke *Minimundus*, v kateri so izšle tudi knjižice, so bile že večkrat nagrajene z znakom za kakovost otroških in mladinskih knjig zlata hruška, nikakor pa niso namenjene samo mladim. > KRISTINA SLUGA

MIHA HA: VSEM LJUDEM NIKOLI NE USTREŽES

TANJA KOMADINA: ZAKAJ SE PSI VOHAJO?

MATEJ LAVRENČIČ: PREVZETNA OPICA

BILL WATTERSON

JUKON, HOJ!Zbirka stripov Billa Wattersona
o Calvinu in Hobbesu

Didakta, 2017, m. v., 128 str., 9,99 €

Gre za tretjo zbirko legendarnih stripov o dečku Calvinu in njegovem (plišastem ali resničnem?) prijatelju, tigru Hobbesu. Stripi iz pričujoče zbirke so med zgodnejšimi, saj so nastajali med letoma 1987 in 1988 (serija je začela izhajati kot vsakodnevni posladek leta 1985), predstavljajo pa že šesto izdajo v slovenskem jeziku. Zaznamuje jih humor, tipičen za avtorja, ki je lahko bliže mlajšemu bralstvu, vendar ponuja zanimivo raven tudi za odrasle. Za likovno plat je značilno zanašanje na le nekaj bistvenih potez, ki jih nadgrajuje nekakšna »črna onomatopoija«, posnemajoč čustvene plasti pripovedi. Zbirka se loči na stripovske zgodbe, ki zasedajo samo eno pasico, torej štiri okenca (te so zasnovane kot šala), in na nekaj strani dolge pripovedi, v okviru katerih trčimo ob zaplet in osnovno zgodbo nastopajočih likov (gre za nedeljske izdaje zaključenih zgodb), ki so omejeni predvsem na Hobbesa in Calvina ter njegova starša in občasne stranske like. > ALJAŽ KRIVEC

MARTIN PITRO

STARE GRŠKE BAJKE IN PRIPOVEDKE

ilustracije: Antonín Šplíchal

prevod: Diana Pungeršič

Morfemplus, 2017, t. v., 48 str., 24,90 €

Grški miti se skoraj vsak dan prikrajujejo v naše besedišče, razumevanje in tolmačenje sveta. Tokrat nas ujamejo v zabavnih in poučnih stripih, ki so dolgi po vsega dve strani, a zato nič manj zgovorni. Izvemo, kako je nadobudni Ikar želel leteti in se dvignil preblizu soncu, kako je Prometej

FRAN MILČINSKI

O DUŠICI MAJCENI, KI NI SMELA V NEBESA; ZLATA HRUŠKA; VILA

ilustracije: Peter Škerl

Sanje, zbirka Sanjska knjigica,
2017, t. v., 24 str., 12,95 €/knjigo, JAK

Tri tematsko raznovrstne pravljice pripovedi Frana Milčinskega se *godijo v tistih dneh, ko so med dobre ljudi še zahajale gorske vile in jim pomagale*. O tem čarobnem svetu pripoveduje pravljica o neomajnem zaupanju in večni ljubezni Vila, hudomušna Zlata hruška izpričuje moč poguma mladega, a nadvse iznajdljivega in neustrašnega pastirčka, ki ukani samega kralja, medtem ko pretresljiva dušica majcena uči sočutja in razumevanja ljudi, ki so se znašli v takšnih in drugačnih viharjih življenja. Posebna odlika zgodbic so tudi tankočutne ilustracije akademskega slikarja Petra Škerla in izvorni jezik, ki bo sicer najbrž rabil kakšno starševsko razlago, a nedvomno obogatil besedišče najmlajših bralcev, predvsem pa jih popeljal v svet, poln življenjskih modrosti, včasih tudi presneto krut, ki pa ga v sodobnih pravljicah zlepa ne najdemo več. > KRISTINA SLUGA

MATIC SLAPŠAK

ZVEZDNE PRAVLJICE

ilustracije: Klara Lapanja

Manični poet, 2017, t. v., 136 str., 20 €

Vas zanima, zakaj si je deklica Fiona želela odleteti na Luno, kaj se je zgodilo polžku Petru, ko je odšel na potep, in zakaj breze molčijo? Odgovore vam ponuja ta imenitna zbirka pravljic, kot ustvarjena za prebiranje pred spanjem. Njen avtor, tudi sam očka treh nadobudnežev, najbolje ve, kakšnim dogodivščinam najraje prisluhnejo otroci, preden se zazibajo v svet sanj, oziroma, kot zapiše v eni od svojih pravljic, »preden jim palčki zaspančki povlečejo veke navzdol«. Prav vse pravljice so igrive, sanjave in ljubke ter nežno prepredene z nitmi domišljije, natančno takšne, da otroke prepričljivo ponesejo v svoj svet in jih v hipu očarajo s svojimi doživetimi opisi in tokom pripovedi. Za povrh jih krasijo čudovite, zelo izpovedne ilustracije Klare Lapanje, ki poskrbijo za še dodatni mik očarljivega potovanja po pravljicnih svetovih. Knjiga ne bo navdušila samo najmlajših, ampak vse z otroško dušo v sebi, ki prisegajo na kakovostne, izvirne domače pravljice. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

ukradel ogenj Zevsu in ga dal ljudem, pa o legendarnih dogodkih v Troji ter o Odisejevih in Jazonovih potovanjih. Tudi romantičnih zgodb je nekaj: Orfej in Evridika, Paris in tri boginje ter zgodba o maščevalnem kentavru, ki je v Heraklejevi ženi Dejanejri zanetil ljubosumje. Sploh močni Heraklej je zastopan z več prigradami. Strip za prvi stik z mitologijo, ki bo najmlajše spremljala vse življenje. > ŽIGA VALETIČ

MIROSLAV KOŠUTA

ZMAJ V PARKU

ilustracije: Ana Razpotnik Donati
Celjska Mohorjeva družba,
2017, t. v., 32 str., 19,50 €

Malo pravljичno mesto so prevzeli avtomobili. Prav povsod so ... trgi so jih polni, pločniki natrpani, mopedi celo visijo z drevesnih krošenj! Samo še hupanje in cviljenje gum se sliši. »To je prava kuga!« besni starejši profesor, »Avtomobilitis!« A vendar je v mestu še mala zelena oaza, park, v katerem je postavljen kip rešitelju mesta, mogočnemu zmaju, ki je po legendi odgnal vojsko zlobnega kralja. A meščani tej pravljici ne verjamejo več ... Vse dokler neke noči ne slišijo strašnega rohnenja in naslednje jutro ugotovijo, da je vsa hrumeča pločevina izginila. Le kaj se je zgodilo? Slikanica z izrazitim humorjem in igrivostjo, s katero Miroslav Košuta izjemno popestri svoja dela za mlade bralce in tenkočutno izrazi skrb za naše okolje. > VANJA JAZBEC

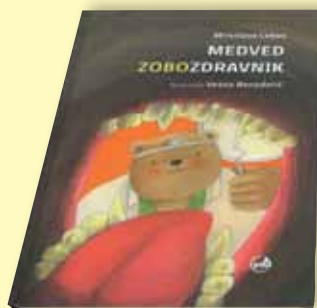

MARIJ ČUK

GREM JAZ DO SONCA

ilustracije: Magda Starec Tavčar
Mladika Trst, 2017, t. v., 31 str., 16 €

Pravljica *Grem jaz do sonca* pripoveduje o radoživi in radovedni ptičici Niki, ki se nekega lepega sončnega dne na poti v šolo v smrekovem gozdu odloči prisluhniti porednima vrabcema Walterju in Rudiju in se raje kot v razred nameni odkrivat Sonce. Tako dolgo leti, da jo perutničke že bolijo. Oče Sonce pošlje sončni žarek, svojega sina Martina Niki naproti, da jo obvaruje nesreče. Martin pripoveduje Niki o svojih vragolijah, ki so imele na Zemlji hude in usodne posledice, za kar je še zdaj kaznovan. Ptičica je dobro razmislila in se odločila, da se vrne domov k mami in v šolo k učiteljici Sabrini. Vsi so je bili veseli in ji odpustili napako, zdrabarja pa je doletela strašna kazen: za en mesec bosta prikrajšana za ptičji sladole! Poleg lepe in poučne zgodbe slikanico odlikujejo izvrstne ilustracije. > SONJA JUVAN

MIROSLAVA LEBAN

MEDVED ZOBOZDRAVNIK

ilustracije: Vesna Benedetič
Goriška Mohorjeva družba,
2017, t. v., 48 str., 18 €

Če mislite, da živali nimajo težav z zobmi, potem hitro odprite to prikupno knjigo in spoznali boste, da tudi veriverica, krava, volk in tigar

zelo dobro vedo, kako hudo je, če te v ustih kluju od bolečin. Le kako bi veriverica glodala lešnike, če je sova ne bi odpeljala k medvedu zobozdravniku, ko si je zlomila zob? In kako bi krava Zofka pozdravila svoje vnetje zoba? Bi tigar zaradi bolečin v gnilem zobu sploh lahko še nastopal v cirkusu? Prikupna zbirka zgodbic očara z iskriko vsebine, prelepimi ilustracijami pa tudi osnovnim sporočilom, ki mladim bralcem prijazno sporoča, da zobozdravnik ni nikakršen bavljav. Knjiga je opremljena z večjimi črkami in je tako nadvse primerna tudi za bralce z disleksijo.

> VESNA SIVEC POLJANŠEK

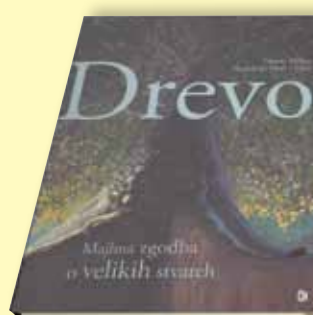
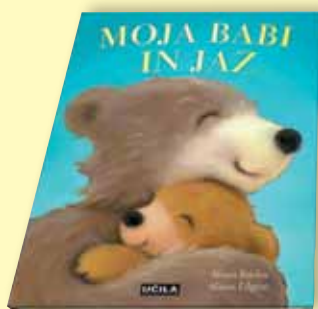

ALISON RITCHIE

MOJA BABI IN JAZ

ilustracije: Alison Edgson
prevod: Neža Ropret
Učila International,
2017, t. v., 25 str., 19,90 €

Moja babi in jaz sta pravzaprav babi medvedka in mali medvedek. Odločita se, da bosta preživela čudovit dan. Privoščita si sprehod po lužah, se zakotalita po hribu, si nalovita rib za kosilo in ko se zvečer vesela in malce utrujena vrneta domov, si privoščita še piškote in vroč kakav. Pred spanjem se močno objameta in mali medvedek zašepeta: »Z babico skupaj prav uživava. Najina zabava naj se nikdar ne konča.« Ljubezniva zgodbica, v kateri bi lahko namesto medvedkov nastopila tudi človeška babica in vnuček. > SONJA JUVAN

DANNY PARKER

DREVO

Majhna zgodba o velikih stvareh

ilustracije: Matt Ottley
prevod: Barbara Majcenovič Kline
Skrivnost, 2017, t. v., 36 str., 18,90 €

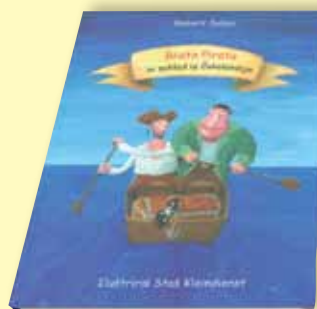
Rahločutno pravljico beremo z vidika mladega drevesa, ki sprva drobno in krhko začne rasti, nato pa raste in raste – skozi popoldansko sonce ali hladen dež – in se zadovoljno pozibava v vetru. Brezskrbno je, saj ga varuje starejše, mogočno drevo v njegovi bližini. A ko starejše drevo v divji nevihti pade, se mlado naenkrat znajde samo na prostrani ravnici, ki ga obdaja. A življenje gre dalje in vsak konec pomeni tudi nov začetek; tako bo mlado drevo postalo mogočno in čez čas nudilo oporo šibkemu poganjku. Slikanica, ki z občutkom prikazuje vez med starejšimi in mlajšimi, med starši in otroki, bo ganila prav vsakega bralca. > VANJA JAZBEC

ROBERT ŠABEC

BRATA PIRATA IN ZAKLAD IZ ČOKOLANDIJE

ilustracije: Staš Kleindienst
Mladika Trst, 2017, t. v., 27 str., 16 €

Vid in Amo sta piratska brata, ki nekega dne zagledata ladjo daleč na obzorju in se odločita, da jo ugrabita ter izropata. Ko priplujeta do zasledovane ladje, jo napadeta, ustrahujeta mornarje in zasežeta težke skrinje, v katerih so gore zlatih cekinov. Pirat Vid s cekina odvijte zlat papirček in ugrizne v dragoceno najdbo. Čokolada najboljša in najslajša vrste! Z njo so se posladkali tudi člani posadke in vsi skupaj kar niso mogli nehati – razen razjarjenega Ama, ki jim je povedal zgodbo o kakavovcu, ki je osnova za izdelavo čokolade. Kakavova zrna morajo nabirati otroci v daljni, čezmorski deželi Čokolandiji. Garati morajo od jutra do večera in nimajo časa za učenje in igro, pa tudi s čokolado se ne smejo sladkati. Vid, Amo in člani posadke s tovrne ladje se zato odločijo, da skupaj odplujejo v Čokolandijo in zaklad podarijo tamkajšnjim otrokom. > SONJA JUVAN

M. CHRISTINA BUTLER

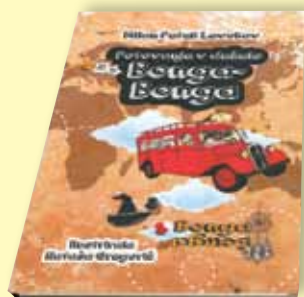
NEKEGA LEPEGA DNE

ilustracije: Tina Macnaughton
prevod: Ida Sternad
Učila International,
zbirka Potipaj in začuti,
2017, t. v., 25 str., 19,90 €

Ljubka slikanica za najmlajše opisuje popoln pomladni dan: sonček sije, narava je ozelenela, vse dehti in diši.

Ježek in njegovi prijatelji so na lovu za velikonočnimi jajci. Jazbec, lisica, miški in zajček na svoji poti najdejo veliko zanimivosti in so navdušeni nad svojimi odkritji. Srečajo mamó raco, ki pelje svoje račke na plavanje. Ko se račke na poti izgubijo, jih ježek s prijatelji najde in mamó raco reši velikih skrbi. Posebnost slikanice je ježkova rdeča kapa, ki ni samo narisana, ampak narejena iz posebnega materiala, ki ga otroci lahko otipajo in pobožajo. > SONJA JUVAN

MILAN PETEK LEVOKOV

POTOVANJE V DEŽELO BONGA-BONGA

ilustracije: Nataša Gregorič
Zavod Volosov hram,
2017, t. v., 84 str., 17,50 €

Kaj boste počeli letos 32. marca? Upam, da ga ne boste prespali tako

kot večina ljudi. Za vas imam bralno idejo – kaj če se skupaj z Lukcem, tigrom, medvedom, žirafó, opico in miško odpravimo na potovanje v domišljijško deželo Bonga-Bonga, ki jo je pisatelj Milan Petek Levokov že našel in nam sporočil njene koordinate: »za nosom, pa malo desno in malo levo«. Na poti do nje bomo srečali bele medvede in spoznali, kaj se v šoli učijo morske deklice, in črno čarovnico bomo seveda spremenili nazaj v prijazno mlado dekle. V deželi Bonga-Bonga je vse mogoče, kar je čudovito sporočilo za male nadobudneže – sanjati sanje, da bi se lahko uresničile. > SABINA BURKELJCA

NIKO KUPPER

ZMAJI NA POTI

ilustracije: Katarina Štrukelj
Mohorjeva Celovec,
2017, t. v., 32 str., 19 €

Zmajem, utelešenju zla, v zgodbah za mlado in staro le redkokdaj pripade vloga prijaznih junakov. Eno takih izjem je ustvaril Niko Kupper, ki se v svojih pripovedih najraje sprehaja skozi slovensko zgodovino. Strašnega celovškega zmaja je v verzih upodobil kot ljubeznivo in čustveno bitje, ki se bridko razjoče, ko od dečka, ki se ustavi ob njem, izve, da je ostal edini svoje vrste. Dobrosrčnemu fantu se kamnita zver zasmili in obljubi ji pomoč. Zleze ji na hrbet in že poletita čez Karavanke. V Ljubljani najdeta štiri bronaste varuhe mostu, in ko se jim pridružita gospodarja Trsta, zmajevska družčina odleti iskat še druge sorodstvo. Ko že kaže, da upajo zaman, jih sova napoti v Postojno, kjer v podzemlju najdejo obilo svojega zaroda ... Avtor prepusti bralcem, da sami doženejo, ali je bilo res ali pa se je fantu le sanjalo. > IZTOK ILICH

... v zgodbah za mlado in staro le redkokdaj zmajem pripade vloga prijaznih junakov ...

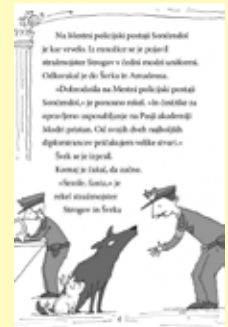
LESLEY GIBBES

ŠVRK IN TAT S PASJE RAZSTAVE

Prigode pasjega policista
ilustracije: Stephen Michael King
prevod: Meta Osredkar
Miš, 2018, t. v., 70 str., 21,95 €

V zbirki *Prigode pasjega policista* spoznavamo prikupnega psička Švrka, ki tokrat lovi tatu s pasje razstave. Švrk je mali pasji kosmatinec, ki ima vse lastnosti velikih: je pameten, spreten, prijazen, občutljiv, trdoživ, ko sledi svojemu cilju, premaga strah pred porazom in se ne pusti ustrahovati. Prepričana sem, da bodo Švrkove dogodivščine navdušile tudi otroke, ki še nimajo ponotršnjenega užitka ob branju, saj imajo knjige ravno prav vsega: besed in poglavij, ilustracij, napeto in ne preveč dolgo zgodbo, humor in pozitivno sporočilnost. Knjige iz zbirke so namenjene mladim bralcem na prehodu s slikanic na »prave« knjige, pa seveda vsem drugim, ki imamo radi tople, napete zgodbe s pasjimi prijatelji v glavnih vlogah. > SABINA BURKELJCA

HELENA JOVANOVIČ

LEGENDA O PLAVAJOČEM DREVESU

ilustracije: Štefan Turk
Mladika, 2017, m. v., 80 str., 15 €

Deblo lipe, za katero so mnogi trdili, da je stara več kot petsto let, je bilo tako mogočno, da se je moralo kar šest odraslih ali pa deset otrok prijeti za roke, da so jo objeli. Pred mnogimi, mnogimi leti so tam mimo rogovlili princ Božidar in stražarji, ki so nosili težko skrinjo za zlatniki za kralja Daroslava. Skupino so napadli razbojniki, skrinjo ukradli in jo skrili med korenine košate lipe. Ponjo se niso nikoli vrnili, legenda pa je ostala in mnoge je premagala želja po bogastvu, zato lipa ni imela miru. Ko je po obilnem deževju voda poplavlila travnik, kjer je rasla lipa, se je ta odločila, da odpluje po deroči vodi ... > SONJA JUVAN

MAJDA KOREN

MEDVED IN MIŠKA 3

ilustracije: Bojan Jurc
ZTT in Galeb, 2017, t. v., 80 str., 18 €

Zgode in nezgode medveda in miške, zvestih živalskih prijateljev s človeškimi lastnostmi in navadami ter skrbmi in radostmi, ki ju dobro poznajo predvsem bralci tržaške revije *Galeb*, so v tej slikanici zbrane in v trajnejši obliki shranjene že tretjič. Vse je podobno, dobrohotno, šegavo in nenasilno, kot je bilo že ničkolikokrat prej, a obenem tudi vedno novo, inovativno in sveže. Ne nazadnje tudi po malem poučno, saj sta medved in miška, sama ali s prijatelji, enkrat vrtnarja, drugič slaščičarja, tretjič policista, nato električarja, slikarja itn. Z zadnjo ilustracijo vsake epizode ter dvo- ali trivrstičnim sporočilom pod njo se vedno znova tudi vse pojasni in uredi, da je za vse prav. Odveč ni niti omeniti, da je besedilo postavljeno v velikih tiskanih črkah visoke berljivosti tipa *biancoenero*. > IZTOK ILICH

5. APRIL 2018 V CANKARJEVEM DOMU

Kulturni bazar je tradicionalno zasnovan kot oblika strokovnega usposabljanja za strokovne delavce v vzgoji in izobraževanju ter kulturi, za strokovne delavce širše strokovne javnosti, ki lahko pri svojem delu vključujete kulturnovzgojne vsebine (prehrana, zdravje, okolje in prostor, šport ...) ter za študente.

Jubilejni, deseti Kulturni bazar

5. aprila 2018 v Cankarjevem domu v Ljubljani

Kulturni bazar je pomemben del načrtnega razvoja kulturno-umetnostne vzgoje, ki so si ga že pred desetletjem skupaj zastavili Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Zavod RS za šolstvo. Izvršni producent projekta je Cankarjev dom v Ljubljani.

Ob jubileju nacionalnega projekta so organizatorji pripravili bogat program **strokovnega usposabljanja** (predstavitve, predavanja, delavnice ...). Osrednja tema programa je **Evropsko leto kulturne dediščine 2018**, posebno pozornost pa namenjajo tudi **Cankarjevemu letu 2018** ter **medgeneracijskemu povezovanju na področju kulture**.

Strokovnjaki po svetu in pri nas prepoznajo, da so izkušnje otrok in mladih s kakovostno kulturno-umetnostno vzgojo ključne za njihov celostni razvoj, zato jim je pomembno omogočiti spoznavanje različnih področij umetnosti ter s tem različnih načinov izražanja in komuniciranja (z besedami, gibi, slikami, glasbo ...). Pomembno vlogo v tem procesu imajo tudi **kreativna partnerstva – med kulturnimi ustanovami in drugimi področji** (vzgoja in izobraževanje, znanost, kmetijstvo, zdravje, okolje in prostor ...), ki prispevajo k prenosu kreativnih spretnosti iz kulture na druga področja.

V okviru programa bodo udeleženci spoznali, kako je organizatorjem v teh desetih letih z medresorskim sodelovanjem uspelo na različne načine okrepiti zavest o pomenu kakovostne

Bralce Bukle še posebej opozarjamo na naslednje dogodke povezane s knjigami:

- Beremo skupaj, pogovor o spodbujanju bralne kulture in medgeneracijskem branju, *dvorana M 1 (9.00 do 10.00);*
- Zgodbe staranja, predstavitev projekta s simulacijo bralne in filmske delavnice *dvorana M 3, 4 (12.30-13.30);*
- Ščepec bralne kulture, kratke predstavitve projektov in programov (JAK RS (predvidena sta tudi gosta: Lučka Kajfež Bogataj ter Izar Lunaček), Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS, Zavod Mars Maribor, MKL, Pionirska, DSP). *dvorana 3, 4 (14.00 - 15.30).*

kulturno-umetnostne vzgoje ter spodbuditi številna kreativna partnerstva, ki danes že pripomorejo ne le k inovativnejšemu učnemu okolju, temveč spodbujajo tudi kreativno mišljenje, socialno vključenost, krepijo družbene veščine ter imajo številne druge pozitivne učinke na razvoj posameznikov in družbe.

Udeležba na Kulturnem bazarju je za vse obiskovalce **brezplačna**, obvezna pa je prijava najpozneje do **20. marca 2018**.

Program strokovnega usposabljanja in e-prijavnico najdete na spletni strani www.kulturnibazar.si.

poskrbi
ZASE.

zaupaj
VASE.

pazi
NASE.

Bogat izbor knjig za osebno rast, zdravo in polno življenje!

Bruno Šimleša o življenju, ljubezni, Bogu in duhovnosti – iz življenjske prakse!

Avtor bo na obisku v Sloveniji.
Več na www.mladinska.com.

Resnične zgodbe ljudi, ki jim je *Skrivnost* spremenila življenje.

Jorge Bucay nam pomaga povedati drugim, kaj si želimo od njih, da bi bili srečni.

DARILO OB NAKUPU KNJIGE:
naravna dezodorantna krema Nelipot

Darilo prejmete ob nakupu katerekoli knjige iz izbora Poskrbi zase.

15 ml

Najhitreje do knjig: v knjigarnah Mladinske knjige www.emka.si

Taiye Selasi

Serhij Žadan

Slavenka Drakulić

Maylis de Kerangal

Literature sveta
Fabula

FOKUS: UPANJE

Lukas Bärfuss

Terry Eagleton

Chantal Mouffe

28. 2.–11. 3.

2018

www.festival-fabula.org